tanarios alendos esse vberius; Mercurialis ad hanc diuersitatem tollendam di-
plex scribit esse quartanæ principium, aliud breue, quod primis paroxismis ter-
minatur, aliud, quod concluditur terminis cruditatis, & coctionis, & longissimum
esse solet addens Auicennam, si primo modo accipiatur principium, recte im-
perare victum tenuem ab initio quartanæ, sed si secundo modo, valde melius
sentire Gal. & alios, dum in hoc principio dicunt minime expedire victum te-
nuem; veruntamen huic responso acquiescere minime possum, quoniam quar-
tana febris legitime, & exquisita longissima esse solet 1. epid. com. 3. t. 4. quod si
quis dixerit Hipp. in lib. de carnibus ad finem memoriæ traditū reliquisse, quar-
tanam febrem duabus hebdomadis iudicari, & 2. aph. 25. æstiuas quartanas bre
B ues nuncupare, concedam & ego quamlibenter, sed cum rarissime hoc eueniat
in ea, de qua sermo, & vnicuique vel ruditur in arte versato abunde constet in-
morbo, qui cito sua tempora permeat, nulla ratione conuenire victum liberalē,
sed omnino parcum, nunquam putauerim ad hoc ipsum solum in eo præcepto
tradendo respexisse Auiccenam. Accedit, quod Auicē nō loquitur de huiusmo-
di quartanis quę paucis terminantur paroxismis, vt clare ex eo colligitur, quod
subiungit, post tres septimanas pleniori cibo nutriendos esse quartanarios, ita
vt expresse velit in quartana de qua sermo, a principio tenui omnino victu esse
vtendum, non pleno, & copioso, vt habet Gal. Quamobrē dicatur potius, si nos
propriam rationem, & indicationes spectemus, quæ a temporibus morborum
accipiuntur, ita esse agendum, vt consulit Gal. ipse, verum si ad aliquod aliud,
C quod coniunctum sit, respiciamus, quodque propriam quandam habeat indica
tionem, quæ priorem ex morbo desumptam obscuret, profecto debemus ratio-
nem, si non vndique aliqua saltem ex parte immutare; fere enim semper a prin-
cipio quartanæ, veluti cuiuscunque affectus melancholici prima vocata regio
plurimis scatere solet crudioribus excrementis ex mala concoctione ventriculi,
qui in illis frigidus est; vnde inter initia cogi videtur medicus tenuem victum
præscribere, vt interim coquantur, ac debellentur cruditates, a quibus ventri-
culus leuatus rectius proprio fungitur offitio, qua re præstita, possumus victus
rationem instituere prout tēpus, & natura morbi postulare videtur. Ex quibus
clare cernitur, quomodo victus ratio, & plena, vt ait Galen. & tenuis, vt habet
Auicen. in quarta[illegible] Vbi enim curans medicus co-
D gnouerit multas la[illegible] vudique debeant, antequam
morbum adaugea[illegible] que præscribatur, quo maiori
ex parte deuictas [illegible] assequetur; postea vero vsque
ad consistentiā m[illegible] t viros in illud vsq; tempus fe-
rendo oneri suffic[illegible] lutum quæsitū, mox (cū paucis
Chyrurgicum fo[illegible] naceuticum ventum est in quo
primum multis c[illegible] ous probatum fuit, quartanam
a principio lenite[illegible] pit 1. ad Glauc. & male agere
medicos illos rec[illegible] ibus insequentes, contra Gal.
mentem

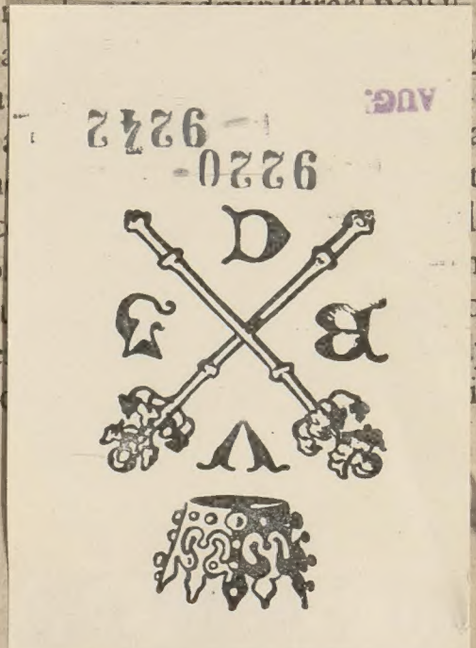

tanarios alendos esse vberius; Mercurialis ad hanc diuersitatem tollendam du-
plex scribit esse quartanæ principium, aliud breue, quod primis paroxismis ter-
minatur, aliud, quod concluditur terminis cruditatis, & coctionis, & longissimum
esse solet addens Auicennam, si primo modo accipiatur principium, recte im-
perare victum tenuem ab initio quartanæ, sed si secundo modo, valde melius
sentire Gal. & alios, dum in hoc principio dicunt minime expedire victum te-
nuem; veruntamen huic responso acquiescere minime possum, quoniam quar-
tana febris legitime, & exquisita longissima esse solet 1. epid. com. 3. t. 4. quod si
quis dixerit Hipp. in lib. de carnibus ad finem memoriæ traditū reliquisse, quar-
tanam febrem duabus hebdomadis iudicari, & 2. aph. 25. æstiuas quartanas bre
B ues nuncupare, concedam & ego quamlibenter, sed cum rarissime hoc eueniat
in ea, de qua sermo, & vnicuique vel ruditur in arte versato abunde constet in-
morbo, qui cito sua tempora permeat, nulla ratione conuenire victum liberalē,
sed omnino parcum, nunquam putauerim ad hoc ipsum solum in eo præcepto
tradendo respexisse Auiccenam. Accedit, quod Auicēnō loquitur de huiusmo-
di quartanis quę paucis terminantur paroxismis, vt clare ex eo colligitur, quod
subiungit, post tres septimanas pleniori cibo nutriendos esse quartanarios, ita-
vt expresse velit in quartana de qua sermo, a principio tenui omnino victu esse
vtendum, non pleno, & copioso, vt habet Gal. Quamobrē dicatur potius, si nos
propriam rationem, & indicationes spectemus, quæ a temporibus morborum-
accipiuntur, ita esse agendum, vt consulit Gal. ipse, verum si ad aliquod aliud,
C quod coniunctum sit, respiciamus, quodque propriam quandam habeat indica
tionem, quæ priorem ex morbo desumptam obscuret, profecto debemus ratio-
nem, si non vndique aliqua saltem ex parte immutare; fere enim semper a prin-
cipio quartanæ, veluti cuiuscunque affectus melancholici prima vocata regio
plurimis scatere solet crudioribus excrementis ex mala concoctione ventriculi,
qui in illis frigidus est; vnde inter initia cogi videtur medicus tenuem victum
præscribere, vt interim coquantur, ac debellentur cruditates, a quibus ventri-
culus leuatus rectius proprio fungitur offitio, qua re præstita, possumus victus
rationem instituere prout tēpus, & natura morbi postulare videtur. Ex quibus
clare cernitur, quomodo victus ratio, & plena, vt ait Galen. & tenuis, vt habet
Auicen. in quartana ab initio administrari possit. Vbi enim curans medicus co-
D gnouerit multas latitare cruditates, quæ absumi vndique debeant, antequam-
morbum adaugeant, tunc ab eo cibus tenuis eo vsque præscribatur, quo maiori
ex parte deuictas a calore, & consumptas ieiunio assequetur; postea vero vsque
ad consistentiā morbi pleniorem cibū imperet, vt viros in illud vsq; tempus fe-
rendo oneri sufficere valeant. Post huiusmodi solutum quæsitū, mox (cū paucis
Chyrurgicum fontem absoluerimus) ad Pharmaceuticum ventum est in quo
primum multis cum rationibus, tum auctoritatibus probatum fuit, quartanam
a principio leniter esse tractandam, vt Gal. præcipit 1. ad Glauc. & male agere
medicos illos recentiores, qui nonnullas è veteribus insequentes, contra Gal.

mentem

WIELORAKA
Y Naywyższych oraz
KORONA
Albo
KONKLUZYA
Przy Pierwszey
B. IANA FRANCISZKA
REGIS S. I.
Inauguracyi.

Pod naypierwszą Beatifikacyi iego solenizacyą, na dziewietnastą Niedziele po Swiątkach, a iedenasty dzień Pazdzierniká przypadaiącą; pod czas solenney iego, w Wigilią tegoż Swietá, miedzy Swietych Páńskich Introdukcyi;

W stołecznym Korony Polskiey Mieśćie Krakowskim.
W Kośćiele SS. Piotra y Pawła *Collegii Societatis* JESU.
Pierwszym Káznodzieyskim Panegirykiem
Oraz krotkim całego Swietego życia zamknięciem.
Przez. X. Iana Gzowskiego teyże Societatis

WYWIEDZIONA
Roku

Po pierwszym ná Swiat weśćiu Krola Krolow w Skroconym Słowie zamknionego

1716.

W Sandomierzu w drukárni *Collgij Societatis IESU.* z dozwoleniem Zwierzchności Duchowney.

Aug 9236

ILLUSTRISSIMO ET EXCELLENTISSIMO

DOMINO

D. STANISLAO in Ledochow LEDOCHOWSKI

SUCCAMERARIO CREMENECENSI; CAPITANEO BOCHNENSI; GENERALI nuper, Confœderatæ Reipublicæ Polonæ mox Generalium Pacificationis Comitiorum MARESCHALCO; Domino & Mecænati Amplissimo.

NOvus, citra Boleslai temerarium nefas, Audax, in STANISLAI *dignitatem, publicarum etiam laudum & panegyrum contemptricem, virtutisque honoratæ reverentiam fuerim; si Regali quidem, quia* Neo-Beati REGIS *recentem gloriam claudente, unô tamen pænè foliô, tantam famæ, Nominis, meritorumque Tuorum majestatem, id est prætervectæ antiquitatis panegyres, laudandæ posteritatis elogia, complecti velim,* Illustrissime Domine. *Sæpenumero enim non minùs inacuta styli, non bene ad ingentium virorum laudes expoliti acies, quàm gladiorum Tyrannis lædit. Graviter, ipsâ orationis levitate, delinquitur, ubi magnorũ operum pondus elogii superat gravitatẽ: pungit quantumvis ingeniosum acumen, quod cum dignitatis detrimento cum uerecundantis honoris martyrio, insigne perstringit Nomen, At verò Tuo ipsius* Mecænas Illustrissime *edicto,* non decet plus ultra servire timori; *non decet candorem hujus, ad posteritatis*

Verba Illustrissimi in edicto suo olim (ut vocant) universali contenta

ritatis duntaxat exemplum laudatricis paginæ, pallescere; probas nimirum amplissimè illius effati veritatem, literas amant qui digna literis gerunt. *Applaude proinde timori tuo audacia; immensum orationis argumentum à Ledochoviani Nominis sortita es magnitudine; quod unum si paginæ inserueris, messem elogiorum leget exspectatio. An enim indignum quispiam iniquis Pretiosissimi Viri æstimator, encomium dixerit, quod Te loquetur? exiguam panegyrim; quæ Te claudet? humilem stylum, qui gloriæ Tuæ attinget culmen? brevem orationem, quæ se ad Te usque extendet? Illorum Pars, aut (si exiguitate vocis peccat facundia) compendium es*, Illustrissime Mecænas: *quos si laudator Tullius reticuerit, nihil; si protulerit, nimium ad laudem dixit. Audio Principum Elogiasten, & Elogiastarum Principem, Tuis cultoribus occinentem,* P. Labbe. *quo alacriores de Te spes enutriat extollendo. Eadem ille eloquentiæ facilitate, quam in Principis sui encomiis expertus est animat devotam laudibus Tuis svadam; iterumque suæ sententiæ veritatem in Te probat, nobis etiam assentientibus*: Quod facile elogii genus sit; dum qui laudatur se ipso panegyrim facit &c: *Illud ego addiderim, quod temporum approbatione verius esse testabitur Polonia: æquavit Plinium in Trajani Pacatum in Theodosij, Claudianum in stiliconis laudibus desudantem; quisquis protulit* LEDOCHOVIUM. *Unus ille hic omnia, Constantinus; qualem sæculi Regniq; inconstantis vicissitudines, qualem infractus auro ferroque animus, qualem denique Regum orbisque esse docuit approbatio. Mentium onus à gemente suis sub encomiis eloquentiâ, Augustus Imperator audiit. Levavit onera panegyrum* LEDOCHOVIUS *se ipso laudatissimus. Quia verò non Tibi tantùm Honor es Mecænatum Illustrissime: etiam Sacrorum* Beati Joannis *elogiorum, Elogium; adornatæ suis titulis panegyri, Panegyris; Præcursori* Joanni *imo REGI, Anteambulo & Mareschalcus; dicam*, multiplicis hujus Coronæ *Apex & Corona esto. Hauriunt videlicet, illa à fronte decus diademata, quam ornant, nunquamque pulchriora sunt, quàm dum* Gemma *est, quem ambiunt. Multum proinde æstimationi suæ, (quanqam minus pro sua tenuitate,) pollicetur sacer* Beato Joanni *labor: qui à prima statim fronte, Lectori oculo Te offeret. Teretur universi manibus, lustrabitur oculis, evolvetur memoriâ, linguis recitabitur liberi qui notum orbi, amicum Patriæ, charum superis: continebit Nomen primæque faciei intuitu, invitabit pupillæ curiositatem, delicium animi trahet, corrapiet. Satis ad gloriam, plurimum ad superbiam habebit pa*

gina-

gina si LEDOCHOVIO *dedicata narrabitur: scilicet metientur singuli, Patrono tanto, Patre scilicet Patriæ volumen; immensitate Mecænatis operum, opus. Evolvet hic; lætus gloriæ Tuæ exageratione, gestorum admiratione defixus, literatus orbis, ea omnia: quæ in Te amat; solamque; incusabit orationis parcitatem: et dum Te encomiis; se gaudiis, Beatum Regẽ honore, cumulabit. Et profecto sacram hanc B: REGIS panegyrim in Tua quoq; elogia consecrari prorsus decuit Mecænatum Amplissime: qui Regii plane animi, Regiarum virtutum, & Regibus & Regnis communis es elogiorum materia; adeò ut unus, omnium, nec intra Poloniam tantum, ore etiam publico, unâ omnium voce etiam liberâ, dilauderis. Certè* multiplex *hæc et* summorum etiam Corona, B: JOANNIS REGIS; *qui plurimos summosq; in se sancto fædere concluserat, Generalis planè Beatus; Tibi apprimè congruit; quem non Illustrissimus duntaxat Palatinatus Volynensis Principem Nobilitatis adorat; sed tota etiam Polonia, nunc pro Tribunali, nunc in acie; nunc in Comitiis, Mareschalcum seu Præcursorem ac Præducem, adoravit, ubique Generalem; quem & tot merita non uno dignum reddunt diademate; & ipsum Insigne * Illustrissimum inauguravit ad multiplicem planè coronam. Neque vero à fastis, à sæculis celebrata Antecessorum Tuorum merita, producet hæc pagina: non eò quod aut paci, aut non dignissimi laude sint, sed quod plurimi; et, quàm egestas styli patiatur, digniores. Nescit Poloniæ honorem & Regni dignitatem quisquis ignorat LEDOCHOVIOS eorumve Alti Sangvinis nexum; ubi vel ipsa Illustrissimorum Wielohorsciorum Domus, non uni Florentiæ, sed florentissimo etiam Galliarum Regno, suo Avito decore pæne par, pæne tot* Pares Franciæ *exhibet, quod Wielohorscios: quare excutiat ille Lechiæ Annales, librum sine vobis, historias sinè Nominis vestri commendatione, non reperiet. Cæterum Tua Illustrissime Domine panegyris, emendicatâ hac a voluminibus aut ab Atavis non indiget laude non vendicat à tumulo immortalem Prædecessorum famam; cùm geminatô prodigiô, penes STANISLAUM rediviam habeat. Illi à Domo gloriam petant; qui non sunt orbis gloria: illi* Stantes in curibus Æmilianos jactent; *quibus, solus, ab Honoriis descendisse, honor est: ostentent pictos avorum vultus, qui non Spirant etiam: venerentur fumosas imagines: qui ipsi non sunt Numina: nitantur debilibus quandoque ceris Dædali, quos laudatrices pennæ non evehunt. quærant in favilla scintillam gloriæ; quos probata publico sole commendatio, Illustrissimos, pares aut vicinos non fecit Serenissimis. Suo splendore superbit adamas,*

* Avitum Jllmi Insigne, Patrio Roxolano idiomate *Fama* nuncupatũ, derivatum à Magno ad Joannẽ Zemiskam Imperatorem Orientis Legato, Ducis Russiæ Vlodimiri Consangvineo; qui primus in suam Patriam Christi fidem intulit annoD. 971. dictus Vulgò *Conversor*, (quod nomen etiam stemmati adhæsit) id est Apostolus; ut inter alia plura de eodem refert Baronius, tomo I. annal, in vita Joannis Zemiscæ & Paprocki in Imo opere. De eodem P. Vencesłaus Potocki Pincerna Crac: in descriptione stemmat. Pol: ità Patriâ musâ cõcludit: Czemusz Ruś swego źiomka dla wieczny pamięci; Jako my chociasz czechem był woycieh nie swięci. Jnsigne prædictum Jllmi, sunt 2. Circuli aurei sive Coronæ; intra quas terna Crux; super eminet super galeã ac Coronam manus armata strictâ frameâ. Ita duæ veluti sunt Jllmo intra ipsa Insignia Coronæ; *manet ultima Cœlo.*

non quem à parente glebâ trahit: illustrat cunas Phœbus; non ab illis derivat totalem flammam: fundamentis celsæ insistunt domûs; sed suâ se attollunt superficie: fluminum mos est non Oceani, à fontibus originem & alvei ubertatem deducere: quinimo & fluvios videas; qui pariunt etiam opes; quas promanante à fontibus hæreditate non hauserunt. Mecænas Atavis *planè* Regibus editus *es; sed ipse Corona es Antecessorum. Quanquam plurimum Proavis Tuis debes; quia Te ipsum: illi verò Tibi hoc etiam; quòd sequendo illos, præcesseris: laudant se in Te Nepote Avi; æstimant meritorum suorum pretium; quibus tantus dignitatum Hæres contigit: hoc unum dolere possent; quod honori suo in Te, non supervivant. Vivitis tamen generosi Manes, vivitis, in Stanislao; tamdiu superstites, quãdiu illius memoria; illius verò memoria tamdiu, quam diu fama; fama tãdiu, quãdiu dura tura æternitas. Non Antecessoribus igitur Tuis, non Majoribus; sed Te Maximo implemus faciem; & restabit adhuc quod Bibliothecas arctet. Maturam florentis juventæ adolescentiam antiquioribus fastis non eripio; quorum æternaturus character simul Nomen Tuum; simul exempla studiosæ probitatis, Leopolienſibus Athenis consignavit: ut quotquot literas ibi nosse incipient, Te, cum primis rudimentis addiscant: quot consumabunt scientiam; inde profectum metiantur ingenij; quantum de* LEDOCHOWIO, aut LEDOCHOVII *de pietate, didicerint. Ab arena Palladis, ad Bellonæ theatrum declinaret Orator; si emeritæ virtutis honor, juvenili plausu indigeret. Igitur non orientẽ ætatis Illustrissimæ solem, adorat Tullius; in meridie meritorum feriari aliquantum juverit: Tuam interĩ fidem; Tuam felicitatem appello Volynia, Terra heroum genitrix, Gemma Russiæ, solum supra ubertatem Lechicam fertile; quod tantum virum genueris: da grande, (nisi enim maximum dare potes)* LEDOCHOVII *operum testimonium qualem in Palatinatu Civem, in Comitiis Mareschalcum, in Muneris Principe exercitio videris Succamerarium? Ultra delicias auris rapitur; quoties terræ illius Nobilitatem, de Te, & Te unum uno ore audit. Ubi consulendum erat,* Tu *Consus; ubi emendanda morum licentia,* Tu *Cato; ubi legum fovendus rigor,* Tu *Solon; ubi standum pro Religione,* Tu *Numa? ubi pro Iustitia statuendum,* Tu *Iustinianus Tu omnia; plus quam dici posit, dicam,* Tu LEDOCHOVIUS: *pro Tribunali Aristides, vel extra Græciam in acie Hercules vel citra Clavam; in meritis Sobiescius, vel citra thronum; in consiliis comitiisve, Senator etiam ante Purpuram, à Te toties contemptam semper promeritam; imò Senatorum Mareschalcus sive Præcursor;*

in cujus videlicet ſententiam, omnes etiam illi facìles eant. Primum congregatæ Nobilitatis in Comitiis votum erat; ut Tu aliquid diceres; nulli ſua vox placuit, niſi Tuo judicio approbata Tuo laudata arbitrio. Verbum protuleras? jam idem loquuntur omnes idem amant; idem ſaluberrimum putant, propè in verba unius, integer Cætus jurat. Quod Latio Tullius, idem Volyniæ es virorum Meritiſſimè, Pendet ab uno terra viro, *tamdiu ſecura; quamdiu, ceu fortiſſimo littori navis, Tibi affixa. Et certè ſorti ſuæ injurius ſit, neceſſe eſt, qui non idem Tecum ſentiat. Nunquam enim pro domo, ſed pro patria; nunquam pro Te, ſed pro omnibus loqueris; quaſi illa tantùm felicitas Tibi videatur Tua, quæ communis eſt univerſis.*

Sed cauſam meritis Tuis ad Tribunal Regni, elogii noſtri Reſ, dicimus, Te etiam Mareſchalcô, modo pro ea æquitate decernas, quâ in eo munere eminuiſti, decidendam. Expende ad bilancem Iuſtitiæ pondus Tuum; & aureum in Te Iudicem æſtimari ſcias; imò quandoque & ferreum, ubi res gladium vindicem poſtulaverat. Tantundem enim ſæpenumero in ſtatera Themidis ferrum, atque aurum valet; cum ſuam mercedem demerita expoſcunt. Iſtud Tribunali Tuo in tota Polonia, feciſti judicium; quòd lex Areopagi, regula Iuſtitiæ eſſe poſſit: etſi forum illud Regno non erexiſſet Zamoyſcius; Tu primus fundaſſe videreris. Gratiam habuerunt etiam rei, quòd ad emendum culpæ patrocinium, nummis parcere, ſeverè prorſus vetarentur; viderentque non ſuo peculio ſed noxæ diem dici, plecti crimina non crumenas. Non ibi auro ſolitum pondus inerat; quô Iudicem ſua pro parte inclinaret, æquitatem opprimeret; illud duntaxat è pretioſo colore retinuit; quod poſſet palleſcere. Saturni ſæculum veniſſe mirareris; ubi divitiæ quoque à contemptore Iudice calcabantur; & auri ſacra fames, *nihil in viſcera juris habuit. O quoties ſuis pro monilibus, quibꝰ libertatem ſibi emi poſſe ſperabat nefas; tulit cõpedes; Impleverunt ergaſtula, enutritæ in palatiis noxæ; tinxerunt forum, ſangvinis ſuperbiâ audaciores nefarii; timuit à ferro obryzum. Interdum veluti ad Galbæ naſcentis regiam, ad Iuſtitiæ valvas fortunam plorantem obſervaſſes; quòd in conclave æquitatis non admitteretur; nec poſſet nummis penſare cauſas, aurô decreta ſcribere, gemmis emere innocentiam. Erubuit ſæpenumerò, fuſo è rea cervice cruore, culpam ſuam, honor; coactus, cæſo capite, Themidis aram venerari;* & *tamen olim elatum ſupercilium, ſuper ictus ultricis juſtitiæ, eminere credidit: didicit tum demum orbis* eſſe ſcelus, dum peccat honos: & *dignitatis privilegio neminem à pœna de-*

dum esset Summum ; solique plecterentur Achivi, Grajis *impune* delinquentibus. *Contrà verò nova deliciarum sensu risit inopis causæ calamitas ; dum aliquantum suis lacrymis posse fidere ; illisq ; pro voce liceret uti ; nec jam surdum Themidis coleretur simulacrum, & ipsos duntaxat auri adsonitûs, animatum. Clausit iterum pupillam, antiquumq ; modestiæ Sanctioris morem retinuit Dea æquitatis ; quam respectus amicitiæ aut sortis providentia aperuerat : nec jam iniquitatem ex paupertie actoris, innocentiam ex divitiis rei metiebatur. Ille victor abiit ; qui ad forum justam causam, non qui plenam pecuniis crumenam tulit. Ille felix, qui verè miser ; non qui locuples. Tunc nisi docuisti Iudicem egere manibus ; cum stringendus esset in scelera mucro, subscribendum innocentiæ ; tunc oculis ; cum respicienda egestas, inspicienda meriti æquitas : tunc auribus ; cùm audiendi gemitûs injuriatorum, (ut jura loquuntur ;) non cùm blandientium promissorum Susurris, auscultandum.*

Jam supereſt, (ne in volumen crescat oratio,) æternitatis negotio pensandum opus, folio credere obligato : ut quoties grata apud posteros, LEDOCHOVII incidet recordatio ; (incidet autem sæpissimè, quoties recoletur gestorum memoria; recoletur autem quotidie, quoties amabitur Patriæ felicitas ; semper autem amabitur ;) toties tui Nominis reviviscat æstimatio. Ibit per Provincias, B : REGIS pietate & laudibus Tuis onustus liber, et gentibus, Magni gloriam explicabit Mareschalci. Sciet orbis, curæ esse superis sarmatiam ; cui tantum Hominem providerint : qui salus mederi perturbatæ paci ; & cum Regni felicitate, cum Serenissimi Regis elogio, immortalitatis nogotium posset absolvere. Ad Tarnogrodense oppidum Confœderata Respublica constiterat ; & propé intra exiguos limites tota Polonia. Inter tot sarmatici Poli Numina, qui pro Troja staret Apollo, *quærebatur : Sed quò altiora, eò minùs fuêre propitia ; & ad spem votumq ; Patriæ, (quasi gravitas, benefaciendi ademisset prõptitudinem)minus cõmoda. Ergò aris supplicatum clementibus ; donec ad templi devoluta sanctitatem electio,* Te, *pæne aras inter & Divos, amicum bono Lechico inveniſſet* Tutelarem. *Scribeturq ; inter illius Sanctuarii gratias ; quòd* Te *ibi Mareschalcum exoraverit Polonia : ideo tamen ad totius preces Reipublicæ invitum ; quod prodesse illi malles, quam præesse. Excusabas grave officium ; non quod grave esset, sed quod magnam traheret invidiam : recusare tamen non poteras ; ne quando non ad vota Reipublicæ esse credereris. Quanti tunc plausus spei gestientis ; eaq ; sibi, quibus jam frui cæpit* Tuo *sub regimine, præsagientis*

Brev

Brevi subscripsêre Palatinatuum Comitia faustissimæ electioni: totam sortem suam in manibus Tuis deposuit Lechia ; Tuum Scipionem, Fortunæ suæ Præambulonem & Fulcrum, arbitrata. Ut non invideret Lechiæ, beatitudinem Litvania, eodem Ulysse rem suam agi voluit ; quantumvis non deforent à Iove *pænè* tertii Ajaces, *qui protectorem Patriæ clypeum ferre contenderent. Ora ego totius Sarmatiæ ac linguas habuerim, si operosæ Dignitatis hujus solicitudines, dexteritatem, fidelitatem, enarrem ! Taciti commendabunt annalibus suis quæ interim tacere arcta folii necessitas, & paginæ candor cògégit. Nihil ergo Tibi prius in animo & ex vi susciepti Muneris agendum videbatur, quàm ut salvo Regio honore, simul Poloniæ salus in integro esset. Quare nulla Tibi, efficaciora, constantiora nulla, quàm Publicæ pacis studia. Interim, tamen nec militi parcebas,* in galeis portare nives, *ardore Martio hyemis rigores temperare, Te vidimus domus planè oblitum, cum de tota Polonia cogitares: foveas spe tranquillitatis, molestam àèris tempestatem, solabaris, secutura Regni felicitate campi incommoda. Ne autem in herôè etiam animus tepesceret, erogatô proprii ærarii aurô, accendebas alacritatem : quid enim in utilitatem Patriæ non expenderet Homo sui etiam prodigus, & qui se jam totum bono publico devoverat ? Prô ! quibus tunc machinatio pepercit dolis quibus non pepercit, Post superatos assultus ferri aureum admovit arietem, semper alias victorem, ubi non cum* LEDOCHOVIO, *aut non cum paribus illi, acies instruitur. Sed Tibi pluris semper libertas, quàm opes, integritas & unio Regni quàm uniones. Taxerint saxa, illâ temporum inopiâ, (dum hominibus etiam & non tantùm Tibi simillimis viris carebat, orbis) humanos vultus, quæ Deucalionis Pyrrhæquæ jecit dexteritas, an dextera : Tuam faciem, ne aurum quidem unquam trahere potuit : idolum enim putares non hominem ; qui se ad metali imaginem fingeret. Inclinantibus demum ad unionem partibus post diuturnos pacis tractatus, Tu unus Serenissimo Regi Poloniã Poloniæ Regem Serenissimum, pacem omnibus conciliasti; eâque ipsâ luce, quæ hodiernum B : Regem orbi fortunato olim dedorat, commutatis ritu publico pacis instrumentis, suam Lechiæ restituisti fortunam. Sui planè nominis illa dies, quæ secundo omine, Tua virtute totũ concluſit Republicæ negotium Tuis dehinc consecrata jejuniis : Sed sanctô & modestiæ & exempli Tui imperio abstineat hic, & Orator, plane jejunus. Illud pace Tua, pace & omnium dixerim Vir Illustrissime, quòd* Tibi *se debeat illa, quàm usu probare incipimus uni-*

Generalis pacificationis comitia Regni Pol. uno dieſcilic : feria 2 incidente in 1mam Febr. 1717 fortunatissime celebrata sub scipione Illustrissimi Mecænatis commutatis pridie publicis ut (vocant) pacis instrumentis.

universi felicitas; illa, quæ minime jam sperabatur, pax publica. Colligere licet: quantâ frui liceret toti etiam Europæ; si ejusmodi vel Triumviratum, inter suas Dignitates Regna possent recensere. Ita quæ absquæ Te *res diu agi visa; ubi primùm supremam adjeciſti manum, acceleravit communis felicitas. Iamque aureum illud, tot mensium, tantæ exspectationis opus, diei non ampliùs unius negotiô, (quâ Comitiis Generalibus sub Tuo Scipione vocatum est) ex illâ prodiit officinâ; in qua tractatus pacis cudebatur suâ elegantia ad legum, concinnatâ formam, artificem commendãs* LEDOCHOVIUM. *Quidquid ibi utile Patriæ, salubre Regno, Poloniæ plausibile, legibus conforme, fidei Honorificum, exteris æstimabile legitur: Tuo ingenio, ad bonum Lechiæ eruditiſſimo; Tuo muneri, honoris Poloni studioſiſſimo; imputabitur. Ipse ille constitutionum liber teſtem laborum Tuorum aget, plurima parte in Tuas conscriptus laudes, totusque fortuna Lechiæ, panegyris* LEDOCHOWII. *Unde non immeritò duplicis Scipioni Tuo obligata Polonia, præter ampliſſimam eximiè gesti muneris laudem, è Regni ærario in vim erogati in bonum publicum auri, trecentorum millium decrevit vectigal. Proinde jam Capitum census, per Majorem Minoremque Poloniam, per Magnum Ducatum Litvaniæ, (ne aliqua pars ingrata censeatur,) ultrò non assentiente tantùm sed expetente etiam Regno universo,* Te *duntaxat uno (qui tamen Regni instar es,) dissentiente ac deprecante etiam, scribitur. Renuntiare favori, dicam magis debito statuerat* LEDOCHOVIUS; *nulloq; beatiorẽ sẽ crediderat quã si õnia in Rempublicam conferret, nihil acceptaret, in universos adeò, Regia planè animi dote, munificus; ut palàm esset; quàm pretioſi in Patriam amoris vir fuerit. At certe Emeritiſſime Mareschalce, si non capitalem censum, capita Polonorum id est obligatam Nomini Tuo memoriam in vectigal suscipies; rediment vindicatum ab exitu caput laudatrices linguæ, nullumque capitalius crimen erit, quàm meritorum Tuorum oblivisci. Dixeras opinor; (quô nihil* Tibi *sæpius in ore:)* Abunde me sorte suâ præmiavit Lechia, abundè pace; in reliquo mercedem labor ipse facit. *Quærant stipendia; qui boni publici obsequiis, suo utili serviunt; & veluti sorte communi, sua mercantur commoda; illisque quas sequantur, aquilis, venantur gratitudinem. Ego satis Patriæ fortuna sum locuples; salutem petã Sarmatiæ, non nummos. Vendant merita; qui sua satis æstimari posse putant. At multa in usus Reipublicæ erogaveram? multa erogaveram certè; sed adhuc pauca; cui me ipsum etiam debeo. Neque egere ipse potero,*

cùm

Ex Majoribus Illmi fuerat Eqves Melitensis Carolo V. Imperat: Per 18 annos militans de qvo hic aliquando dixerat: *Tunc ego grande illud Romanum Imperium restituerem cum talium militum decem millia haberem; sed militibus nostris cum delicijs & luxu prius Certandum esse: quàm cum hostibus video:* ut refert Antonius leva in Commentarijs rerum Caroli V.

In Constitu: Regni Pol: per supradicta Comitia sancitis inter alia Plurima laudabilissima statuta, tit: *Gratitudo pro meritis præfati Illmi* hæc formal: habentur in illio elogiũ: *quod habeatur in consideratione unanimis ab omnibus Reipublicæ statibus Commendatio meritorum prædicti Illmi Succamerarij Cracouiensis terminata Confœderationis & in præsenti Generalium Comitiorum Mareschalci integra fide & infracto animo circa curam boni publici ac restitutam perturbatæ Reipublicæ quidem testatorum:*

cùm ut omnes non egeant, providerim. O rarum obſequii genus! ſine ſtipendio impendi Reipublicæ, mereri ſine præmio! quanquam non rarum in LEDOCHOVIO. Regem *verò Sereniſſimum virtutis tantæ æſtimatorem & jam amicum unica circumſtabat cogitatio; ut Muneris geſti dignitatem honoribus quàm maximis decoraret. Jam Curules ſenatoriæ, in quibus poſt militaris ſagi onera, togatus requieſceres; offerebantur; ideo tantum non honoratæ, quia à Te contemptæ: ſatis tamen habebunt ad jactantiam; quòd* Tibi *offerrentur. Ita eſt Mecænatum Ampliſſime, Scipione Mareſchalci, rem fulcire ſarmaticam, quàm ad honores niti maluiſti: Audire tamen Regis elogia, coronari digna virtus, debuit; cùm honores non admitteret. Et patuit orbi, in illa Regni facie; quanta ipſi Sereniſſimo* Regi *ineſſet* Tui *æſtimatio, quàm illi cordi fueris; ut Te non aſſeclam ſed proximè ſuo lateri pænè cordi hærentem habere vellet: at ipſa hac Majeſtate major, ſupremæ etiamque in ortu ſuo Sereniſſimæ Poloniarum Polorumqe ſimul Reginæ, Tuæ virtutis æſtimatio & pretium cujus, Maximus ingenioſa pietate cultor, toti ante Illuſtriſſimo Palatinatui Volynenſi paſſim prælucere conſveviſti in ſacra noſtra Luceorienſi æde, triumphum primo ejus ſine labe Conceptui feſtivis ignibus adornas, tota illa quanta quanta eſt (eſt autem maxima) Nobilitate comite; Podkamenenſibus demum ejusdem Aris, etiam quidquid Regii muneris eſſet appenſurus, affixiſti pretioſum illud, vel eo ipſo quia Tuum, Thaumaturgæ Claromontanæ Iconis anathema; quô videlicet prius, non ſine ſalvatoris effigie ſervator Patriæ, & aliorum pectora bono publico conſecrata & Tuum ceu Principem* Lechiæ *Aram, veteri Polona pietate inſigniveras. Pendebis ergo Princeps munus, Inſigne virtutis, meritorum pignus, pietatis* LEDOCHOVIANÆ *in Patriam Matremque Sanctiſſimam documentum; in Thaumaturgo Altari pendebis atque inter miracula loci illius numeraberis; ut ſciat olim poſteritas, non minus pro aris atque pro focis certaſſe* LEDOCOVIUM. *Vobis verò Aræ commendamus depoſitum: ſervate ejuſque votivum anathema; dum templis olim inferri videritis ſacerrimum Hominem; ideo duntaxat non ſemideum: quia Homo eſt integerrimus.*

ubi ſimul decernendo illi Publicæ gratitudinis Cenſum, edicitur ad compenſationē, eorundem meritorum immortalis illius famæ ſæculis ōnibus memorāda.

Parco modeſtiæ Tuæ *Illuſtriſſime Domine; dum probitatem à Divorum cultu propagato, à locupletatis ſacris ædibus, à Chriſtianæ virtutis pietate celeberrimam non exaggero. Poſceret equidem fateor ſuam panegyrim ſanctitas, quæ vobis pæne domeſtica eſt: & ab ipſo ſtemmatis Veſtri ortu, zelô proſide, triplici ex terno hoſte victoria, celebratô, atque ideo tri-*

Baronius & Paprocki ubi supra

triplici coronâ & ternâ Cruce (ne quis Sanctissimos ambigeret) insignitô, nobilitata: Quidquid demum in præsenti tractatu pacis lucrata est Religio; adepta est pietas; Tua suffragii gloriatur auctoritate Reducem fidei Orthodoxæ sanctimoniam, expectant Gedanensis Basilicæ Sanctuaria: lætantur à longe mærentes aræ suis orbatæ Indigetibus; quod illis sua sacra, illæ suis reddantur sacris: sed & Te sibi in præmium zeli vendicant. Stabilitus recenti fundationis approbatione Divinissimorum Angelorum Custodum honor adeo; ipsi Genii hominum Tutelares, Tutelarem causæ suæ, Tutelarem simul Lechiæ, extollunt LEDOCHOVIUM. *Assurgit templorum majestas; ubi impiæ Acatholicorum ritum synagogæ, contra fidei privilegia, contra legum erectæ immunitates, jussæ sunt ruere. Nec minima pars laudum Tuarum Mecænas Illustrissime est, Minima Societas JESU; & jam Tua, quia Tuis gratiis obligata. Æstimamus aureã in promovenda B. Stanislai nostri apotheosi liberalitatem; illudq; unice optãus ut quantocyus coronatũ hac gloria videamus Stanislaum. Beatum videlicet, imò jam Vaticano Decreto Sanctum Tuum Regniq; totius Principem Tutelarem Stanislaum Kostkam, Angelum planè Custodem Poloniæ, polonæ simul* Angelum pacis, *ad apotheosis ejus executionem feliciter terminandam, Tuo quoque liberalissimo jancito tueri dignaveras; utque omni impensâ pacem publicam, ita non minùs ejusdem Beati Tutelaris Poloni sacros honores promovere intenderas minime ignarus Propheticum veluti oraculum vel maxime in Roxolanis Lechiæ Provinciis haberi agnitum fere etiam Romæ, quod scilicet* tamdiu perfectâ stabiliquè pace non potietur Polonia, donec in effectu Canonizationi B. Stanislai Kostkæ Coronis imponatur. *Cujus ipsius in sacra hac* B. REGIS *hodierni panegyri, ad Coronam ejusdem fit mentio; fit mentio simul Thaumaturgæ illius, Tuæque nominatim, nulli satis pretio comparandæ virtutis; quæ ut in B. Stanislao ita in Te altero plane Magno Stanislao, etiam hoc corruptissimô æque ac corruptore sæculo ad prodigium eminet? ut utrique Stanislao sacrum illud ex merito inibi accomodetur elogium.* Post aurum non abiit, fecit mirabilia in vita sua; quis est hic? & laudabimus, & *laudamus*, cum *Ita* Beati REGIS *Beatique simul in parte Stanislai panegyris, Tibi quoque Mecænatum Pientissime, prodigioso pæne ac prodigo opum æque ac honorum contemptori commune est & eadem. Præter infinitos demum, quibus Societatem nostram cumulare non cessas favores, insinuatam Collegii Cremenecensis-Crasnostaviensis Stanislavoviensis approbationem, (utinam Te*

Illustrissimus, ubiq; in omni foro in õni functione publica ad prodigium planè & admirationem extraneorũ Principum, Constantissimus munerũ opũq; Contẽptor, Sedulissimusq; pro Tribunali corruptorũ muneribus vel Judicũ vindex; Planè exẽ-

Mare-

Mareſchalcô, poſt biennium concludendam) *Tuo debemus Muneri. Evolve Domorum noſtrarum hiſtorias, ubique obæratam Nomini Tuo Societatem leges.* Quare multiplicem hanc Summorumque (*iamque vel eo ipſo Tuam*) Coronam *titulô etiam tam multiplicis gratitudinis,* (*quæ & publica, Sereniſſimi Regis Regnique totius Sancitô, Tibi decernitur*;) *vel à privato ignotoque nomine admitte: antequam virtutes Tuas Polonia, vel Polus* (*quod poſt ſera non niſi ſæcula felicitas noſtra optare poteſt*) *merita, qui ſolus illis ſufficit, coronabit.*

plo B. Stanislai Koſtkæ, (cujus Canonizationis Coronā aſſignatā liberaliſſimâ decem millium impenſâ promoverat,) *poſt aurum non abiit &c.*

Ita precatur

Illuſtriſſimæ ac Excellentiſſimæ
Dominationis Tuæ

Submiſſiſſimus Servus
J. G. S. J.

Simile eſt Regnum cælorum homini Regi, qui fecit nuptias filio ſuo. Math 22. *Beati quos invenerit Dominus vigilantes: Amen dico vobis quod faciet illos diſcumbere; & tranſiens miniſtrabit illis.* LUC 12. *Ab initio mecum eſtis.* Joannis 16.

Podobne ieſt Kroleſtwo Niebieskie człowiekowi Krolowi ktory ſpráwił weſele ſynowi ſwoiemu *Math.* 22 Błogosłáwieni ktorych Pan znaydzie czuiących, záprawdę powiadam wám, że ich przy ſtole ſwoim záſadźi, á przechodząc służyć im będźie. *Luc.* 12 Od początku zemną ieſteśćie. *Ioan* 16

Słowa ſą z troiſtey Ewangelij S. oraz przypadaiącey ná naypierwſzą dźiśieyſzą Uroczyſtość, Wielkiego pod troiákim Imieniem ſługi Páńskiego, nowo Błogosławionego Iana Franciszka Regis, Wyznawcy y Káplána Zákonu mego: *Pierwſze ſłowá z Niedzielney teraźnieyſzey Ewangelij drugie z Ewangelij naznaczoney ná ſáme pomienioną Uroczyſtość: trzećie z Ewangelij przypadaiącey, y przedtym w Rzymſkim Watykanie, ná te ſáme Niedźiele przedświąteczną, w ktorą tám náprzod te Uroczyſtość obchodzono; y tu dźiś, w náſzym Kroleſtwie, iutro poſpolićie w náſzych Kośćiołách, przez cálą Koronę Polską, ná ſolenne dźiękczynienie przy Wotywie* o Troycy Przenayświetſzey *zá zwyćieſtwo otrzymáne, od nieśmiertelney pámięći* Krola Zygmunta III. *Fundatora tutecznego Wátykanu naſzego, Fundatora oraz ſolenney dźiśieyſzey tu do tegoż Kośćiołá, na toż Dziękczynienie, ze wſzyſtkich inſzych Bázylik, Proceſſyi.*

Przy pierwſzym záraz Kaznodźieyskim tu słowie, od ſtolicy Apoſtolskiey pozwolonym, ná wysławienie Nowo Błogosławionego Iana Franciszka Regisa iáko wielkiego zelanta chwały Boskiey, wielkiego po ſiedmkroc ná ieden dźień Kaznodziei, częſtokroć áż do uſtánia tchu; że go nieráz zemdlonego wynośić z ámbony y z Kośćioła potrzebá było, ktory do po-

dziwienia potym wſzyſtkich medykow, y wdźień nawet śmiertelney iuż choroby ſwoiey, przy cáłodźiennym oráz słuchániu ſpowiedźi w dźień Narodzeniá, Páńskiego, y naypierwſzego koronátá Szczepaná S. ſześć rázy do ludu kázáł, poty; aż dech y ſiły cale uſtały: ktorego procz trzynaſtoletniego między grubym ludem Apoſtolſtwá, cáłe oráz źyćie, Ewangelią nieiako było; wyczytać ią było z niego. Co tám o Hieronimie Swiętym ktoś powiedział, *Vita ejus continuum fuit Evangelium:* całá ſię prawie na iego wysłáwienie wyſypuie Ewangelia S. iák gwáłtowną przedtym przytrzymáná támą, Nie iedno themá, nie iednę inceptę do pochwáł iego daie; właśnie iákby nie iedna ále wieloráka byłá tá, ktorą teráz zaczynámy Uroczyſtość. Tak ieſt G. S. Wielká y wieloráká ieſt ktorą teráz ſolennizowáć zaczynámy pierwſzá B. Iana Franciszka Regisa uroczyſtość, ktorey Bog wieczey rowney dożyiemy. Iego to prawie uroczyſtość, iego pompá weſołá, krolewskiego iego imienia godna, ktorą iutrzeyſzá Niedźielná (ba iuz y dziśieyſza Ewangeliá opiſuie) *Simile eſt regnum cælorum homini Regi, qui fecit nuptias filio ſuo* albo *filio Regis*, iáko czytá Origenes. Podobne ieſt kroleſtwo niebieskie krolowi, ktory ſpráwił weſele ſynowi ſwemu, albo z łáćińská przy teraznieyſzey Uroczyſtośći B. Regisa mowiąc, ſpráwił weſele Regisowi ſwemu; wſzák y u niego *Regalis origo*. Prześwietny Dom iego práwie *Regia ſolis*, práwie Dom krolewski; *Domus Regiorum*, iáko go hiſtoryk zowie, od krolewskiego imienia ſwoy początek prowádźi y on *Filius Regis*, nie tylko wielkiego y Prześwietnego Regisa Ro-
Bonetus dźicá ſwego ále y Krola oraz Niebieskiego, práwie godnym był Synem łáski poświącaiącey ná Chrzćie S. wziętey ktorá nas ſynami Boskiemi do korony wiekuiſtey czyni, nigdy nie tracąc, iáko ſwiádczy hiſtoryá Swiętego źyćiá iego. *Simile eſt regnum cælorum homini Regi, qui fecit nuptias filio ſuo Filio Regis.* Krolewská zapráwdę z Niebieską złączona, albo do allegoryi teyże Ewangelij mowiąc, z Niebieską ożenioná pompá, *fecit nuptias filio Regis*: ktorą wielkiemu, z Prześwietnych Regisow Regisowi, nowemu publicznie do naywyżſzey Swiętych Pańskich korony Elektowi, od Naywyzſzego Biskupá promulgowanemu, na Jego koronacyą ná przod Rzymskie *Triregium*, potym wſzyſtkie kroleſtwa dobrze Chrześćiańskie, ſzczegulnie naybardźiey Chrześćiańská koroná Francuská to ieſt (ſtylem W. naſzego Hiſtoryká) ſzcześliwá niezliczonych práwie cnotą y zácnośćią ludzi wielkich Mátká, á oyczyzná Jego, iáko ſwoiey krwi y ozdobie

bie; teráz y w koronie Polskiey, (krom inſzych po wſzyſtkich Swiątyniách naſzych) tu przy Wátykánie naſzym tutecznym, krolewskie práwie Káplánſtwo ź Serafickim niebem złączone, á pryncypálnie, co u mnie *Caput & ſumma rei*, Jáśnie Oświecona Głową, Głową práwie Infułátow, przy Kśiążęcym iák Apoſtolskim Mieczu, y Wátykáńskiego troikoronnego Triregium godná, y owſzem trzy Jáśnie Wielmożnie Prześwietne korony iuz właśnie tu piáſtuiąca; przy tym Przeſwietna tuteczná korony Polskiey Metropolia, oraz Swiętá Krolowy Niebieskiey y Polskiey kongregácyá, przy Swiętych y weſołych ogniách, Herbowną ſwoią iák tryumfálną Bráma dźiś nam wprowádzáiąc, ſolennie y z weſelem poſpolitym ſprawuie: *Simile eſt regnum cælorum homini Regi, qui fecit nuptias filio ſuo, filio Regis.* Lecz máło na tey iedney wielkiému Regisowi Uroczyſtości; máło y na tak ſolenney miedzy SS. Páńskich Introdukcyi: iák żyćie Jego uſtawicznym było świętym zwyćięſtwem, to ſámego ſiebie, to złych o ſobie opinii, to nie zliczonych przeciwności; iáko mu y Naywyższy Biskup przyznáwá: że niezwyćiężoną ćierpliwośćią ozdobiony; iż mowić ſię y o nim moze, co o kim inſzym litera S. mowi, *Dominus DEVS cum eo eſt, & clangor victoriæ Regis in illo*; tak oraz dziś przy ſolenney tu Proceſſyi, uroczyſty feſt dźiękczynienia, y zá te Jego zwyćięſtwá y żá Beatyfikacyą oraz odprawuiemy; oraz mu tryumf ſolenny, zá tak wielkie iego ſprawuiemy zwyćięſtwá, y owſzem ſam Pan ſprawuie, w Namieſtnikach ſwoich nawet mu uſługuiąc; iáko przyrzekł w założonych odemnie ſłowach, *Beati quos invenerit Dominus vigilantes; Amen dico vobis quòd faciet illos diſcumbere, & tranſiens miniſtrabit illis.* Przy weſołey dziś Jego miedzy Swiętych Páńskich, w pierwſzą właśnie iegoż wigilią introdukcyi, *Beati quos invenerit Dominus vigilantes*, chodzi ſam Chryſtus pilno koło niego; y nie iáko Proceſſya Swiętą czyni, iemuż uſługuiąc y wam Godni Słuchacze, incepte do S. Proceſſyi y przyſługi iego daiąc, *Tranſiens miniſtrabit illis*: Záſadzá go miedzy świętemi domownikami ſwemi ná ołtárzu; *Faciet illos diſcumbere*; czego przy *ſecundam* y *tertiam vigiliam* tamże w Ewangelij nie czytamy. Ale gdy ia dopiero coś zaczynam mowić o Nowo Błogoſławionym Janie Franciszku Regis ledwie przy pierwſzey iego wigilij, Błogoſławione iego tytuły námieniam, ktore tak liczne in *plurali* dáie mu Ewangelia S. iákby to w nim iednym wielu oráz były tytuły y pochwały: *Beati quos invenerit Dominus vigilantes*: áz mnie tudzież ſáme też

Stemma Celſiſſimi Principis Epiſcopi Cracovienſis hoc actu ſolennia peragentis Caput cum Gladio.

Illuſtriſſimi Capituli Cracovienſis aſſiſtentis eidem ſolennitati, tres Coronæ

Luc 12

założone słowa. *Amen* zakładaią; kończyć nieiáko przy ſámym początku, przy pierwſzym tegozwielkiego tu miedzy Swiętemi Páńskiemi Gośćiá, powitaniu, y konkludować káżą *amen dico vobis.* A to iako? wiem, że to słowo *amen* nie tylko znaczy koniec y konkluzyą, ále też w Ewangelij S. iednoż to, co zaprawdę. Y zaprawdę, przy pierwſzym zaráz początku wysławianiá Nowo Błogosławionego Regisa, przy pierwſzym Jego miedzy Swiętych Páńskich powitaniu, y owſzem miáſto powitania zarazby konkludować, amen powiedzieć, pożegnáć ſię záraz z mową y wymową wſzelką! *amen dico vobis.* Ják owo więc kápłáni przy introićie albo weśćiu do Ołtarza, gdźie *Sanctum Sanctorum*, y Swiętych Páńskich do ołtarza, przy ſolennym ingreſſie ſwoim wſtępuiących reprezentuiemy, mowiąc *Introibo ad altare DEI* wnidę, a *intro*, wewnątrz wnidę do ołtarzá Páńskiego; żegnámy ſię záráz to mowiąc, niby ſię dziwuiąć: ták żegnać ſię tu zpodziwieniem tylko, przytym Swiętym do ołtárzá Páńskiego introićie B. Regisa mego, przy publicznym Jego miedzy Swiętych Páńskich ingreſſie, przy pierwſzym miedzy Swiętemi Páńskiemi powitaniu, ledwie co przezegnawſzy ſię na zaczęćie kazánia, pożegnáć ſię z godną Jego pochwáłą y wſzelką wymową: *Beati quos in venerit Dominus vigilantes; amen dico vobis. Amen.* Iednoz co koniec, konkluzyá, á oráz co záprawdę w Ewangelij S. Niechże y u mnie, záprawdę iák Theologiczna konkluzyá, *in primis principiis* oráz ná máxymach Boskich ufundowáná, teráz będzie, w pierwſzym tym niegodnym dziſieyſzego Nowo Błogosławionego, nie ták Pánegiryku, iák hiſtorycznym ogłoſzeniu, że Nowo Błogosłáwiony Jan Franciszek Regis pzy pierwſzey ſwoiey Swietey wigilij, przy odebránym tytule *Beati*, przy pierwſzey Ináugurácyi ſwoiey, wielu y naywyżſzych w ſobie zámyká y konkluduie, *Beati quos invenerit Dominus vigilantes, amen dico vobis*; przy pierwſzych Swiętych Iego początkách, mowić do niego ſám Chrystus; iáko do wielu *in plurali* może, *ab initio mecum eſtis*; przy Nowo Błogosłáwiouym Ianie Franciszku Regisie, miedzy Swiętych Páńskich záwitanym, Niebieskie gody, chwálebne y naywyzſze máią złączenie, *Simile eſt regnum cælorum homini Regi, qui fecit nuptias filio ſuo*: Słowem zamknę y skonkluduię; Przy pierwſzey inaugurácyi B. Iana Franciszka Regisa, ieſt wielu oráz y Naywyżſzych Koroná álbo Konkluzya. Tego dálſzym dyskurſem dowieść zechcę, ná wiekſzą Naywyzſzego Krola krolow chwáłę, zá błogosłáwieńſtwem Twoim *Corona Regia* iáko cię názywá

Orat. de laud. Deip.

Init. laudat B. V.

Epi-

Epifaniuſz, oráz *Corona Sanctorum omnium*, iáko cie tytułuie Efrem S. Niepokalanie poczetá Panno y Matko Boska, Matko y oráz B. dziſieyſzego Regisa; kory cię zá Matke záwſze miáł y czcił od dzieciństwá ſwego, obráz Twoy ná ſobie, iáko ſzczegulnie kochaiący Syn záwſze piaſtuiąc w Twoie Niepokálane Poczęcie, począwſzy życie ſwoie zákonne, nie inaczey y po ſmierci ſpoczywáć chciał, tylko pod obrázem y ołtárzem Twoim ktory wſzyſtek ſię prawie rozpływáł, gdy o Tobie mowił; ktorego kázáń, codzienny, y naymilſzy był argument, nábożeńſtwo ku Tobie y ſpoſob czci Twoiey ſzczegulney. Pobłogoſław y Ty Sam wielki tu dziſieyſzy miedzy Swiętemi Páńskiemi Gośćiu, B. Ianie Franciszku Regisie, ktorego tu teraz w tey Swiątyni Páńskiey w tym ołtárzu Twoim, znizonemi głowámi, y całemi ſercámi ták witámy; iáko tám W. Ludwiká Fráncuskiego krolá ſwego, Páryżánie niegdy witáli, ofiáruiąc mu ták miſternie wyrobioną lilią że gdy ią wręke ſwoię wziął, wſzyſtkie głowy y ſercá liliowe nisko ſię iemuż skłaniały: pobłogoſław cudny niegdy Káznodźieio y Kápłánie, ktoryś y ptzedtym od młodości ſwoiey zwykł ſię był gorąco y troskliwie modlić, áby káznodzieie iák z naywiękſzą żárliwośćią y ſukceſſem duſznym káżáli; y ſam potym nie tylko oratoryi ucząc, wymownym oraz y dzielnym byłeś Apoſtołem; ále y záwſze zwykłeś kázáć dzielnośćią wſzelki przemysł ludzki przechodzącą, á właśnie y w wſpániałym Piotra S. Kośćiele Anicyiskim, trzemá ſłowami y owſzem ſłowem iednym, y przećiw záſtárzałym złośćiom, czeſto więcey dokázuiąc, niż inni káznodzieie naydłuższą perſwázyą, wſzyſtkiemi adhortacyami ſwemi; zá ktorego łáską, y niemi przed tym, cudownie y cudnie prawie ná pochwáłę Twoię mowili. Pobłogoſław niezdolnemu do Twoich pochwał ięzykowi; áby, iákoś ieſt *Vaticano oraculo* Błogoſławiony; ták ábyś y niegodnemi teráz uſty, (ktore cię pierwſzy ráz tu na tym Wátykánie naſzym wyſławiáć záczynaią) błogo, to ieſt dobrze, ſzcześliwie był ſławiony. O tęć pierwſzą łáskę tu teráz ſuplikuiąc, niech mi ſię mowić godźi, iáko do Oyca Swiętego; (wſzák Cię y zá żywotá Oycem Swiętym tytułowáno y *Sanctiſſimum* zwano, iáko y w Procesſie przyznaią *Sanctiſſimus Religioſus ſemper habitus:*) *benedicite Beatiſſime Pater.*

Orat. de laud. Deip: Init. laudat B.V.

Proceſſ. Beatificationis de virtutibus heroicis tam Theologicis. quam Cardinalibus

Mogł bym wprawdzie przy pierwſzym zwłáſzczá Błogoſławionego mego dźiſieyſzego miedzy Swiętemi Páńskiemi powitaniu, pierwſze dáć iemu mieyſce, iáko Gośćiowi, prym mu

teráz przypiſáć przed Bogiem, u ktorego y *noviſſimi primi* ci zwłáſzcza; ktorzy ſię ſami uſilnym poniżeniem ſwoim oſtatniemi czynią: mogłbym zgodnie do godney Audytora teráz mego korony mowiąc, przy dziſieyſzym S. Vice--Reiu Franciszku Borgiáſzu, ktoregośmy tu ráno Uroczyſtość odprawowáli; iáko nam krolow y obieráć y koronowáć wolno, ieżeliśmy iuż názbyt nie przebrali, kilku rázem obráwſzy, á dopieroſz miło wſpomnieć ſáná Krola Imię, o gdyby ſię godziło *reſodere* choć nie *Antigonum*! mogłbym mowię ſłuſznie teraźnieyſzego B. IAŃA FRANCISZKA REGISA, *pleno jure* zupełnym y wſzelkim práwem, Regem, koronatem, między Błogoſłáwionymi Páńskiemi promulgowáć, iego tu nato- ſmieyſce wprowádzaiąc, y koronacyą Iego przed oczy wyſtáwuiąc, iáko tu w tey Prześwietney Metropolii, gdzie krolow y ná mieyſcu Swiętym chowáią, támże w prowádzáią y koronuią; á właśnie y koronuią oráz y ná mieyſce Swięte w prowádzáią, według zwyczaiu náſzego koronnego. Ale żebym nie zdáł ſię bydź *pro domo mea orator*, albo żeby ſnác kogo uſzy nie zabolały, ſłyſząc, że Iezuitę choc Swiętego przenoſzą nád kogo: nie dáię B. memu Regisowi prymu y pierwſzego mieyſcá, pierwſzego tytułu, iáko y oſtatni rzeczą ſámą lubo naypierwſzy co do czáſu ná tym mieyſcu, Iegoż Pánegiryſtá niegodny; ktory dla tego tylko tu teráz ieſtem pierwſzym, żem innym wſzyſtkim náſtępuiącym uſtąpić powinien, w rzeczy ſámey *Primus noviſſimus*, wielkim inſzym tudzież náſtępuiącym tegoż B. REGISA Panegiryſtom, zoſtáwuię tę iego Prelacyą, álbo *Prioritatem* nád kim innym: mnie doſyć ná tym, coby mi ſámo tu kto zárzucić mogł, że B. REGIS, oſtatni to miedzy Błogoſławionemi Páńskiemi, koniec tym czaſem álbo *extremitas* Swiętych Páńskich; doſyć mi mowię ná tym: z czego ſámego záłożoną prawdę wywodzę, że Nowo Błogoſławiony IAN FRANCISZEK REGIS, iáko oſtatniá Swiętych Páńskich *clauſula*, wielu ich y Naywyżſzych, y owſzem wſzyſtkich ſobą y w ſobie zámyka y konkluduie, iako koniec ich tym czaſem y *extremitas*, ieſt práwie ich że korona, wſzak y wedle poſpolitego przyſłowia, *finis coronat*, á zatym przy pierwſzey iego Inauguracyi, ieſt wielu oráz y Naywyżſzych korona, álbo konkluzya.

In Coronatione Regum Poloniæ Anteceſſor ſepelitur ſimul et ſucceſſor pedes ducitur in Rupellã Cracíam.

Ale obáczmy to dowodnie tak w Swiętym Iego żyćiu, iako w piſmie Bożym. Ia tu w iednym moim B. REGISIE wielu y Naywyżſzych iák w koronie konkluduie: a tam ktoś przez ukoronowanego Proroka Xiążęce brámy, Páńskie podwoie

dwoie, a właśnie podwoie, bo podwoyne na niezwyczaynie chwalebny ingres otwierac czy wyſtawiac: każe *Attollite portas principes veſtras, & elevamini portæ æternales, & introibit Rex gloriæ.* Wiem dobrze że to tu ukoronowany Prorok ſamego krola krolow CHRYSTUSA chwałę Niebieską publicznie przy Wnieboſtąpieniu ſwoim odbieraiącego ingres tryumfalny opiſał; iego to właſny ieſt tytuł *Regis gloriæ*, àtoli y B. dziſieyſzemu REGIS, chwáłę tákże Swiętych Páńskich przed całym ſwiatem teraz odbieraiącemu, przy ſolennym iego miedzy Swiętych Páńskich ingreſſie toz przyczytac moge, wſzak y on iako nierozdzielny *Socius IESV*, y chwałę Swiętych Páńskich tu na ziemi nie inaczey odbiera, tylko z ſamym prawie oráz CHRYSTUSEM, tudzież przy Wniebowſtąpieniu, Páńskim pierwſzy ſwoy miedzy Swiętych Páńskich ſolenny ingres w Rzymie odprawuiąc. Ba y tenże Pſalmiſta S. iákby to ſàmo prorockim okiem przewidział y chciał wyrazic; prawie o iego tymże chwalebnym ingreſsie złączonym z ingreſſem ſamego BOGA naſzego, uwielbionego CHRYSTUSA, mowi; łączy z ſobą obadwa te ſolenne do Swiętych Páńskich ingreſſy, mowiąc: *Viderunt ingreſſus tuos DEVS, ingreſſus Dei mei, Regis mei, qui eſt in Sancto.* Iákby tryumf y ingres do chwały Boga Chryſtuſa naſzego, był tryumfem B. REGISA mego; albo tryumf y ingres B. REGISA, tryumfem Boskim Chryſtuſowym. Y lubo mogłby kto zarzucić, że to niemoże ſię rozumiec o B. dziſieyſzym REGIS, iáko Błogoſłáwionym dopiero, ieſzcze nie Swiętym; á tu w pſalmie zda ſię byc mowa o tym, ktory zoſtaie w Swiętym y Swiętym. *Ingreſſus Regis mei qui eſt in Sancto*; a Swiętym *ſinè addito diminuente*; (iáko w wyżſzych ſzkołách mowią) bez wſzelkiego przydatku, ktoryby tegoż tytułu umnieyſzał; boć czeſto y te przydatki, tytułow umnieyſzaią :iáko ten tytuł bez przydatku ſamemu CHRYSTUSOWI daie Anioł mowiącdo nayświetſzey Matki. *Quod naſcetur ex te Sanctum, vocabitur Filius Dei.* Na co miodopłynny Doktor: *Attende ad quid ita ſimpliciter ſanctum & abſque additamento dixerit, ſi diceret ſancta caro, ſanctus homo, vel Sanctus infans, quidquid tale poneret, parũ ſibi dixiſſe videretur, poſuit ergo indefinitè Sanctum.* Patrz prawi na co tak po proſtu Swiętym y bez przydatku, Anioł Syna Boskiego nazwał; gdyby był rzekł, Swięte ćiało, święty człowiek, albo święte niemowlę, cokolwiekby tákiego położył, mnieybyto wſzyſtko było, nazwał tedy bez przydatku, bez umnieyſzeniá uniwerſalnie Swiętym, *quod*

Pſal 23

Pſal 67.

S. Bern. hom 4 de Adventu Domini

naſcetur Sanctum. Atoli ia y z tego ſamego wywodzę com powiedział; y mowię że lubo *nemo in vita beatus*, y ſam nawet *Beatiſſimus*, nikt zgołá za żywota nie błogosławiony; y po ſmierci choc Swiętey drogiey przed obliczem Pánskim nie lekkim ſię kośztem tego tytułu *Beati* doczeká: przećież każdy za żywota ſwego, inſzym cale, inſzym od S. ceremonij trybem przed Beatyfikacyą ſwoią powinień bydz za żywota ſwego, bo w żywoćie ſwoim, świętym. Tákim był B. dzisieyszy Regis, o ktorym ſwiádczą; że *ſtatim ab obitu memoria eius fuit in benedictione & vita in opinione ſanctitatis*, Ieſcze za żywota, y w całym żywoćie ſwoim święty że iáko Chryſtuſowi Panu ten tytuł świętego, dano z Ducha Bożego bez wſzelkiego przydatku, bez umnieyſzeniá; tak go y iemu dawali, á ći dáwali, ktorych głos zá głos Boski ſtanie *vox populi vox DEI.* Spoyrzyićie w święty żywot iego; á obaczyćie że go tak poſpolićie lud wſzytek, koło ktorego apoſtołował, Swiętym y bez wſzelkiego przydatku, bez żadnego inſzego dodanego imieniá na zywał; y kazdy ſię z tego ták uniwerſalnego tytułu domyślił záráz; że to nie o kim innym byłá mowá, tylko o B. Janie Franciszku Regisie. Nie z przydatkiem tylko iakim iednego iakiego Swiętego, naprzyklád S. Ianem S, Franciszkiem S. Regisem álbo S. Káplánem, chocby y to dość wielká była; ale go poproſtu Swiętym generalnie *ſinè addito diminuente* nażywano; a tym ſamym wyrażono; że ieden B. Ian Franciszek Regis wielu Swiętych tytuły y owſzem wſzyſtkich w ſobie zawierał y konkludował. Iákby był *Sanctus Sanctorum*, przykładem Chrystusa P. taki mu generalny tytuł *Sancti*, Swiętego bez przydatku, iáko y Chrystusowi dawano. Nie poſpolity y ten B. Regisa iedenże co y Chrystusa P. tytuł; że go poſpolićie Oycem ubogich názywano, ale nie tak; iák owo temi czaſy naſtali u nas Fundatorowie ſzpitalow; co to przyczyniaiąc ubogich przez extorſye ſwoie przyczyniaią tym ſamym ſzpitalow, ktorzy zá táką ſwoię ſzpitalow fundacyą, u Łazarzow ſamych po ſmierci całą wieczność mendykować będą, á miłoſierdźia nigdy nie wyżebrzą. B Regisa dzisieyſzego, uboſtwo y wſzelká ne, dza, prawie Oycem zawſze y wſzędzie znała. Była oſoba iedna, wprzod prawie trup, niż umarłá; do ktorey nikt y zdaleka przyſtąpić nie ſmiał: doſyć Regisowi o tym wiedzieć; służy iey wiernie, aż do ſmierci, niewypowiedzianym miłoſierdziem. Patronem nawet y opiekunem uboſtwa w ſprawach do ſądu należących; w czym kiedy mu raz zadadzą, że nie iego rzecz w te ſię ſprawy wdawać; arcymądrze odpowie

Process. Beatific.

wie. Zaprawdę nie ludzká to prawi, ale ſamego Boga, Oyca ubogich ſpráwa, Swięta właſnie rzecz wedle owego dawnego mądrych ſentymentu, *Res eſt ſacra miſer*, ubogi rzecz to prawie Boská, u Boga ſamego reſpekt ſwoy oſobliwy y imię od niego máiąc. Zgoła iako w uboſtwię ſwoim zakonnym, ták w ubogich wſzyſtkich, ſzczegulnie ſię kochał; nędzom ich y wſzelakim potrzebom dziwnemi przemyſłami S. y rozlicznemi oraz uſługami, práwie ſię multyplikuiąc, zábiegał. Czytayćie G. S. w Swiętym żywoćie iego, á nauczyćie ſię dziwnie y ſwiątobliwie przemyslnego ku nędzy ludzkiey miłoſierdzia, zwłaſzczá ktorzy do tego nie tylko z miłośći Chrześćiańskiey ale y zſprawiedliwośći ſamey albo urzędu publicznego, obligácyą máćie, przeczytáćie tam; iáko iałmużne zboża dla ubogich od ſiebie wyżebraną, ktorą miał po skrzyniach w rożnych mieyskich domach złożoną, gdy wiecey widział potrzeby w uboſtwie, niż miłoſierdzia w możnieyſzych, przez iawny cud nieraz rozmnożył wzorem Swiętego Tomaſza *de villa nova*, y rożnych innych SS. iałmużnikow; y owſzem wzorem Chrystusowym, z niebem oráz, albo zarowno, albo alternatą uboſtwu prowiduiąc; że ieſzcze zboże owo przepełniało mieyſce ſwoie; właśnie iák P. Iezus cudownie ták rozmnożył chleb dla łáknących, że ieſzcze pozoſtałe odrobiny przewyżſzyły opatrzony ſuplement, *ſuperaverunt fragmenta*. A przy tym B. moy Regis, y ſiebie nieiáko na wielu, y wielkich SS. Pańskich multyplikował, wielu w ſobie y naywyżſzych SS. iałmużnikow zawieraiąc y konkluduiąc O nim tu prawie iáko wielu oráz mowić moge z Pſalmiſtą: *A fructu frumenti vini & olei ſui multiplicati ſunt.* Multyplikował ſię prawie y w rożnych inſzych oſobach, ktorych do tego miłoſierdzia to namową y wyżebraniem ſwoim, to S. inſtytucyą przywiodł trzydzieści doſtatnich Matron do tegoż; że codzień alternatą żywiły więźniow, y inſzych nędzarzow. Y wielkaż rzecz Mośćiwe Panie; dwanaśćie razy w rok ta S. alternata przypadła, á cáła ſzcześliwa wieczność czekáłá, y czeká za to! wymyślił nad to ſzczegulnie y założył w Anicium y Monſpelium miaſtach krolestwa ſwego Francuskiego, święte prawie zgromadzenie z nayprzednieyſzych y naybogátſzych Pań tamecznych, ktoreby o chorych, y o wſzelkiey nędzy ludzkiey, oſobliwie o wſtydzących ſię żebrać, ſzczegulne ſtaranie miały, ſzpitale koleyną prowidowały y wiżytowały. O Swięte takie wizyty! bodayśćie ſię y w koronie Polskiey miedzy Páńſtwem naſzym święćiły! mnieyby nas pewnie publicznemi plagami

Proceſſ. Beatifi: pſal. 128

Ioan 6

Boe nawiedzał. Swięte to tam zgromadzenie iuż teráz ná wielu mieyſc roznieſione, *Matronas miſericordiæ*, Matronami miłoſiernemi tam zowią, iako to nabożne ſtworzenie wiecey przećie zwykło mieć inklinacyi do miłoſierdziá, niż ſami mośćiwi albo y miłośćiwi y aż nazbyt miłośćiwi Panowie. Dla czego gdzie ſam nie mogł, zażywał nabożney płći do pobożnych y miłoſiernych uczynkow, Mámy *Eccli* 44. *viros miſericordiæ*; mámy y w oczach, w żywym S. przykładzie codziennym prawie *virum miſericordiæ*, wielkiego, REGISOWYM właśnie trybem, y pod iegoż imieniem, lecz świętą Prałacką cnotą IANA Iáłmużnika: ale uchoway Boże otym y námieniać tákby to świętą iego modeſtyą, wzorem Błogosławionego REGISA, okrutnie raziło; iak inſzych nayćięzſza kalumnia. Niechże tedy tak chwalebne akcye po ſtokroć tyſięcy dla BOGA ſypiące niech tym czaſem przed świętych Páńskich chwałą, zoſtaią tym chwalebniey w obłoczku świętey modeſtyi, zpochwałámi Wielkiego Arcykápłána *Eccli* 50 *quaſi Arcus inter nebulas gloriæ*. Przy ták rozliczney nędzy ludzkiey teráz w koronie naſzey, á wieleż by ſię też proſzę mogło nazwać *matronas miſericordiæ*? wiele matron miłoſiernych? Ale niech ktorzy chcą, liczą, zwłáſzcza potrzebni, ubodzy, nędzarze, *pauperis eſt numerare*; liczyć będźie pewnie y B. REGIS do korony: mnie doſyć tym czaſem ná tym; że ſię on w tak wielu oſobach multyplikuiąc, y po ſmierci nawet ſwoiey, wielu w ſobie y naywyżſzych Swiętych iałmużnikow zamknął: *A fructu frumenti, vini & olei multiplicati ſunt.* Ták B. REGIS dziſieyſzy, tytułem ſamego CHRYSTUSA P. był prawie Oycem ubogich. Przy národzeniu ſwoim CHRYSTUS nie má mieyſca gdźie indziey y w poſpolitey goſpodźie; *Non erat ei locus in diverſorio* nie má B. REGIS z oſobliwego dopuſzczenia Boskiego inſzey goſpody, przy narodzeniu iego tudzież naſtępuiącym, idąc na Apoſtolskie prace; aż tam ſpocząć muſiał; gdźie mieyſce nie było ſpoſobne ná przyięćie inſzych gośći, tylko deſzczow y wiatrow zewſząd przechodzących; co ſmiertelney choroby było okáźyą, bardziey troskliwemu o cudze zbawienie niż o ſwoie z drowie. Nie proſta ieſzcze y owſzem ſolenna CHRYSTUSA P. w Ewangelij pochwałá; że ſię proſtactwo, poſpolſtwo do niego garnęło, y on doproſtactwa z kázaniami y pracami ſwemi zbawiennemi, *ſecutæ ſunt eum turbæ*, nić mu zwyczaynieyſzego nie było, iáko do poſpolſtwa, proſtactwa, y uboſtwa kazać, zoſtawił inſzym ſzlachetnieyſzego Páńskiego Audytora. Przed Herodem krolem y słowa mowic niechciał, inſzym mowiąc onim *dicite*

Perilluſt: Reverendiſs. D. Ioan: Leszkie- Biſkup Cenſm: Cath: Crac: S. plenè ſui ævi Ioan: Elogium ſyncerius.

Więcey; co ſię tylko dlą Swięte go inszych zasług tego niewipomina.

Mat. 4

Luc. 13

vulpi illi, mowćie liſowi temu, á o ſobie, *oves vocem meam audient*, owieczki ſłuchac mię będą; iákby mowił; każćie wy ſobie do Páńskich liſow, ryſiow, ſobolow, *dicite vulpi*, iá do chłopskich proſtych baranow do wieyskich owieczek kazać będę, *Oves vocem meam audient*. Takie było kaznodzieyſtwo Chryſtuſowe, tak, że na pokazanie posłańcom Ianowym, iż był prawdziwym Synem Boskim to ſamo miedzy inſzemi za dowod CRYSTUS daie; *Pauperes evangelizantur*, *Mat.* 11 że uboſtwu Ewangelią opowiada. Takie prawie y B. moiego REGISA káznodzieyſtwo: ućiekaiąć ten nie tylko Ocieć ále y Apoſtoł práwie uboſtwa, przed plauzami, ákceptacyàmi, reſpektámi Páńskiemi, á wiedząc oráz, że przy wyżſzey Fortunie, iáko cnoty pięknieу ſię wydaią, ták niecnoty bardziey gorę biorą, iż tam y przy większey pracy Apoſtolskiey, mniey pożytku duſznego bywá; bá y ſiłá tam z tey pracy w Apoſtolſtwie Páńskim, kwitami prożney chwały álbo ludzkiey wzięteśći BOG częſtokroć wytrąći, że ſię za nie odebrało, *quid pro quo, receperunt mercedem ſuam*; iáko tu u- *Mat.* 6 wáża y Wielki wſzelką zacnośćią tuteczny B. REGISA Hiſtoryk naſz Polski, dla tego lubo y w miaſtach nie tylko kázącego ále y katechizuiącego REGISA, z táką frekwencyą ſłuchano, iáko więc ſłuchaią naysławnieyſzego iákiego káznodziei, przy ſolennym feśćie, ktory iego kátechizm záwſze koło piąćiu tyſięcy audytorá miewáł, z takim záś bywáł plauzem, y pożytkiem, że ledwie wierzyć podobna; iáko ſwiádczą w proceſſie Beatyfikácyi, lubo y do naygodnieyſzego Audytorá, gdy mu kázano, godnie y arcyozdobnie arcy wielkim wſzyſtkich plauzem kázał, ták że znaczni ludzie, przez ſługi, ſobie wcześnie w kośćiele dla iego kázania mieyſca zaſtępowali; áby im ſię go doſtáło, ciżby ſię obáwiaiąc; á po iego kázániu niemogąc ſię do niego ſámego dociſnąć, zwyczaynie konfeſſyonały wſzyſtkie napełniali penitenci; ktorych długo y z południá ſłuchác było potrzeba; ſámych nawet Práłátow y zákonnych znácznych ludzi niezwyczayna gdzie indziey ále u niego kázącego zwyczayná byłá frekwencyá: przećież nic mu milſzego iák do proſtych y ubogich ludźi zárliwość ſwoię apoſtolską obrácać; u nich y codziennym po Chryſtuſowemu, y po kilká ráży ná dzień (iákby to nie ieden był w iednym REGISIE) bydź káznodźieią; *oves vocem meam audient*, codziennym oráz y owſzem uſtáwicznym, nawet idąc z iedney miſſyi ná drugą (właśnie S. Viator) bydz ſpowiednikiem, całe dni całe prawie y nocy ná tę S. prácą łożąc, ledwie czaſem go-

dźin dwie dla ſpoczynku, y to ná twárdey deſce dawſzy, ták że zwyczaynie áż w wieczor ſię tylko, przy codźienney abſtynencyi od mięśnych y delikátnieyſzych potráw, y to dość ſzczuple, wyżebranemi odrobinámi, nayczęſciey iábłkámi
Ieremi. 52 (ktore tu nad iábłká krolewskie, lubo zá owe *malogranata ſuper coronam*, nád koronę y ná koronę B. Regiſowi ſtáną)
Mat. 4 álbo inſzemi fruktámi práwie tylko, á naywięcey fruktámi duſz poſila. Y owſzem co o człowieku powiedziáno *Non in ſolo pane vivit homo*; to on nad ludźi, prawie záwſze oſámym chlebie y wodźie pośći; iáko ſwiádczą w proceſſie. Do ktorego poſiłku aż go wyćiągáć prawie z kośćioła potrzebá, ták mu o nim y mysl częſtokroć nie przypádłá przy Swiętych ſwoich Apoſtolskich prácach; iákby rzeczą ſámą mowił, y tu z Chryſtuſem,
Ioani 4 *meus cibus eſt ut faciam voluntatem ejus qui miſit me, ut perficiam opus ejus* Moy pokárm ieſt wypełnić wolą tego, ktory mię poſłał, wyperfekcyonowác skonkludować, zákończyc zupełnie y ukoronować dźieło Boskie, *ut perficiã opus ejus*. Y cud to ieden był, że ieden Regis zwłáſzcza przy uſtáwicznym práwie głodzie y mácerácyi ſwoiey, ták wielu pracom wyſtarczyć mogł, iákby wielu w nim było, wſzyſcy to za cud mieli, iáko mu Proces przyznaie. A y tam miedzy grubym y dzikim wieſniactwem, iák tudzież wieloráká przy REGISIE moim korona? kiedy na kilká tyſięcy liczná, kážącemu záwſze práwie przytomna byłá chciwie słuchájącego Audytora korona, bo zwyczaynie cztery álbo pięc tyſięcy ludzi do niego ſię zbiegało; gdźie tylko ſię obrocił: á obſzerne pole álbo gorá zá kośćioł kážącemu bydź muſiáłá, kátedra y ſpowiednica kámień. Y ná błogoſłáwioney nie iáko koronie y wielorákiey, iuż temu Páńskiemu ubogich káznodziei ieſcze żyiącemu nie ſchodziło; kiedy, co niegdy po kázániu Chryſtuſowym, to y po iego iezſcze ná ten czás młodego Magiſtrá kázániu pewna mátroná uczciwa záwołáłá, Błogoſłáwioną zowiąc Mátkę; ktorá tákiego Syná urodziłá, błogoſłáwioną y ſiebie ſámę, że go słyſzáłá kážącego, naybłogoſłáwieńſzą ſię bydź mieniłá, gdyby iey ſię częſciey doſtáło go słuchác. Leczył cudownie choroby kray ſzáty Chryſtuſowey, leczy y Regiſowey ſzáty kráy, w iednym kráiu ubogiey iego ſukni, cáłego práwie kráiu Francuskiego było zdrowie, łáty iego ſáme, świętą krádźieżą zachowáne, nie łátáne áłe zupełne cáłe ták wielu dáwáły zdrowie, y wyſtarczyły ubogie iego centony ná niezliczone prawie cudá, o ktorych Hiſtorycy. Zleczył cudownie P. JEZUS krwią płynącą oſobę, leczy Wielki ten teráźnieyſzy

Fancu-

Francuskiego kroleſtwá Cudotworca. Od konaiącey tákże panny kázawſzy, iáko y CHRYSTUS precz cháłáſtrze domowey procz towárzyſzá ſwego, roskáże y chorobie y ſmierći bliskiey uſtąpić, y záraz nagle uſtępuie. P. IEZUS zleczywſzy kogo cudownie częſtokroć to ná iego wiárę ſkłádá, mowiąc, *fides tua te ſalvum fecit:* nie inaczey B. REGIS, w niebeſpiecznych chorobach aby nie iemu, ále wierze y nábożeńſtwu cudzemu, cudá ktore uczynic miáł przyznawano zwykł rádzic wprzod votum iákie albo modlitwę do ktorego Swiętego, iáko to do S. Ignacego, S. Maurycego, y innych: gdźie mowic ſię práwie mogło z S. Wenancyuſzem Fortunatem. *Siderei Proceres ad Regis vota frequentes.* Zleczył cudownie P. IEZUS ſlepego, prochem mu oczy natarſzy, Leczy y B. REGIS, prochem od grobu ſwego wziętym, y w oczy ſlepego wrzuconym bez wſzelkiego bolu y przykrośći: leczono cudownie choroby rozne ſámym tylko imienia Páńskiego wezwaniem, *In nomine Ieſu Chriſti ſurge & ambula, &c.* leczą ich wiele cudownie y ſamym tákże imienia REGISOWEGO wezwaniem. Zgołá dobrze Infuláci Francuſcy do Oyca S. ſuplikuiąc o B. REGISA Beatifikácyą piſali, że ſię zdá iż za naſzych czaſow z grobu X. REGISA powſtaią dawne cuda od CHRYSTUSA czynione. *Cæci vident, claudi ambulant ſurdi audiunt.* á że *pauperes evangelizantur* iuż ten cud, obſzernie był pokázány od ſamego REGISA w całym żyćiu ſwoim Zápłákłáł P. IEZUS nad Ierozolimą widząc iey zgubę. *Videns civitatem flevit ſuper illam:* y B. moy REGIS nieraz gdy ná ktore mieyſce z prácą ſwoią zbáwienną przybydz ná pomoc tudzieſż nie mogł, zápłákáł ubolewaiąc nad ſtratą y ſzkodą duſz ludzkich Kona P. IEZUS owe słowá do Oyca Przedwiecznego mowiący *In manus tuas commendo Spiritum meum:* B. REGIS też właśnie słowa S. mowiwſzy tudziez záraz ſzczęsliwie koná, záraz duchá ſwego, w ręce Boskie oddaie. Ták w Swiętych dźiełách y ákcyach ſwoich, práwie Socyuſzem Iezuſowym; ták z Chryſtuſem P. ſymbolizowáł; że zgołá iák tam niegdy w Iánie Przesłáńcu Páńskim Chryſtuſá upatrowáno; *Meſſias es tu* y w Chryſtuſie Iána; iáko y krol, Herod, *Audivit famam Ieſu, & ait hic eſt Ioannes; ipſe ſurrexit á mortuis & virtutes operantur in eo;* ták w B. IANIE REGISIE Chryſtuſa P. upatrowac y widziec iáko w żywym iego obráźie możemy. Záwſze on z Bogiem ſcisle złączony, y owſzem pełen BOGA, ták Chryſtuſá ſámego w ſobie zamknął, y wyraźił; że mogł z Páwłem mowic; *Vivo ego iam non ego vivit vero in me Chriſtus.* Záczym przy chwálebnym B. REGISA

Crevxius, Broaus Nadaſi & ali,

Luc 18

Act 3

Luc 19

Luc. 23

Mat. 14

*AdGali:*2

miedzy Swiętych Pańskich ingreſſie, mowic ſię oráz może, co przy ſolennym ingreſſie Pánskim powiedział wyżey Pſalmiſta *Viderunt ingreſſus tuos DEVS, ingreſſus Dei mei, Regis mei qui eſt in Sancto.* Może ſię ſłuſznie przy oboim tym ingreſſie Pánskim y Regiſowym, ták z ſobą złączonym rozmowić; *Attollite portas Principes veſtras & elevamini portæ æternales, & introibit Rex gloriæ* A do tego ſłuchaymy, co ſam Pan mowi wzywaiąc nas do iednegoż z ſobą chwalebnego miedzy Swiętych Pánskich ingreſſu: oto mowi, *Qui vult venire poſt me, abneget ſemetipſum & tollat crucem ſuam quotidie & ſequatur me*, iákby mowił, że drogą krzyżową idący trafi z nim do chwały: ztąd Aſcenſyą Pánską do chwały wiekuiſtey nieinaczey ſolennizuiemy, tylko tudziez po krzyżowych dniach; iáko ie Polacy zowiemy. Aczyli tey rády Pánskiey niewypełnił Błogoſławiony moy JAN REGIS? tak on ſię cale ſam ſiebie zaparł; ták codziennie właśnie, tak wieloraki y ták ćieſzki, (iako wolno czytáć w żywoćie S.) krzyż ſwoy ponoſił: y owſzem y krzyż oráz Pánski, iako krzyż właſny wſzędzie chętnie y chciwie to przy ſercu, tudźież y w ſercu piaſtuie, to iawnie wſzyſtkim, iáko zaſczyt ſwoy prezentuie; wyprzyſiągſzy ſię prawie wſzelkiey chwały y ſławy ſwoiey, krzyżem ſię tylko Pánskim zaſzczycá y z chwały nawet niebieskiey, pokázawſzy ſię pewney poboznéy oſobie w nowey Fráncyi Roku 1675 nie z czym inſzym ſię prezentuie, tylko z Krzyzem Pánskim w ręku, czy nie do oſobliwey Swiętych Pánskich korony? mowiąc, ſobie rzeczą ſamą z Apoſtołem, *Mihi abſit gloriari niſi in cruce Domini* mnie uchoway Boże czym inſzym ſię zaſzycac y ćieſzyć, tylko krzyzem Pánskim, uchoway Boże mi bydz y w chwále niebieskiey bez Krzyza mego, bez Krzyza Pánskiego. Ták y przy uniwerſalnym wſzyſtkich Elektow Boskich do chwały wiekuiſtey publicznym ingreſſie nie inſzy znák ſię pokáże, tylko Krzyz Pánski. *Hoc ſignum crucis erit in cælo:* Ten Przeświętny y Prześwięty Herb Elektow Boskich zwyćięski znak krzyża Pánskiego, będźie w ten czas ná Niebie nád niebem, nád niebieskim luminarzem á oráz y w niebie, zupełnie z łácinskiego tłumácząc; *Hoc ſignum crucis erit in cælo.* Więc kto iuż nieprzyzná że ta *via Regia*, bita drogá krzyżowa, drogá prawie Regiſowá, B. Regiſowi ſpolny z Chryſtuſem P. do publicznego uwielbienia ingres uczyniłá ták, że ſię ſłuſznie y przy chwálebnym iego miedzy Swiętych Pánskich ingreſſie co przy Chryſtuſowym, mowiąć może *Attollite portas Principes veſtras & elevamini portæ æternales &*

introibit

Luc. 9.

Bonetus

Ad Gal 6

Offici: Di: feſto S. Crucis.

introibit Rex gloriæ. Acz y ſam Kościoł S. toż mu wyraznie przyczytywá y przyczytywać nam káże, gdy o nim pomieniony Pſalm z temiż ſłowy mowić w Officium ſwoim rozkázuie, gdźie Pſalmiſta S. zadawſzy ſobie pytanie? *Quis aſcendet in montem Domini? aut quis ſtabit in loco ſancto ejus?* Kto wſtąpi ná Gorę Páńską? albo kto ſtanie ná mieyſcu S. odpowiada że *innocens manibus & mundo corde, hic accipiet benedictionem a Domino*: niewinny w ſpráwách y afektach ſwoich, ten odbierze błogoſławieńſtwo od Pana, y przydaie: *hæc eſt generatio quærentium Dominum* to ieſt pokolenie ſzukáiących Pana: y zaraz tudzież mowi wyżey przywiedzione odemnie ſłowá; *Attollite portas Principes veſtras & elevamini portæ æternales, & introibit Rex gloriæ:* właśnie iákby przy publicznym wielbieniu B. Regisa w całym życiu ſwoim práwie rzeczą ſámą, Innocenciuſza *innocens manibus & mundo corde*, przy pierwſzey iego Inauguracyi, ukoronowany Prorok mowił: A kto chwalebna áſcenſyą mieć będźe przy Gorze Páńskiey? że mu ſię y ſamá Naywyżſzego Páſterza herbowna Gora prawie Páńską zniży; álbo kto ſtanie ná mieyſcu S. ná ołtárzu Páńskim *Quis aſcendet in Montem Domini aut quis ſtabit in loco ſancto eius?* o to ten, co ieſt cale niewinny w ſprawach ſwoich, cale niewinnego ſerca, ten odbierze Błogoſławieńſtwo Páńskie albo Beátifikácyą, że Błogoſławionym od tąd będźie, *hic accipiet Benedictionem à Domino.* Więc otworzćie Xiążętą, bramy ſwoie ná weſcie na Inauguracyą krola chwały; *Attollite portas Principes veſtras & elevamini portæ æternales; & introibit Rex gloriæ.* Ale co ieſt proſze? że przy iednego B. Regisa, chwalebnym miedzy Swiętych Páńskich weśćiu, dopiero mowią *hic accipiet Benedictionem à Domino* ten Błogoſławionym zoſtanie, aż zaraz przydaią, *hæc eſt generatio quærentium Dominum*, to ieſt pokolenie, ſzukáiących Pana. Toto ten ieden Błogoſławiony ieſt całym pokoleniem ſzukáiących Pana? ieden B. Regis, wielu y naywyżſzych y owſzem wſzyſtkich Elektow Boskich w ſobie zamyká y konkluduie; Ták ieſt G.S. *hic accipiet Benedictionẽ hæc eſt generatio quærentium Dominum.* Ztąd nie dziwuię ſię y temu, że przy iednego B. Regisa, chwalebnym miedzy Swiętych weśćiu, przy pierwſzey iego ſolenney introdukcyi, nie iedne tylko bráme ale brámy y Xiążęce, liczno iák dlá bardzo wielu znacznych y wielkich iákich gośći, albo dla wielu oráz wyſokich koronatow, ſamym Xiążętom otwierać czyli ich ieſcze wyżey podnoſić w gorę y podwyżſzac czyli nowe y tryumfalne wyſtáwiáć káżą: *Attollite portas Princi-*

pes veſtras & elevamini portæ æternales & introibit Rex gloriæ Czemu? bo Nowo Błogosławiony Regis przy pierwſzey ſwoiey Inauguracyi do naywyzſzey Swietych Páńskich korony, wielu w ſobie y naywyżſzych záwiera y konkluduie. Przy pierwſzey iego Inauguracyi, ieſt wielu oráz y naywyżſzych koroná albo konkluzya. A czyli mu tego nieprzyznaie ſám Naywyżſzy Biskup ſzczesliwie ná ſtolicy Apoſtolskiey teraz ſiedzący Clemens XI. ktory go Beatyfikowáć raczył, zá co niech iák naydłużey będźie Beatiſſimus czyli mu mowię nie przyznaie? kiedy w modlitwie nad zwyczay innych Błogosławionych ſzczegulney o nim naznaczone y owſzem od ſiebie złozoney (iáko pewny tego ieſt dowod) wyráził y zamknął rozliczne iego prace, cudowną miłość, niezwyciezoną ćierpliwość, y wielorakie przykłády Swiete, wielorákich iego *in plurali interceſſyi* wzywáiąc, iák *multiplicatis* w nim iednym *interceſſoribus*, co zwykł mowić Kośćioł S. w modlitwie ſwoiey o Wſzyſtkich Swietych, zámknął nad to oboie nád zwyczay imiona iego Iana Franciszka, iak nie iednego w nim Swietego uznaiąć: co wſzyſtko prawie y w ſwoim Breve Beatifikácyi wyráził, wſpominaiąc oráz *immarceſcibilem gloriæ coronam* niezwiędłą nigdy, á zátym nibyto z kwiećiá, á tym ſamym rozliczną chwáły koronę, iáko należytą B. dziſieyſzemu Regisowi. Swiádczy y to Rzym, że tenże Oćieć S. má mieć oſobliwe do tegoż Błogosławionego nábożeńſtwo, y dlatego, ze przed Papieſtwem też ſáme y tym porządkiem miáł imiona, nazwany przedtym Ioannes Franciscus albani Ták tu przy pierwſzey B. Regisa Inauguracyi, wielu y Naywyżſzych korona, gdźie widzieć skłániaiące ſię y Rzymskie Naywyſzych Biskupow Triregium albo Naywyżſzą Troykorone, widzieć skłániáiące ſię y świete koronom krolewskim rowne Eminencye, (ktorym przy ich kreacyi mowią, *Facia te parem Regibus majorem Principibus*) ſzczegulnie promowuiące B. Regisa mego Inauguracyą, zá co im rowne in Eminenti niech będą dzięki. Tu oráz korona Francuská y inſze kroleſtwa Chrześćiańskie tu Xiążęce Mitry, tu *Grandes Hiſpaniæ y Pares Franciæ*, zarowno ſię iemu unizaią, tu iák niegdy przy weśćiu publicznym Wielkiego Iana Przesłańca Páńskiego zaráz słychać było, *Omnis Mons & Collis humi-*
Luc. 3 *liabitur* ták y przy ſolennym drugiego dziſieyſzego Wiekiego Iana miedzy Swietych Páńskich weśćiu; zá owe iego gorne między goralámi Francuskiemi Apoſtolſtwa gdźie nayfundámentalniey y ſwoię y cudzą świątobliwość zákładáł; unizá ſię y *ſepticollis Roma* ſiodmiogorny Rzym y ſáme

naywyż

naywyzſze Naywyzſzego Paſterza troiſte Gory? ktorym *par nihil & nihil ſecundum, omnis Mons & Collis humiliabitur.* *Martialis*

Prawie *fundamenta ejus in Montibus Sanctis*, bo *in montibus Sanctiſſimi.* Herbowna tegoż Oyca S. Tęcza tak nad ſwemi iák nad owemi ktore pracą ſwoią B. REGIS poświęćił, Gorami, w koronę mu práwie albo w tryumfalny *arcũ* ſtawa; *triumphalem ſinuatur in arcum*, tak wielu y naywyżſzych w ſobie zawieraiącego; ktory tu właśnie mowic może co Iozef: *vidi manipulos, Lunam ſolem & ſtellas undecim adorare me*, kiedy go krom krolewskich Iagellonskich ſnopkow iako Fundatorskich w tey Swiątyni Boskiey krom Nayiaſnieyſzego korony ſzczegulnie Francuskiey ſłoncá z całym ſwoim Horyzontem, wſzak *Reges Regnorum ſoles*, adoruie y Naywyżſza, ktora iako Słonca ſprawiedliwośći *vicaria* za iedenaśćie ſtanie, tak liczne Gory y cały świat obiaſniaiąca Herbowna KLEMENSA XI Gwiazda: ádoruie, y niezwyczaynego mu ſplendoru przydaie Iaśnie Przeświętny Xięzyć, wſzyſtkim ſplendorem ſwoim do Krzyza IEZUSOWEGO obrocony wſzyſtek ſię dla niego y na niego wydaiący, ktory z ſłońcem ſamym y naywyżſzym ſiedmiogornym Luminarzem emuluiąć, że mu ſłuſnie przypiſano *nos æmula ſolis*, y owſzem ſłońce ſámo przechodząc biegłośćią y obrotem ſwoim niebieskim, więcey niż za Febuſa więcey niż zá Apollina Parnaſowi ſtanie: oſwiecá B. REGISA, prawie godnym Regiſowskiego imienia y tytułu ſplendorem, iako zawſze *in creſceuti* ſplendorow ſwoich bedący, ták teráz *in lucem publicam* ná świátło publiczne do podziwienia wychodzący, y naypierwſzy go obiaſnia na záſzczyt naſzego Polum álbo Polskiego y naſzego Nieba wywyzſza go ná potomne lata y puſgodzinnym (álbo ſwiętogodzinkowym) niebieskim ſwoim obrotem, ktory nietylko ná Pryme ále wſzędzie prym mieć powinień: á iako wſzelakie práwie Regiſowych cnot ſplendory do wielorakiey y naywyżſzey korony w ſobie zawiera (co wſzyſtkim w oczach) ták y wtym S. Páńskim obroćie z ſámym emuluie B. REGISEM; ktory tákże zwykł S. modlitwy godnym wierſzem niegdy podawac do publicznego zażywania, chcąc tym ſamym niegodne pieſni wſzyſtkī z uſt y z konceptu albo, zkōpozycyi mniey zdobiącey wytrącić. Za ten puſgodzinny álbo ſwiętogodzinkowy obrot honorowi B. REGISA poświęcony przy iegoz inſtancyi (ktory zwykł y Hiſtorykow tylko życiá ſwego dopieroż panegiryſtow Páńskiemi wychwalámi ſiebie uwielbiaiących dłużſzemi życia laty y cudownie regalizować) przed

pſ. 86

Claud.

Geneſis 37

y ſamáż Jego Naywyzſza Gwiazdá zniża ſię ádoruie iego Jozefa albo Ma- æſcenſem.

przed ſzczęśliwey wiecznoſći okrągiem niech láśnie Prze-
ſwiętnemu Xiężycowi, nie mieſiąc ale ten wiek zupełnie słu-
ży ktory w ſobie znaczy y wyraża: niech będźie iák tam *Eccl* 43 á práwie o nim bo *in creſcenti* będącym mowią; *Luna in ōnibus in tempore ſuo ſignum ævi Creſcens mirabiliter in conſummatione* niech będźie prześwietny Xiężyc we wſzyſtkim czaſie ſwoim, znakiem wieku roſnącym záwſze, by y cudownie w dalſze latá przy wſzelákiey ſwoiey ktorą oraz w ſobie nieodmiennie konſerwuie perfekcyi *Vidi manipulos Lunam ſolem & ſtellas Undecim* czy *Undecimi adorare me* tak B. REGISA mego całe práwie Niebo ziemskie adoruie zá owę dla BOGA porzuczoną ſławę y chwálę ſwoię; że naywiekſza iego rádość y ſłodycz byłá w wyſmiániach y kontemptách własnych? że ſzukáiąc wſzędźie aby był w pogardzie y lichey ſtymie u wſzyſtkich, prawie wzorem CHRYSTUSA P. *ſaturatus opprobrijs*; y owſzem konfuzyą ſwoią náſycic ſię niemogł, więcey iey zawſze á więcey ták pilno ſzukáł, iák inſzy honorku álbo chwáły ludzkiey. Niech komu łácniey będzie wſzelkiego prawá y poſpolitego uſtąpić, do pokarmu mego y lichey odziezy, niż do ſławy ſwoiey. B. REGIS przykładem ſamego CHRYSTUSA P. mowiącego *Ego non quæro gloriam meam* y przykázuiącego doſkonałym naſladowcom ſwoim zupełną abnegacyą albo zaprzenie ſámych ſiebie, *Qui vult venire poſt me abneget ſemetipſum*? przykładem oráz y preskrypcyą wielkiego Fundatora ſwego IGNACEGO S. przez trzeci á naywyżſzy ſtopień pokory, chwáły tylko BOSKIEY á kontemptow ſwoich ſzukáiąc, rezygnował w całe BOGU ſławę ſwoię, prawie ſię iey wyprzyſiągł, nieprzełomane nigdy prawo ſobie uczyniwſzy; żeby był nigdy ſławy ſwoiey niebronił; niewymawiał ſię nigdy z iákiegykolwiek by tez naycięzſzey kalumnij; y owſzem miedzy publicznemi nawet nieráz oſtremi obiurgacyami; gdy mu ofiarowano inne mieyſce, gdzieby rownie mogł ná chwałę Boską pracować; podziękował zá nie, y niechciał go przyiąć; że tam lubo miałby rownie okazyą do pracy Apoſtolskiey, niemiałby do ćierpienia, zwłáſzcza ná ſławie y honorze. Czyli mu te obiurgacye nie ſtaną teráz zá naysławnieyſzą u Oratorow ~~świątobliwie~~ *obiurgationem encomiaſticam*. Niech ſię znaczni zákonu mego Profeſſowie wyprzyſięgaią honorow, kiedy im to ſámo ſtanie za więkſzy honor; gdyz *magnum delata poteſtas majorem contempta probat*: ták że co tam Ariſtippus Platonowi powiedział; *Calcas faſtum majori faſtu*; tu nie co odmieniwſzy

mieniwſzy mowić by śię mogło: *Calcas honorem maiori honore*: to mym zdaniem nierownie więkſza (iako przyznaią ktorzy świadomi) ze B. REGIS nie zniżaiąc tylko ale cale poniżaiąc głowę ſwoię y talenta, y tegoż ſamego honoru, albo tytułu znacznych naſzych Profeſſow nieporownaną pokorą koniecznie chciał uſtąpić, przez gwałt prawie y uprzykrzone prośby wyćiſnąwſzy na ſtarſzych; áby był od wyżſzych nauk oderwany; żeby tym ſamym w lichey był u inſzych ſtymie; żeby tak ſobie był zagrodził drogę do wyżſzych urzędow zakonnych? á czym prędzey wylećiał do Apoſtolſtwa ſwego, prawie Apoſtoł do zerwania: lubo y z Pańskiego urodzenia, y z Pánięcego przedtym wychowania, y z natury ſamey á wrodzoney wſpániałości, do wſzyſtkich y naywyżſzych funkcyi był arcyſpoſobny; y ták dowćipem, iák wſzelkiemi inſzemi talentami daleko inſzych przechodził. Od wyżſzych nauk, y od wſzelkiego honoru zakonnego ućieka w gory z Apoſtolską pracą ſwoią, właśnie wzorem CHRYSTUSA P. ktory przed honorem od poſpolitego ſobie votum deſtynowanym ućieká także w gory; *Cum cognoviſſet quia venturi eſſent ut facerent eum Regem fugit in montem.* A kto wymowi wſzyſtkie głębokiey iego pokory, y ſzukánego właſnego kontemptu świętę ſztuki? ktore referuiąc tylko, doſyćby obſzerna y owſzem arcy zbytnia była całego kázania materya. Czyli nie wielka, aż po ſmierći rozćiągaiąca ſię pokorá? że nawet w bardzo ludnym mieſćie Anicyiskim gdzie od wſzyſtkich zá świętego był miány; w Kollegium ſwoim tamecznym umrzec niechciał; ale śmierć ſwoię przepowiedziawſzy tamże, á uproſiwſzy ſobie od BOGA grob iák naytaiemnieyſzy w puſtey y ledwie doſtępney wioſce, bieży na mieyſce uproſzone; áby tám przy Apoſtolskiey ſwoiey pracy dokonał, y w cudzym grobie (y tu po Chryſtuſowemu) był pochowany; gdzie blisko S. zgonu będąc, naywiękſze dzięki Ukrzyżowanemu ſwemu oddaie, że mu w ták potaiemney y ſzczupłey wioſce między proſtactwem ſobie naymilſzym dokonać pozwolił. Ale podły ow á proſty, z ziemi tylko wyſypany grob iego, y puſtkowie owo ledwie trzy domy w ſobie ná ten czas maiące, tak ſię zaraz cudami wſławiło; że całe miáſta y prowincye trybutá iemu oddawáły hoyney pobożności ſwoiey, ku czci iego służące, y potym ſtátecznie wſzyſtkich ſtanow, y całego kroleſtwa Francuskiego konkurs był ták wielki po wſzyſtkie czaſy, do grobu iego; w ktorym, czaſem iednego dnia y dźieſięć tyſięcy ludzi liczono; iako ni-

Stemma Perill. M. D. Thereſiæ Apollinaris de Malczov ſciis Stradō-ska Dapiferæ Owrucenſis (quod Officiū Polonicum de B. REGIS edidit) Luna Creſcens ad Crucem verſa

Joan. 6.

gdy nikt niewidział ták wielkiego, y ták ſtátecznego konkurſu, támze we Fráncyi y do kánonizowánego ktoregoſzkolwiek Swiętego grobu; że ſię obáwiáno, y tym ſámym przyſpieſzano z Beatyfikácyą iego, żeby była pobożność ludu y poſpolitego y znacznych inſzych, ſama dobrowolnie nie wybuchneła z publiczną czćią iego zupełnie iák świętego, nie dbaiąc y na kościelne cenſury. Záráz ſię mowić o grobie y Regiſowym mogło, co o grobie Páńskim powiedziáno: *erit ſepulchrum ejus glorioſum.* Gdzie to ieſzcze oſobliwá, że iáko grob Páński w obcych ręku zoſtaie á tym ſámym w większym ieſt poſzanowaniu, że ſám Car Turecki za naywiększy ſobie tytuł przypiſuie, iż ieſt ſtrożem grobu Chryſtuſowego, tak B. REGISA naſzego grob nie w náſzych ále w cudzych ręku z oſobliwey Opátrznoſci B. zoſtaie á tym ſámym więcey ma czci y honoru; że konkurs ták wielki do ták potáiemnego y podłego mieyſcem, á ſámemi tylko cudami wſławionego grobu, nie może ſię przypiſac iakiemu ſtaraniu naſzemu ále tylko ſtaraniu ſamego BOGA y świątobliwośći ſamegoż B. REGISA, ktoremu y z tąd większá ieſzcze świątobliwośći ſława, że długo Infułaći Francuſcy żadnego z naſzego Zákonu iako domowego przyiąć niechcieli ſwiadectwa o świątobliwośći y cudach iego, ſámi ſię uſilnie o iegoBeatyfikacyą ſtaraiąc aż ie potym za rekwizycyą S. Kongregacyi Rituum przyięto. Ták za owo ſiebie ſámego przez głęboką pokorę zagrzebanie, coraz bardziey ieſt, y będzie, y ſam grob iego chwalebny. Za owo ućiekanie przed chwáłą ludzką, ták chwalebny ma do ſiebie od wſzyſtkich konkurs. Ták go za owe, w Oyczyſtym nawet mieśćie przy przeſwietnych Pokrewnych ſwoich, dla chorych y ubogich do ſzpitala znoſzone publicznie ná własnych ramionach ſłomiáne ſnopy, adoruią tu na tym ſamym mieyſcu, teráz (iákom rzekł) krolewskie Iagiellonskie ſnopki, y wſzyſtkich prawie y naywyzſzych Luminarzow korona, że mowić tu ſobie z Iozefem może; *vidi manipulos veſtros adorare, manipulum meum vidi ſolem Lunã & ſtellas undecim adorare me.* Tu przy láſnie Oświeconey Głowie, Głowie prawie korony naſzey y owſzem tak wielu koron, ktore tu przy Troykoronnym S. Kapitolium albo S. koron y Infuł Seminarium piaſtuie á y ſámá ták wielu talentow pełna, za wieloraką koronę ſtanie; *ipſum ſibi diadema Caput* prawie *in Capite diademata multa,* nie tylko ná Głowie, ále y w Głowie, ſiła S. koron; tu to Trzy láſnie Przeświętne Rożę w troiſtą ſię prawie wiiące koronę, to ſame Przeświętne

Proceſſus Beatifica. ſuper miracula

Iſ. 11

Apoc. 19

Trzy

trzy Korony naywyższemu Kapłan swity tu służące idą na ozdobę B. REGISA mego; tu Prałácko Doktorskie laury y wkrzyż się składáiące nie do iedney Korony zgodne Krolewskie Berłá; tu przy Seráfickim Niebie, (ktore się ze wszystkiemi swemi y Krolewskiemi ozdobami dobrze Swiętym y mądrym Pannom rowná *simile est Regnum Cælorum Virginibus*,) Káznodzieyská Dominiká S. Gwiázdá iáko *lingva cæli*, właśnie iák owych ukoronowánych sápientow do adoracyi iego prowádzi *Stella antecedebat eos.* Co widząc, to mądrzy y SS: álbo BOGU poświęceni Koronáci, to ozdobione swemi tytułámi Dygnitarstwa, to wszyscy pobozni, zwłaszczá tu *in Coronam* godnego Audytorá idący, álbo szczegulnie ten fest przyozdobiáiący, szczegulnie się do honoru B. REGISA przyczyniáiący (ktorym y milczeniem sámym náležytą obserwácyą iá oddáię, B. REGIS rzecz sámę odda) *Videntes stellam dixerunt ad invicem, hoc signum Magni REGIS est, eamus & offeramus ei munera* Widząc Przeświętną y Oycá S. y Káznodzieyską Gwiázdę, mowią do siebie: to iest znák wielkiego nowo BŁOGOSŁAWIONEGO REGISA? pod ktorym on znákiem do SS. Pánskich Korony iest inaugurowány: *Videntes stellam dixerunt ad invicem hoc signum Magni REGIS est.* Przy wesołym tryumfalnym *Salve* Korony swoie y ozdoby iemu zniżáią; adorácyą swoię, tributá y homágium rożnemi przysługámi y wotámi swemi oddáwáią; wołáią od Jędrzeiá iáko ták bliskiego Piotrowi y náypierwszego ták przy boku JEZUSOWYM iáko wKościelnym szeregu SS. Pánskich ztryumfalnym Krzyżem swoim Crucigerá, ktory uczeń niegdy Jáná, rodzonego swego Piotra do JEZUSA przywiodł; teráz IANA mego do Piotra y do IEZUSA oráz prowádzi nie bez wielorákiey y ták korony, bo przy troiákiey to iest Węgierskiey Hálickiey y náywyższey S. Pánienskiey koronie Sálomei S. wołaią całym sercá głosem, ná tuteczne Xiążętá Apostolskie Piotrá y Pawłá, iáko tych, przy ktorych *potestas clavium*; áby iáko niegdy do chwały wiekuistey tak y tu teráz do uwielbieniá iego brámy swoie iemu otworzyli, do świątyni swoiey przyięli: *Attollite portas Principes vestras & elevamini portæ æternales & introibit Rex gloriæ.* Przy tych Krolewskich y Xiążęcych tu podwoiách, iákby wielkiemu REGISOWI ták wielu náywyższych. wsobie záwieraiącemu máło ieszcze ná nich było; otwierá mu oráz ná szczegulną ozdobe, Herbowną Brámę swoię, nietylko rozlicznemi inszemi, y splendorami, ále y świętemi swemi ogniámi ná honor iego zápálonemi Przeświętná tuteczná koroná y náybárdziey koroná Metropoliá, cálego Krolestwá nászego koronę w so-

Math. 2.

Offic: D: festo 3. Regum.

Joan. 1

bie piáſtuiácá, y ſzczególnie honorowi Náyſwietſzey Mátki Boskiey, á Niepokálánie Poczętey z B: REGISEM, konſekrowáná iáko licznych innych ozdob, ták y pobożności oſobliwey práwie Kongregácyá álbo wkupę zgromádzenie. Zá co ſzczyćic ſię y przed Bogiem możeſz Prześwietna Metropoliá; tym tytułem żes *Civitas Regis Magni*: ktory tám tytuł dáią S. Miáſtu znáczącemu *viſionem pacis.* Będzie ćię pewnie zá tę pobożność, wręku y protekcyi ſwoiey piáſtował B. REGIS, co tam zda ſię obiecować Litera S, *Dabo civitatem iſtam in manu REGIS.* Niech będą y Bramy twoie B. REGISA przyimuiące, *portæ æternales* na ingres *Regis gloriæ*: niech ſzczęſliwie y chwalebnie wiekuią. *Videntes ſtellam dixerunt ad invicem hoc ſignum Magni Regis eſt, eamus & offeramus ei munera: Attollite portas principes veſtras & elevamini portæ æternales & introibit Rex gloriæ.*

Matt. 5

3 *Reg.* 22

Ták G. S. Nowo zawitany tu ták wielki Gość, Nowo Błogosławiony JAN FRANCISZEK REGIS, ták wielu y naywyżſzych w ſobie záwieráiąc, odbiera owę *immarceſcibilem gloriæ coronam*, niezwiędłą y rozliczną chwały koronę, o ktorey tam Ociec S. w ſwoim Breve wſpomina iakom powiedział: á ták ią właſnie á propo przy S. Pietrze moim odbiera, iako ią ſam S. Piotr ogłoſił, y do niego iák do wielu oráz mowiąc: *Cum apparuerit Princeps Paſtorum percipietis immarceſcibilem gloriæ coronam.* Odbiera niezwiędłą chwały koronę y w Rzymskim przedtym, y tu teráz w Watykánie naſzym przy Xiążęciu właſnie Páſterzow y Rzymskiego Wátykánu godnym. *Cum apparuerit Princeps Paſtorum percipietis immarceſcibilem gloriæ coronam.*

1 *Capite* 5

Záco y *Principi Paſtorum* niech będźie weſpoł niezwiędła chwały korona. Y iuż gdy przyięty za Xiążęce, y owſzem krolewskie tey Swiątyni Páńskiey wrota B. dziſieyſzy REGIS. przypiſać dopieroż teráz nád niemi mogę z Poetą *Ianua nunc Regis* Xiążęce y krolewskie tuteczney Swiątyni Páńskiey podwoie, iuż wrotami od tąd będźiećie y do B. REGISA mego; ktory tu w ołtarzu ſwoim miedzy Swiętemi Páńskiemi ná wſzyſtkich ſupplikuiących vota od tąd zoſtawać będźie. *Ianua nunc Regis.* Zatym ktokolwiek widziſz; do ták licznych tu bram, do tego Domu Bożego, Domu oráz Krolewskiego, bo krolewską munificencyą y magnificencyą wyſtawionego, ciśnii ſię ná uwielbienie B. REGISA dziſieyſzego. *Qui vides gradere in terram Iuda*, to ieſt *interram laudationis; quia Sanctificatio Regis eſt, & Domus Regni eſt.* wſzak y Proces ná Beatyfikácyą

Ovid faſt libro 3

Amos 7

fikacyą B. REGISA ieſt oráz y zowie ſię Proceſſem ná Kánonizacyą *Sanctificatio Regis eſt*: Prowadzą was wſzyſtkich G. S. do uwielbienia y czci B. REGISA, (że niezliczonych w ſzczegulności liczyć niebędę) nie tylko całe Diecezye, Wiedeńska, Narboneńska, Anicyiska, Walentyńska y całe pięć bardzo obſzerne Prowincye iego pracą poświęcone; nietylko cáłe kroleſtwo Francuskie, po ták długich Proceſſach tryumfalną iuż proceſſyą czyniąc, y w ſámym Proceſſie wyprowadzaiąc ták wielu Infułatow ſwoich y Práłátow, ták wielu Xiążąt y Dygnitárzow: ták wiele Miáſt y pośpolitego ludu, ſamego nawet Nayiaśnieyſzego niegdy y niezwyćiężonego nigdy Monarchę ſwego Ludwiká czternaſtego we wſzyſtkich krolewskich akcyach *antonoma sticè* Wielkiego, z tamecznemi oráz Prowincyami, y cáłym Zakonem naſzym; ktorych wſzyſtkich ſuppliką ta świeta B. REGISA Inauguracya doſzła: ale też prowadzą y z odległych inſzych Páńſtw, y z nowego nawet świata owi; ktorzy ućiekáiąc ſię do iego protekcyi niezliczone łaski Boskie odebrali, że doſyć ie krotko zāknął, ten, co doznał, świadcząc; że iednoż to było u ſiebie, proſić o co B. Regisa, co uproſić cokolwiek chciał: ktorym ſam proſty z ziemi iego grobowey proch za medyczny prawie ná wſzelkie choroby proſzek ſtanął y ſtawa dotąd. Ztąd znaczny ieden w tamtym Páńſtwie medyk gdy ná iego preskrypcye nie uſtępowały uporczywſze febry, zwykł był chorych do grobu B. REGISA o kilká mil odległego odſyłać, iako znich niektorzy czáſem zwykli do grobu poſyłać, ktorym iákby dano *jus vitæ & necis*: ale tamten P. medyk ſzczęśliwie do grobu Regisowego zwykł chorych poſyłać, y świadczył, że rzadko omylił ten leczenia ſpoſob. Niektorzy nawet ledwie ná granicy owey Parafij, w ktorey S. ćiáło ſpoczywa, ſtaną, áż záraz cudownie dotknieniem ziemi ſamey, iego grobem poświęconey zleczeni: iákby ſię cáła owa w okolicy ziemia aż po granice ſwoie od iego grobu poświęciłá; iż ziemią S. nazwać by ſię mogłá; iák y owá ziemiá pracą y grobem Chryſtuſowym poświęcona: że ią zá drogi skarb ná cáłe kroleſtwo ná inſze Páńſtwá, ná nowy świat zabieraią. B. moy REGIS prawie to ożywiony w proſzkách grobu ſwego, y ożywiaiący od śmiertelnych chorob Fenix; iáko go názywá drugi dowcipow y wſzelkich przymiotow Pańskich Fenix, w godnych Regiſowego Imienia wychwałach. Mowić do Ciebie Wielki dziſieyſzy Cudotworco mogę, co do Fenixa Claudian: *Quo ſolvimur omnes, hoc tibi ſuppeditat vires, præbetur origo per cinerem*: *In Offic. Pol. B. REGIS*

á ſám świát przedtym cale zwyćiężywſzy, całym nienaruſzonym w cudney woni zoſtaieſz; *ſolusque ſuperſtes edomitâ tellure manes.* Záczym niedziw; że wſzyſcy tamte S. ścieſzki twoie, y ſamę ziemię od ćiebie ſchodzoną adoruią. REGIS *iter fragrantis adorant.* Co złotouſty IAN o SS. Apoſtołách, to ia y o iednym, moim B. IANIE, ale iednym za wielu Apoſtole, mowić mogę, *Ubique omnibus beneficia conferre non ceſſant pulverem īmortalem in ſepulchris reliquerunt*: y co Grzegorz Niſſeński, *Pro munere pulvis accipitur & tanquam res magni pretij terra theſauro reponitur.* Ták ſię ciſnęło y ciſnie tam do tąd do S. grobu całe krolеſtwo Francuskie, uwielbiaiąc ták liczne zdrowia y inſze łáski odebrane od B. REGISA ſwego, albo słowy Dawidá S. mowiąc; *Magnificans ſalutes Regis ſui.* Ale y ſam Rzym, y Naywyżſze Imperium zna cudotworne y prawie ożywiaiące grobu Regiſowego proſzki, iáko świadczą hiſtorye Zna iuż poniekąd, wota ſwoie oddaiąc; y uwielbia y korona naſza Polská, dane cudownie od B. REGISA niektorym zdrowie przy pierwſzey iego Inauguracyi do korony Swiętych Páńskich. Ták y przy pierwſzey iego Inauguracyi ieſt wieloráká oráz y naywyżſzych korona. Lecz nad ták licznemi koronami wiążącemi ſię przy B. REGISIE, ieſzcze to przypiſáć mogę; co tam Henryk Walezyuſz naſz Polski naprzod a potym Francuski Krol, nad obiema tych krolеſtw koronami odmalowanemi w ſymbolum ſwoim piſał; *Manet ultima cælo*; albo troche odmieniwſzy *prima manet cælo*; boć przećie niebieská korona nie *ultima* nie oſtatnia, ale pierwſza w reſpekćie być powinna; pierwſza byłá u B. REGISA mego *prima manet cælo.* Nad inſze pomienione, zoſtaie ieſzcze dalſza y naypierwſza, naywyżſza, nayznacznieyſzá B. REGISA korona, korona chwáły wiekuiſtey ſamemu niebu wiadoma *prima manet cælo:* ktorą ſámę o iák tám rozliczną y wieloraką odbierá Wielki ten oráz y Apoſtoł y Prorok á prawie ukoronowany krolewski Proro k y Wyznawca, y prawie Męczennik y iák Anioł wćielony. Prawie S. y wielki oráz Doktor, ktory oſobliwych nawet nieukow, dziwnych pouczył modlitw, ktore po nim łacno poymowali, co po innych y paćierza poiąć nie mogli; Magiſtrem będąc, nietylko ſzkoły ſwoiey właſnie oráz Apoſtołem; ále też y zarliwość magiſterium iego za progi ſzkolne daleko zachodziło miedzy wieyskie proſtactwo gdzie z nowu ták nauki iego y rozſądku we wſyyſtkim słuchano, iakby unich był. Magiſtrē Novitiorū; iáko mowi Hiſtoryk y

zaden

Claud: de Phan.

Ydē ibidē

S. Chryſoſt. de laud Apoſtol.

Orat: de S. Theod.

2. Reg. 22

żaden nie śmiał po iego ſentencyi do inſzego forum appellowac; co Anielski Doktor w niemowlęcym wieku kartkę zpozdrowieniē Anielskim połknął, niezwyczaynym do nabożeńſtwa appetytem; to mym zdaniem gdy nieyſza że B. Regis dziſieyſzy Magiſtrem ieſzcze młodym, będąc, pierwſzy wniosł ten S. y chwalebny zwyczay; żeby uſłyſzawſzy zegar, pozdrowienie Anielskie mowić. Ták co tam niegdy P. JEZUS powiedział *Non dum venit hora mea*, to przy B. IANIE moim iáko przy pektoraliku Páńskim IANIE Apoſtole, *recubuit ſupra pectus IESV: ſciens IESVS quia venit hora ejus*, Każda iuż godzina IEZUSOWA, każda MARYI, Swięte zupełnie godziny y godzinki, REGISOWE. P. JEZUS Apoſtołow wſzyſtkich do godzin przyrownywa mowiąc: *Nonne duodecim ſunt horæ diei*, do ktorych trzynaſty przybył Paweł. B. Regis przez trzynaśćię lat gornego Apoſtolſtwa ſwego każdey godziny przy tym excytuiący y uczący wſzyſtkich czci oſobliwey ku Nayświętſzey Matce Boskiey, czy nie zamknął w ſobie wzyſtkich Apoſtołow nauczyćielow świátá. A y od ták ulubionego y upatrzonego Apoſtolſtwa ſwego nie ráz poſłuſzeńſtwem S. oderwany, do uczenia y nayniżſzey ſzkoły; ktorego, żarliwośći y cáły świát był mały wedle ſámego Hiſtoryka; cálym ſię do teyże ſzkoły dozorem ſwoim applikuie, wiedząc że y ta przy powinnym dozorze zá wyſokie apoſtolſtwo ſtanie. Zaprawdę w tym ſámym Doktor wielki zachowuiący pilno y naywyżſze o nayniżſzey ſzkole ſobie zleconey poſłuſzeńſtwo; *Qui ſolverit unum de mandatis iſtis, minimus vocabitur, qui autem fecerit & docuerit, hic magnus vocabitur in Regno cœlorum.* Wielki oráz y Patryarcha tak wielu fundowanych SS. Zgromadzenia, iáko to Matron miłoſiernych, Domow zakonnych ućieczki y ták wielu wielce SS. Bractw Nayświętſzego SAKRAMENTU, kwitnących do tąd w krolęſtwie Francuskim; y owſzem domy świeckie, wiezienia nawet ſáme, prawie ſię w kośćioły albo w zakony zamieniały, iego inſtytucyą y práwie fundacyą oráz: bo ná nich ſam żebrał, dwoiakim tytułem Fundator, y w duchu y w dochodach doczeſnych. Wolno probować tego wſzyſtkiego w żywoćie iego S. ktorego práwie y czytáć niepodobna, bez odmiany iakiey wielorákich S. áffektow. Kto nie wierzy, y powtornie mowię niech ſpoyzrzy w S. żywot iego, á przyzna, że iákby w nim iednym oráz wielu y naywyżſzych Elektow Boskich żywoty S skōpendyowáne czytał; záwołáć zdumiáły muſi; co tám podchlebny Poetá o Stylikonie zawołał. *Quantæ penſabunt facta coronæ?* przyzná, ze y tu *in capite diademata multa*: Ná iedney

Bonetus pag 27

Bonetus pag 20

głowie, y przy pierwszey Jnaugurácyi *in capite* śiłá SS. koron. J przy pierwszey B. REGISA Jnaugurácyi, iest wielu oráz y Náywyzszych koroná, wielu oraz y náywyższych konkluzyá: *Prima manet cælo, quantæ pensabunt facta coronæ!* Wielki moy dzisieyszy B. REGIS, czy nie drugi Pátryárchá Abrám, *Pater excelsus, Pater multitudinis?* wszák go Oycem pospolstwá y ubostwá zwáno, iákom námienił, *Pater multitudinis*, godność swoię, y prác swoich Apostolskich wnim náybárziey zákładáł, że się y o nim mowić mogło, co tám mądrze Státystá Páński powiedział, *In multitudine populi dignitàs REGIS.* Prowádzi B. REGISA z Domu swego zákonnego w obce strony Bòg ná práce Apostolskie y ná śmierć sámę, iako Abraámowi mowiąc: *Egredere de domo tua, & veni in terram quam monstravero tibi*: Obiecuie mu że go Błogosławionym uczyni *benedicam te, erisque Benedictus*: wszák wiedział B. REGIS przyszłą chwałę swoię y konkurs ow ták chwalebny, ktory miał być do grobu swego iáko świádczy Historyk: aż tám przy multyplikacyi, y wielośći swoiey, ná usługi y potrzeby ludzkię ná práce Apostolskie prawie się multyplikuiąc, lubo sam dotąd w ćiele swoim S. nienaruszony; zatym iáko żyiąc ten czuły stroż zbáwienia ludzkiego zwykł cáłkiem y nierozebrany spoczywáć; áby tym prędszy był do usługi bliznich, wypełniaiąc nieustannie ow mandat CHRYSTUSOW; *sint lumbi vestri præcincti*; ták y po śmierći teráz nierożebrany ná Relikwie S. ale zupełnie cáły zostaiąc, samym prochem ziemi swoiey grobowey dzieli się ná ták wielu ná tak wielorakie cuda y dobrodzieystwa że się iuż prochom iuż gwiazdom całego nieba, y cáłemu prawie niebu rowna: *Multiplicabo semen tuũ sicut stellas, & velut arenam.* Y ták tam wiele tym ziemi iego grobowey prochem cudownie zleczonych; ták práwie niepodobna ich zliczyć; iák prochu w ziemi, lub w S. iego mogile, álbo gwiadz ná niebie; *numera stellas si potes*: A Miodopłynny Doktor práwie iak o nim daie przyczynę: *Nec mirum si mira est operatus sic mirabilis ipse; primum enim maximumque miraculum quòd exhibuit, ipse fuit.* Co tam w tymże krolestwie Francuskim nowa Filozofia, subtelnie lub mniey fundamentalnie zaczęłá wszystkie rzeczy widome składac z samych tylko atomow, z samych proszkow; to pradziwiey z proszkow ták cudownych samego REGISOWEGO grobu wszelkie się zdrowie, wszelakie łaski ludziom w gorach owych (w ktorych spoczywa) wyświádczone, y nieba prawie składaią? ták że same owe gory z tamtych proszkow

Gen: 12

Gen. 22

Gen. 15

D. Bernardus S. Malachiæ

Gosfridus Abbas de S. Bernar

Carthesiani atomiste in Gall:

złożone,

złożone; ſzacownieyſze y nad złote gory, podnoſzą ſię; záſzczycaią nieiáko temi átomami; y ſamemu niebu rownaią, *ex atomis tumuere montes. Multiplicabo ſemen tuum ſicut ſtellas & velut arenam.* Co wielki y drogi Orator o śmiertelnym prochu Alexandra Wielkiego powiedział; *Miraculum! tam parvus pulvis orbem totum evertit:* to tu z przeciwney ſtrony práwie mowić mogę; *miraculum* y nieráz *miraculum! tam parvus pulvis orbem totum erigit.* Y drobny ow proſzek nietylko całemu ták wielkiemu Páńſtwu, ále y całemu niebu rownać ſię może: *velut arenam, ſicut ſtellas:* mowić ſię o nim cos podobnego, ále dáleko wiekſzego może, co tám o śmiertelnym prochu Alexandra Wielkiego pozoſtałym powiedział tenże koſztowny Orator *parva hæc urna Alexandria eſt unicò cive plena.* Wielki moy B. REGIS, nietylko imieniem ale y rzeczą ſámą należy, właśnie do owych SS. czterech Koronatow; ktorych w oktawę albo konkluzyą wſzyſtkich Swiętych kośćioł Rzymski obchodzi; gdzie pod czterech koronatow tytułem, daleko ich więcey *tacito nomine* záwieraią; y pod iednym ukoronowanym krolewskim imieniem wielu oráz wyſokich Swiętych Páńskich koronę, y owſzem wſzyſtkich żamykaią y konkluduią. Ták y przy pierwſzey B. REGISA dźiſieyſzego Inauguracyi, ieſt wielu oráz y naywyzſzych, y owſzem wſzyſtkich Elektow Páńskich korona álbo konkluzyá: Zaczym ſłuſznie przy pierwſzym iego do korony Swiętych Páńskich ingreſſie, ták liczne y Xiążęce bramy otwierác y wywyżſzac káżą: *Attollite portas Principes veſtras & elevamini portæ æternales & introibit Rex gloriæ.* Ale trochę ſię przydłużey przypatrzywſzy, iáko to ták wielkiemu, y Wielkiego tu Gościa teraz żawitanego B. REGISA ingreſſowi, y iemu oraz ſámemu, ieſzcze y w ſámym iego Imieniu założoną prawdę obaczmy, ia iednym ią práwie ſłowem, iednym imieniem dowiodę, pokázuiąc że B. moy IAN dźiſieyſzy prawie to *Ioannes in vinculis?* Ian w więzách; tylko proſzę, nie przykrzyć ſobie, chocbym nieco więcey *extraordinariè* mowił iako przy tak extraordynáryiny świećie y S. ktory wielu w ſobie y naywyżſzych zamknął: y przykrzyćby wam ſię G. S. długość nie miáłá; ktorym ſię doſyć náprzykrzyłá krotká modá. Nie liczę Swiętych B. IANA FRANCISZKA REGISA ákcyi, ktoremi wielu y naywyżſzych Swiętych w ſobie y w Imieniu ſwoim zámknął. Doſyć mi natym, y nadewſzyſtko; że w całym S. życiu ſwoim prawie zamknął Wielkiego IANA; że ſię mowić y o nim może; co o kim inſzym Luc: 3 powiedziano: *Adjecit & hoc ſuper omnia*

Horat

Emmanuel Theſaurus in idea argutæ dictionis.

Martyrol: Rom

Matth 11

incluſit Ioannem: á tym ſámym wielu y naywyżſzych iák w koronie álbo w S. związku prawie drugi *Ioannes in vinculis* w ſobie zamknął; gdy tego zámknął, nad ktorego wyżſzy nie powſtał. Ták on z wielkim Patronem ſwoim ſymboliżował; że z nim wielu w ſobie y naywyżſzych ſwego zwłáſczá imienia Swiętych zámknął y konkludował; a ták konkludował; że iákby to nie iedenże był IAN FRANCISZEK REGIS; częſto go y długo ná wielu mieyſcach y u rożnych Hiſtorykow, to tylko Ianem, to drugi ráz tylko Franciſzkiem názywano. Przy milczeniu, do wielkiego podziwienia ſámych ſtarſzych, właśnie IAN Sylencyaryuſz, wzorem y tu IE-
Matt. 26 v. 27 ZUSOWYM *IESVS autem tacebat, ita ut miraretur Præſes vehementer*, Przy zabiegach koło uboſtwá y nędzy ludzkiey IAN Iáłmużnik; przy zeluſie ſwoim káznodzieyskim IAN złotouſty, przy kandorze ſwoim B. IAN Kancyuſz, przy miłośći Krzyżá y Ukrzyżowanego prawie B. IAN *à Cruce*, IAN od krzyża, przy krzywdzie Boskiey, gdzie trzebá było piorunować y gromić kogo IAN Apoſtoł *Filius tonitrui* oráz práwie náuczyćiel y kaznodzieiá miłośći z IANEM Apoſtołem, y kochány Dyſcypuł Chryſtuſow; wſzák CHRYTUSA P. do oſtatniego zgonu Magiſtrem ſwoim zwykł názywać. Joan 21. pytá P. JEZUS Piotra, chcąc mu Kośćioł ſwoy oddać, czy go kochá? áż rzecz dziwna że go nie inaczey tylko Ianem y po trzykroć názywá y
Joa. 15 wyćiągáiąc po nim niby Ianowey miłośći, mowi: *Simon Ioannis diligis me plus his?* czy nie iawnie pokázác chciał, że IAN y Ianowa ku BOGU miłość wielu w ſobie y wielkich Apoſtołow záwierá, y ieſzcze więcey, *plus his*; *Simon Iannis diligis me plus his:* Prawieć tu iuż Pietrze S. názwáć ſię ſłuſznie możeſz *Simon Iannis diligens plus his*, przy B. IANIE dziſieyſzym do ciebie tu przyietym, prawie IANIE Apoſtole, ktory wielu y naywyżſzych w ſobie zawiera. Wſzák go ná miſſyách ſwoich właśnie iák Apoſtołá przyimowano wedle Hiſtoryká, y prawie dzielnym był w náwrácaniu grzeſznych Apoſtołem. Ale ná co mam ſiłá liczyć? przy wſzyſtkich procederach ſwoich prawie IAN Przesłaniec Páński, ktory mi zá wielu y naywyżſzych ſtanie, iáko nad nich wyżſzy: *Non ſurrexit major*: Tylko że wielki IAN Prækurſor był Boski, zaś B. moy IAN REGIS ſámego BOGA má za prekurſora ſwego, kiedy z fátygowanego wielkiemi trudami podrożnemi towarzyſza tym zachęca do dalſzych *Præibit Angelus Cuſtos & DEVS ipſe cujus cauſa agitur*. Słuſznie toż B. dziſieyſzemu IANOWI, niezmordowánemu żádnemi prácámi y trudnośćiámi dlá pozyská-

niá

niá, dusz ludzkich, przez całe prawie życie nie ~~zgruntowá~~ tytular-
nemu Missyonárzowi przyczytáć moge, co o Jánie Przesłáncu Pánskim powiedziáno; *fuit homo missus à Deo.* Jáko niewinny Ján, winá sobie surowo ná całe życie zákázuie: *Vinum & siceram non bibet.* Jowszem iegoż przykładem práwie *neq; bibens, neq; manducans.* W dziecinnym ieszcze wieku iego, wszelkiego wieku cnotá byłá, że mowić sie o nim mogło co o S. Máláchiászu, Bernárd powiedziáł: *Agebat senem moribus, annis puer.* Doyrzáley iego cnoćie wszyscy sie iuż wten czás dziwowáli, iáko o Przesłáncu Pánskim mowiąc: *Quis putas puer iste erit? etenim manus Domini erat cum illo.* Mowić sie y onim mogło. *Cor REGIS in manu Domini.* Tá ręká Boská ktorá zREGISEM moim, y wREGISIE byłá, záwsze serce iego iáko cáley ręki Boskiey godne, ná co tylko zácnego chćiáłá, łácno náklonił á. Coż rozumicie G. S. iák wielki iuż y wten czás przed Bogiem był moy REGIS. *Quis putas puer iste erat?* kiedy cáłá práwie ręká Boská iuż z nim byłá, iego piástuiąc? cáley ręki B. iuż był godnym; ktorey ręce dosyć było, cáły świát ná trzech pálcách záwieśić: *appendit tribus digitis molem terræ: Quis putas puer iste erit? etenim manus Domini erat cum illo:* wpiąciu lát ieszcze, dorosły iuż w cnotę (iáko y wielki Tomász Anielski w tychże leciech czynił) sám sie o rzeczy Boskie, o Bogá pilno pytá: *quis putas puer iste ert?* Niektorym znośnieyszá by rzecz byłá szarańczą tylko żyć, wielbłądzią skorą sie odziewać, z Ianem, niż na pustyni predykować? czynił to y chętniey y naywięcey, z Przesłańcem Ianem y dzisieyszy moy IAN, od dziecinnego wieku, przemyślney żarliwości; czuwaiący záwsze na iey okázyią. Z tąd y do szkoł ieszcze chodząc wspołuczniow z sobą rezyduiących do tego przywiodł, że sobie S. koleyną do stołu co pobożnego czytáli, modlitwy rożne spolnie odprawiáli, y częstsze kommunie S. że tamto mieysce do klaztoru podobnieysze było niż do świeckiey gospody. Inszą nawet w gościnę do siebie przychodzącą młodź szkolną, zaráz przemyślny ten S. sztuk wynalezca traktuie S. iáką kźiąszką; aby ták ná szczęście, wyrwanego, co sie trafi czytali, z tąd sobie S. czyniąc reflexye: tym sobie folgę czynić każe y w chorobie nawiedzaiącyh prosząc? aby mu co przeczytali pobożnego. Zgołá y świeckim będąc, iuż práwie Apostołem drugiey młodzi. ~~był~~. A lubo w zákonie potym, prawie był *Vox clamantis in deserto,* lubo náywięcey po pusstyniách práwie y pustkowiách iáko prawy Ján káże, po pustych y ledwie dostępnych gorách,

Loan. 1

Prov. 21

Isa. 40

miedzy grubym y od wszystkich prawie opuszczonym ludem apostołuie; iednak do niego y tamże iák do Wielkiego IANA cáła się okoliczna kraina zbiega, gdzie się tylko pokáże; że dni powszednich od Swietá nierożeznać. Od kilkunastu nawet mil na spowiedz do niego spieszą *Egrediebatur ad eum omnis regio, confitentes peccata sua.* Tylko co tam z usłyszą od Zacháryasza iákiego o imieniu IANA mego, w owych gorách; gdzie S. swoie prace odprawiał *Ioannes est nomen ejus*: aż záraz *supra omnia montana divulgabantur verba hæc.* Y lubo w lasach prawie dzikich y miedzy grubym ludem naywiecey przebywáł; iednák y tám swoię słodką przyiemność (ktorą się z penitentam obchodził) wydawał; prawie *mel sylvestre edebat*: á tym sámym *omne tulit punctum qui miscuit utile dulci.* Y zwykł, to wysoko rozumnie mawiać, że daleko się więcey y much ná trochę miodu niż ná siłá zołći ułowi. W uchwyceniu á przyiemnym, grzesznych do Boga, przedziwnych był przemysłow; że mogł z Pawłem nieráz mowić: *dolo vos cepi.* Mogł się szczycić szczesliwym tym połowem y z nawyższym ludołowem Piotrem. Ták on y Xiążęta Apostolskie w sobie zamknął, do nich tu teraz przyięty; że mogę y o nim mowić *Principes convenerunt in unum.* Wielki IAN Przesłániec Páński przy missyi swoiey iak Anioł, *ecce Ego mitto Angelum meum*: y B. dzisieyszego IANA iáko Swiadczy Historyk nie inaczey, ná missyi swoiey przyimuią tylko iák Anioła. Matth. 11 Sam PAN IEZUS panegiryzuiąc IANA mowi *Quid existis in desertũ videre?* coście wyszli ná pustynią widziec w Ianie? co y po trzykroć powtarza, iákby chciał tym sámym wyrazić; że w iednym Wielkim Ianie, nieiednego znacznego widziec można. Wielu on y naywyższych w sobie zamknął, oráz y Anioł, y naypierwszy kaznodzieia Páński y Prorok, y owszem *plus quam Propheta*; drugi Eliasz, y tam daley; iáko mu wielorakie pochwały daie Chrystus. B. moy dzisieyszy IAN, czy niedrugi IAN Przesłániec? drugi prawie z Przesłańcem Páńskim Eliasz? o ktorym tam P. IEZUS powiedział *Elias restituet omnia; tunc cognoverunt discipuli quod de Ioanne dixisset eis*: álbo co tam iak o B. dzisieyszym REGISIE powiedziano 1 Machab. Cap. 10 *Ad restauranda opera Sanctorum, Sumptus dabuntur de ratione REGIS*: Gdziekolwiek się tylko uda B. IAN REGIS, wszystkie dziełá świete swemi przemysłami restauruie; wszystko zaraz w obyczáiach y zakonnych nawet rożnych naprawia: iákby wielu w sobie y owszem wszystkich

Marci 1

Luc. 1

Marci 1

2 ad Cor. 12

Pjal. 2

Matt. 17

zám-

zámknął; *Elias reſtituet omnia tunc cognoverunt diſcipuli quòd de Ioanne dixiſſet eis.* Mowić ſię y o nim mogło; *A diebus Ioannis regnum cælorum vim patitur & violenti rapiunt illud:* gdzie uważam, co ieſt? że od iednego wielkiego IANA Swięty gwałt ćierpi niebo; á tu przydaią, że wiele toż kroleſtwo niebieskie gwałtẽ biorą wydzieraią; *violenti rapiunt illud.* Y tákże ieden IAN, zá wielu? Ták, B. moy IAN, chwalebny natury gwałtownik, ktory) prawie nic nieznał, cokolwiek zmysły delektować mogło, iáko mowi Proces Beatyfikácyey) wielu y naywyżſzych w ſobie zamknął, ktorzy niebo prawie gwałtem z kupą wielką y aſſyſtencyą biorą: *A diebus Ioannis, regnum cælorum vim patitur, & violenti rapiunt illud.* Obiecuie Herod, Herodiadnie o co kolwiekby proſiłá, choćby puł kroleſtwa; aż głowę Iana Wielkiego Przesłańca nad puł kroleſtwa przenoſzą; o nię raczey, niż o puł kroleſtwa proſzą. Lecz y całemu, á nie Herodowemu ále niebieskiemu Kroleſtwu, B. mego IANA REGISA teraznieyſzá niedzielna Ewangelia zda ſię nie iáko rownac mowiąc: *Simile eſt Regnum cælorum homini Regi:* podobne, iák rowne ieſt kroleſtwo niebieskie człowiekowi krolowi, REGISOWI, ktory po krolewsku prawie *in plurali* zá wielu ſtanie wielu w ſobie y naywyżſzych zawiera y konkluduie; właſnie iák wielki znowu IAN Przesłaniec, do ktorego Mátth. 3 Pan mowi, *Sine modo ſic enim decet nos implere omnem juſtitiam:* iákby mowił; inſzym uydzie; ále mnie, y tobie oráz Ianie przyſtoi wſzelká ſprawiedliwość, nie iedną, ále wſzelką świątobliwość wypełnić; y w ſobie zámknąć; *decet nos implere omnem juſtitiam:* á ieſzcze tudzież po owych słowach *ſine modo*, przydaie? *ſic decet nos*, niby pokázuiąc, iakim ſpoſobem, iáką miarą przyſtoi mu wypełniac powinną perfekcyą, że *ſine modo* bez wſzelkiego zamiaru y liczby przyſtoi zámknąc, y wypełnic wſzelaką świątobliwość: *ſine modo, ſic enim decet nos implere omnem juſtitiam.* Za tym doſyć nadewſzyſtko, ná dowod prawdy moiey? że B. IAN dziſieyſzy, przy chwalebnych y S. dzieiach ſwoich, Wielkiego IANA Przesłańca w ſobie zamknął á iuż, tym ſamym wielu y naywyżſzych w ſobie zámknął y z konkludował. *Adjecit & hoc, ſuper omnia includit Ioannem* A ieżeli komu ciężą uſzy na ſłuchanie tey prawdy o B. IANIE dziſieyſzym wołám do niego, słowy Chryſtusowemi, ktore w podobny okázyi y przy pochwałách Ianowych Matth. 11 powiedział *qui habet aures audiendi, audiat.* kto má uſzy niech słuchá aby słuchu nieſtracił. Przyda ſię tu y owo

Proceſſus Beatf. p. 76.

ucho; o ktorym, pewna tradycya twierdzi, że tegoż ſamego teraźnieyſzego roku po Beatyfikácyi B. dziſieyſzego IANA, w Rzymie odprawioney, gdy przy generalney Kommunii rozdawano, wedle támtecznego zwyczaiu, metale nabożne; iedney oſobie cale głuchey doſtał ſię metal z obrazkiem Nowo Błogosławionego dziſieyſzego IANA z wielką tedy ufnośćią y nábożeńſtwem przyłoży ow S. Obraz do ucha ſwego: aż zaraz cudownie słuch odbiera, słuchay że kto maſz słuch, *qui habet aures audiendi, audiat.* czyli tym cudem w ſamym Rzymie, przy generalney Kommunii S. tudzież po Beatyfikácyi B. dziſieyſzego REGISA po rozſtrząſanych támże pilno ták wielorakich iego ákcyach chwalebnych, po niezliczonych innych cudach, pokázánym, czyli CHRYSTUS nie chciał pokázáć; że B. dziſieyſzy IAN generalny Swięty prawie w iego ſię cudach y ákcyach Kõmunia S. *Communio Sanctorum* albo ſpołeczność Swiętych wydaie: ták on, wielu ich albo wſzyſtkich ma ſpołeczność, zámyká ich w ſobie y konkluduie iák w koronie, wielkiego IANA Przesłáńca w ſobie zámykáiąc *Adjecit & hoc ſuper omnia incluſit Ioannem.* Doſyć by mnie było ná tym: nie doſyć Wielkiemu dziſieyſzemu IANOWI; ktory z wielkim Wielkiego IANA imieniem, záwarł oráz w ſobie S. prawie związkiẽ wielkie naywyżſzych przed Bogiem FRANCISZKOW imię y cnoty ich S. Zawarł w ſobie Wielkiego Indyiskiego Apoſtoła FRANCISZKA XAWIERA, táką páłaiąc żarliwośćią zbáwienia ludzkiego; ták w niewczaſach przykrośćiach, y ſmierćiach ſamych, *amplius amplius* więcey á więcey z miłośći ku Bogu wołáiąc; że go słuſznie niektorych Apelleſow ſztuká z otwartemi rozſzerzonemi pierſami (ktore y na śmierć otwarte ofiarował) iák Xawierá maluie. Ale y Ociec S. w Breve ſwoim przyznawa; że ſerce iego uſtawicznie ſam Duch Nayświętſzy rozprzeſtrzeniał. Cudowney żárliwośći iego Apoſtolskiey, żadne trudy, żadne przypadki utrzymać iáko y XAWIERA nie mogły: idąc nawet na świętą Miſſyą ſwoię w gory ledwie przebyte, nogę trefunkiem w owych przepaſciach ten Gorny moy Apoſtoł łámie; (co niewiem, czy nie tego potkac miáło kto tey S. w gorach prácy y proſtych ludzi zbawieniu śmiáł przeſzkadzać:) coż na to S. moy Apoſtoł? o to obwinąwſzy tylko złámáną dopiero oczywiśćie nogę, iákby to nic, ſámą tylko laską ſwoią miaſto nogi, álbo raczey łáską Bską w ſparty, daley pędzi, á iáko zwykł pieſzo y ſpieſzno, w zabiegach ſwoich Apoſtolskich z podziwieniem nie-

sły-

słychanym towarzyſza ſwego; y przyſzedſzy na termin widzą, że y noga złámáná cudownie do ſiebie przyſzła, ſámą nieiáko pracą Apoſtolską zleczona. Wiem że Dionizy S. pierwſzy Apoſtoł y Pátron Francuski przez dwie mili niosł cudownie ſcietą głowę własną, ależ przećię maiąc całe obiedwie nogi? B. REGIS nogę ſamę złamaną, przez dwie mili także cudownie nieſie. *Joannes in vinculis.* Záwierá oraz, w ſobie y wielkiego Infułatá Fráncíſzka S. Salezyuſza, tudzież po dniu: iemu teraz poświęconym národzony, gdy ten świątobliwie dokonał, wten czas prawie ſczegulnie prace ſwoie Apoſtolskie zaczynaiący, iákby ná święte naſtępował zeluſy Sálezyuſza, ktory wedle Kościołá Bożego *Omnibus omnia factus* z Apoſtołem narodow, wſzák toż o B. REGISIE ſámá hiſtoria Swiętego żyćiá świadczy. Nad to záwiera w ſobie prawie, Wielkiego mego dziſieyſzego Generáła S. FRANCISZKA Borgiaſza, w ktorego tu teraz uroczyſtość przypada, Wielki ten dzyſieyſzy, Błogosławionych Pańskich Generał: *Beati?* wſzyſtkich owych cnoty właśnie w ſobie zawarſzy? ktorym Evangeliá na Wſzyſtkich SS: przypádaiąca nadaie tytuł *Beati*, y Błogosłáwionemi ogłaſza, prawie Błosłáwienſtw Chryſtuſowych, a zatym y wſzyſtkich Błogosławionych Pańskich Cudowny Obraz, iáko go Cudny dowcip tytułuie miedzy roznemi Swiętemi tytułámi wſzelkich tytułow godnemi. Zawiera weſpoł y tym ſamym y pokorą oraz ſwoią niewypowiedzianą Wielkiego Seráfickiego Patryarchę Franciſzka S. Aſſyiskiego; ktorego oktawę Uroczyſtośćią tu ſwoią konkluduie, właśnie *in Octavo* to ieſt *ſummo gradu* wedle Filozofow; á tym ſamym wielu y naywyżſzych w ſobie zawiera y konkluduie, gdy tego konkluduie, ktory wedle wielu opinij gornego y pyſznego Anioła mieyſce zaſiadł. Mogłaby ſię y o B. dziſieyſzym IANIE FRANCISZKU REGISIE taż czytać Ewangelia ktorą Kośćioł S. o Franciszku Seráfickim czyta: *Confiteor tibi Pater quia revelaſti.* Lubo codźien gdy kapłána mogł mieć; ſpowiedz S. zwykł odprawiać, przykładem S. FRANCISZKA XAWIERA; iednak na ſpowiedziach tam chyba rewelacye nie grzechy, iák y przy Chryſtuſowym *Confiteor Confiteor tibi Pater quia revelaſti*: prawie S. *Confeſſor* dziſieyſzy moy FRACISZEK, S. z niego nietylko ſpowiednik y wyznawca ale y Penitent: właśnie iak owo ſzczegulnie y naybardziey święte mieyſce na Watykanie, ktore *Confeſſionem S. Petri* nazywaią, *Confeſſio* a przećię mieyſce tylko świątobliwośći y naypierwſzey naywyżſzey świątobliwośći

Bruner in faſtis Marianis

Offic: Div 8 9bris.

iáko czytámy kápláni 18 dnia Liſtopadá. Iak wielkiey był záwſze niewinności REGIS moy; á kto wymowi? kiedy y w dziecinnym, y dalſzym wieku swieckim, dopieroz w zakonie niepoſtrzezono y słowá nawet iego; ktoremuby, słuſznie rzecz zwazywſzy, przyganić ſię mogło niepoſtrzezono nigdy, aby y naymnieyſze prawo zakonne w słowie nawet iednym przeſtąpił, y owſzem nic wnim nie obſerwowano, coby nie Swiętego było, iáko świadczą wProceſſie. Ztąd mu tamże przypiſuią owe pochwałę Duchá P. *Non eſt inventus ſimilis illi, qui conſervaret legem Excelſi.* Niewidziáno nawet zadney w nim paſſyi, chyba by ſię komu zdała bydz taką, ſama tylko iego zarliwa zawſze akcyá, gdzie ſzło o Boga o obrazę Boską, áby iey przeskodzic. Przy śmierći ſamey, gdy po trzydniowych rekollekcyach na to, y na przygotowanie ſię do niey odprawionych, generalną z całego życia zwielką pilnością ſpowiedz czyni: ſpowiednik iego, á wielce rozſądny, przyznawał; ze nietylko żadnego ćięſzkiego grzechu wnim niewidział, ále ledwie y máteryą ábſolucyi mogł upatrzyc: *Cofiteor tibi Pater quia reveláſti.* Sam náwet Konfeſſyonał iego w ktorym zwykł słuchywać ſpowiedzi w Anicenskim mieſcie, tak świety; że co podobno przedtym w Koſciele Bożym rzecz niesłychana byłá zdániem y Hiſtoryka; to do ſamego iego konfeſſyonálu nowenne lud pobozny uſtáwcznie odpráwuie; roznych łask ~~táże~~ Boskich y cudow tamże doznaie, nieprzebraną w nim dotknięhi skarbnicę łask Boskich znaiąc, y ręką ſię prawie ich dotykáiąc: acz krom tego y łoſzko śmiertelne iego ſpowiednicą y cudowną takze było; *Confiteor tibi Pater quia reveláſti.* ~~*Tamer in Societate JESV Apſtolorũ imitatrice.*~~ Czyliz nie Seraficki y z dziśieyſzego mego Błogosławionego Francíſzek? gorący y w mroźney chwili przez całe nocy Bogomodlca: Franciſzek Aſſyski na gorze Alwernie wogniſtego prawie Serafina wſpoł ukrzyżowanego zamieniony, bliznámi Chryſtuſowemi tamże ozdobiony; y FRANCISZEK moy dziśieyſzy także y w Alwernach będąc iako świadczy Hyſtoryk, a tak niezwyczáynym żimnem przeraźliwych, że ſię tamto mieyſce *antonomaſticé pagus S. Boniti frigidi* názywá; tak tam miłością B. pała, y nocy przed Kościołem ná modlitwie trawiąc z Kázimierzem, Wáćławem, y inſzemi Swiętemi; pałá miłością Ukrzyżowánego ſwego iak Serafin wſpoł ukrzyżowany: iák Anioł przy Miſſiach ſwoich zawſze na twarz Boską pátrzy, *Angelus Miſſus: ſemper vident faciem Patris*: y owſzem właśnie iák Seráfin tudziez przy Panu zoſtaie, to przy Miſſy

ach

ach ſwoich, to przedtym ieſcze do bárzo czeſtey u ſiebie Kommunij S: w wigilią iey, wielką cześć nocy, wigilią práwie przed Náyświetſzym Sakramentem odprawia. Wydawáły ſię y na ſamey twarzy iego też Seráfickie pożary miłośći Boskiey, oſobliwie gdy mſzą odprawiał; ktorey nigdy dla żadnych fátyg, y naywiękſzych zabaw, á trudnośći ſwoich nie opuſcił: od prymicyi S. záczawſzy przez cáłe życie niezwyczaynym darem Boskim ſczegulne upały czuł na ſercu ku BOGU ſwemu; á co więkſza y w przytomnych mſzy ſwoiey słuchaiących onez zapálał. Pałał tąż miłośćią Boską w paćierzách Kápłańskich; ktore przy takich fatygach, drogach, pracach wielorákich. nie ináczey tylko klęcząc záwſże odpráwiał. Z miłośći Boskiey! o iako miłością zbáwienia bliźńich páłá! gdy raz nie może bydz przy umieraiącym iednym, aby go dyſponował, zaraz iawnie ztąd w gorączkę wpadá, że ią y inśi zaraz poſtrzegli, y ani zaſnąc niemoże, przydáiąc: y nácoz iuż życ mám? gdy bliźńim moim do BOGA, do żywotá wiecznego służyc niemam? Gdy co do ozdoby Boskiey albo tez krzywdy iego słyſzał, mieniłá ſię zaraz y zápálálá z miłośći B. twarz iego S. Prawie Seráficki y zniego Fráncisſzek; ktory y w tym nawet S. Aſſyskiemu podobny; że tylez prawie lat świętego zycia iego liczą ile tamtego, ale dopieroz w tym? że wſzyſtkich ſzczegulnie y zawſze iako y Seráficki Franciſzek do miłośći B. zapala ſam we łzy częſtokroć topnieiąć iako y drudzy wielcy ludźie iego słuchaiąc podobnie topnieć muſieli. Szczegulnie wſzedźie u czył teyże miłośći Boskiey, tu iego wſzyſtko ſtaranie y w ſzkołách; nie ták iák czaſem u kogo Owidyuſzowe tylko *de arte amandi*. Z tey miłośći B. częſto mawiał; że gdyby w iego elekciy było albo proſto pośc do nieba, albo tu na ziemi ieſzcze zoſtawać dlá zbawienia ludzkiego, wolałby z Ignacym S. tu raczey ieſzcze zoſtawać, miedzy ták wielu trudami y niebeſpieczyńſtwy; ktore ſą przy nawracaniu ludzkim. Niech ſądzi w tey mierze iáko chce czyiá Teologia ziemská, wyżſza z trzećiego az nieba od Pawłá zábrána tak właśnie, trzymá ták mowi, iák tu B. Regis; kiedy mowi ad Rom. 9 *Optabam ego ipſe anathema eſſe pro fratribus meis.* ktore ſłowa Pawłá S. iáko tegoż właśnie zyczącego, alleguią tu w Proceſſie Beatyfikacyi Ná ktore słowa Złotouſty Doktor *lib. de cõpunct.* mowi: *Oſtendebat Apoſtolus quod diligeret Deum magis quam ſe ipſum* y racyą daie S. Tomaſz 2da 2dæ *Quæſti.* 27 *art* 8vo. *ad* 1 *Quia volebat ad tempus privari fruitione Divina quod pertinet ad dilectionem ſui; ad quod honor Dei procuraretur in proximis* ~~hoc~~

quod pertinet ad dilectionem Dei. Illorum verborum ſenſus eſt mowi tenze Złotouſty *Cupio ſeparari à fruitione Chriſti ut plures imo omnes eũ laudent & ament.* I przydaie: *Quia nos longè ſumus ab hac dilectione idcirco intelligere hæc Pauli verba non poſſumus.* Ale ta ſámá chęć Swiętych Pánskich ieſt to náywyzſzy ſtopień miłośći Boskiey; iáko krom innych dowodzi uczony Purpurat Rzymski Laurea ktorego ſam proces allegue. Iednym nawet ſpoyrzeniem ſwoim, twarzą ſámą y ułożeniem á skromnośćią ſwoią, iáko niegdy y Franciſzek Aſſyiski wſzyſtkich do cnoty y miłośći iák kázániem nayskutecznieyſzym, y owſzem więcey niż inſi kázániem nayzarliwſzym, y moy Franciſzek zachęcał: áby ſię był kto nawrocił, y ułożył nálezyćie, dość było ſpoyrzeć ná FRANCISZKA REGISA. Wſzyſcy ſię z iego układnośći gdzie ſię tylko obrocił budowali; y mowić ſię y o nim mogło; *Componitur orbis REGIS ad exemplum.* Lubo z ſamey tylko arcygłębokiey pokory, ktorą prawie S. Fráncíſzká Aſſyskiego wyrazał, długo deliberował, iego przykładem nie przyimować kápłáńſtwá; iednak gdy zwyćięzyłá z przećiwney ſtrony niepoięta zarliwość zbáwienia ludzkiego, y pomnożenia miłośći Boskiey w ludziach; niepodobna iáką z tąd gorącośćią pragnął, tegoż kápłáńſtwa, przed iakim tákim poufałym często mowiąc; iák ſzczesliwa tych kondycya; ktorzy ná tym wygnaniu więcey honoru Bogu uczynić y przynieść mogą, niż Błogosławieni Duchowie oráz wſzyſcy przez całą wieczność w niebie. Tak trzymał o kápłáńſtwie, ále takim; iakie ſobie w imaginacyi y intencyi w ten czas ſtawiał; potym rzeczą ſamą wypełniał. Mawiał, że to coś naywyzſzego ná tym świećie w ſtanie kapłáńskim; że w ſobie codzień noſzą y piaſtuią zrzodło y początek wſzyſtkiego dobra. Mawiał y to, że nić bardziey ná rozweſelenie niebieską radośćią iego ſerca nieważyło, nad te mysl; że trzemá owemi ſłowami kápłánskiemi *ego te abſolvo* ia ćiebie rozgrzeſzám, mogł czartu te duſze odebrać; krore on w ſćisłych więzach przez okrutną tyrannią trzymá. Ogniſty prawie z niego Serafin; y owſzem tyſiąć prawie Serafinow w ſercu iego pałało: czego ſwiadkiem ieſt cáłe zyćie iego. Co tam wedle kośćielnych Annales Roku P. 1530 Krol Ormuzyi albo Murzynski (ktory prawie ſłużącym dziſieyſzemu B. IANOWI nazywa ſię tym poſpolićie tytułem *Presbyter Ioannes* albo *pretioſo-Ioannes* niby to kápłánem Ianem, drogim Ianem,) ten mowię Monarcha Ianowi krolowi Luzytáńskiemu dał na korone puſtora tyſiąca Serafinow, zna-

Eminentiſſimus Laurea diſp: de virtut; heroi art cul: 12 num. 360

P. Kwiatkiewicz S. J. in annal Eccl:

znaczną tam ſumme; ták tam pewną monetę zowią: to ia tu prawie o wielkim moim dziſieyſzym IANIE REGISIE mowić mogę? że, tyſiące prawie Serafinow, á zátym wielu y naywyżſzych w ſobie iák w koronie zamknął. Swiadczą Serafickie Annales, że Franciſzek Swięty Aſſyski, pierwſze Iana miał imię, potym od Rodzica ſwego nazwany *Franciscus*, że Francuskiego ięzyká bardzo ſię biegło wyuczył, za czaſem litere S. przydano, ktora y Swiętego poſpolicie znaczy; y z tąd urosło imię, *Franciſcus* właśnie, iákby prognoſtykowáno; że ten *Francicus* Swiętym miáł zoſtać, miał bydź nie iako S. *Francicus*. A czyli to nie Wielkiego mego B. IANA FRANCISZKA REGIS figura? czyli on pierwſze tákże imię IANA z wielkim Frnciſzkiem Aſſyskim máiáć, czyli nieſłuſznie nazwać ſię może poſpolitym generalnym tytułem? S. *Francicus*. Wielu w ſobie y naywyżſzych generalnie zawieraiąc? gdy ſamego Franciſzka Aſſyskiego y z nim Iana, Swiętym zwiąskiem zawiera: *Ioannes in vinculis*. Zaprawdę, B. dziſieyſzy IAN FRANCISZEK ſłuſznie nazwać ſię może *S. Francicus*: S. Francuski, ktorego całe kroleſtwo Francuskie, ſzczęśliwa Oyczyzna iego poſpolitym y niepoſpolitych Dignitarzow ſwoich głoſem, za ſwego Swiętego zna, y znała zawſze, ieſzcze za żywota, gdziekolwiek ſię z pracami Apoſtolskiemi obrocił, generalnie Swiętym go tytułuiąc: *S. Francicus*. A tym ſamym generalnym tytułem, czyli nie wielu y naywyżſzych y owſzem wſzyſtkich, tamtego krolewſtwa Swiętych, w ſobie zamknął? całe ich zamknął y zniemi oraz Wielkiego Serafickiego Franciſzká, *S. Francicus Ioannes in vinculis*: całe go prawie w ſobie wyraził, iakośmy widzieli, oprocz S. blizn iego, acz mu y na tych nieſchodziło wedle owey Naywyżſzego Doktora Kośćielnego Hieronima S. maxymy: *Stigmata Chryſti in corpore ſuo portant, qui corpus macerant & affligunt*: codzienną on, á krwawą y okrutną dyſcyplina, przy codzienney oraz włoſięnicy, nie blizny tylko, to ieſt znaki ran, ale ſame żywe y do żywego doymuiące rany Chryſtuſowe w ſobie wyrażał. Niemiał prawda rany Chryſtuſowey na ſercu: ale całym niezranionym ſercem Bogá ſwego y Chryſtuſa kochał y owſzem y krzyſztofa Peretta ofiarowanego do ſiebie, Roku 1656 dwie w boku iák w ſercu ſamym rany, cudownie zleczył, y bok iego do całości ſwoiey przywrocił, aby był y ten y inſi z tey okázyi, BOGA ſwego z całego ſerca kochali. Acz iakaż kolwiek poſtrzeżona, w kim obraza Boska, nieuleczoną prawie była, ſerca iego rana, y tu w Krakowie naſzym, po pierwſzym o cudach

Luc. Van dngus in ai nal Min.

iego Dekrećie zasłyſzanym, zdeſperowanego cale, poſpol[i]tym y słuſznym zdaniem Kapłana, ućiekáiącego ſię do ſiebie prawie od śmierci wzbudził, y konſerwuie dotąd; konſerwuiąć oraz, (co dziwnieyſza) iak ſmiertelną w boku iego ledwie nie wſámym ſercu ranę. Niemiał B. moy FRANCISZEK REGIS przebitych nog, y owſzem iák cudze nie raz, ták y ſwoie nawet, cudownie cale zleczył: iakom wyżey namienił, áby były zabiegi iego Apoſtolskie opożnienia iakiego niemiały. Niemiał rąk S. bliznami naznaczonych; ále nie mniey Swiątobliwość iego pokázuią owe y w cudzych ręku uczynione blizny; kiedy Matrona pewna imieniem Anieliká (o dałżeby BOG! aby y rzeczą ſámą, y Anielską cnotą tych Anielik iák naywięcey było, aby nie ták rzadká byłá temu ſtworzeniu Anielská cnota, iak rzadkie Anieliki imię) Anieliká tedy pomieniona, okrutną raną, rękę ſobie przebiwſzy, ledwie co proſzkiẽ z grobu B. REGISA, ranę poſypie, y obwinie; zaraz czuie folgę; á potym wkrotce odwinąwſzy ranę, wcale zdrową cudownie rękę obaczy; na niey zaś z obudwu ſtron bliznę na znak przeſzłey rany uczyniona, właśnie w cyrkuł albo w koronę, iak nie iedną ale wieloraką wyrazaiąc B. REGISOWI cudotwornemu Patronowi ſwemu należytą koronę. A ia y przy tych dwuch honorowi iego służących koronach, to znowu namienić mogę; (com iuż gdźie indziey przytoczył) z Walezyuſzem nád dwiema koronami ſwemi piſzącym: *manet ultima cælo*, álbo *prima manet cælo*. Te ſame tak znaczne w ręku, za wezwaniem B. REGISA cudownie wyrażone dwie korony, znakiem ſą dopiero więkſzey, y wielorakiey korony iego w niebie; gdźie naypierwſzá y naywyżſza iego Inauguracya. Ták y tu, iák w ręku, tudzież mąm założoney prawdy dokument; że przy pierwſzey B. REGISA Inauguracyi ieſt wieloraká oraz korona wielu y naywyżſzych koron konkluzya *Prima manet cælo*, oraz *manet ultima cælo*. Mało na tym, ieſzcze tamże, znowu drugá imieniem tákże Anieliká Matrona, (o rzecz dziwna że w tamtym kraiu ták nierzadká ktoraby byłá Anieliká) Anieliká mowię, niewiem od ktorego Anielskiego choru, doſyć że przy S. Zakonnym chorze zoſtaiąca, w nowey Francyi, Roku 1675 w nieznośney prawie chorobie y bolach, gdy za nię goręco ſupplikuią do B, REGISA dziſieyſzego; obáczy z niebá do ſiebie przychodzącego, przedtym ſobie cale nieznaiomego, z krzyżem w ręku, w Doktorskim birećie na głowie, obiecuiącego iey cudownie zdrowie za przyczyną ſwoią; ſpyta ſię chora,

Benetus

coby

coby za imię iego było? odpowie, że REGIS: iákby ſámo przezwisko ſwoie w imię Swięte á Páńskie y do korony urodzone, obrocił. Ale ia tu tylko uważam; że B. moy REGIS tu na ziemi żyiąc, poniżywſzy przedtym cale między proſtakow y nieukow wyſoki ſwoy rozum y głowę, odſtąpiwſzy dobrowolnie Doktorskiego lauru á Krzyżem ſię tylko Páńskim záſzczycáiąc, y rzeczą ſamą mowiąc z Pawłē; *Exiſtimo omnia detrimentum eſſe, propter Eminentem ſcientiam JESV Chriſti Domini mei*; wniebie za to y znieba, przy świętych iuż promieniach y wydáwáiących y Koronuiących ták wielką utáienia właſnego cnotę, y Doktorską *lauream*, ná wieloráką Koronę odbierá; wſzák go y w Proceſſje już Beatyfikácyi *Magiſtrum Societatis*, Náuczycielem albo Doktorem nazywaią; y tamże mu prawie *eminentem Scientiam divinā* przyznaią kiedy mowią że w nim nie tylko *eminens Sanctitas*, ale też *Divina Scientia, miraculi inſtar enituit*. Já mu nádtym Doktorskim iego z nieba biretem, utaionym przedtym y poniżonym przy wyſokim rozumie, á iuż y świętemi, y świetnemi promieniámi wydánym, y rozlicznie uKoronowanym, to iáko Złotouſtemu memu JANOWI, złotem zapiſuie lemma: *Suppreſſum, cæli retegunt, tectumq; coronant.* I iuż powiedzieć tu o nim mogę; co tam o Aáronie Litera S: wſzák y on práwie Aaron albo *Montanus*, Gorny, y wgorach naywięcey, S: prace ſwoie odprawuiący Kapłán: *Beatificavit illum in gloria, & induit eum ſtolam gloriæ & coronavit eum in vaſis virtutis*; y przydaie, *Corona aurea ſuper mitram eius, expreſſa ſigno Sanctitatis, & gloria honoris*: iákby nie doſyć na tak rozliczney koronie wſzyſtkich cnot S: niedoſyć na Doktorskiey Arcykapłanskiey czy Xiążęcey mitrze, iezſcze nad nią przy *Signum Sanctitatis* albo krzyżu Pánskim, y Korona złota, y wſzyſtie honoru ozdoby.

Ad Philip. 3

Proceſſus Beatifi.

Eccli. 45.

Prześwietna tu y owá B. REGISOWI Korona, á Koroná *ex Virgine cera* do Swietych promieni; ktorą, gdy ſobie niegdy oſoba iedna niesłychanie na głowę boleiącá, też głowę iák w koronę otoczyłá, obiecuiąc ią potym oddáć na oświęcenie S. grobu iego; záráz od wſzelkiego bolu uwolniona zoſtáłá. Dopiero ta prześwietná wieloráká oraz korona iego, korona Anielskiey cnoty; ktorá w nim wedle ſtylu y świadectwá ſamego Proceſſu była, w naywyżſzym ſtopniu, *in Eminentiſſimo gradu*, prawie *virtus Cardinalis*; ktorą y ſam nienáruſzoną do podziwieniá konſerwował, y tak wiele oſob przy niey z Mikołaiem S: rożnemi cudownemi ſpoſobami zachował; tak wiele, torem JGNACEGO S: Patryarchy ſwe-

ſwego od złego żyćiá do niey przywiodł; gwałtem nawet z reku niepodźciwych protektorow albo raczey prodytorow wydarł: co niegdy y Xawery, y inſi Swięci czynili. Jnnych wielu wedle Ewangelij *meretrices præcedent in regnum DEI*: on niewſtydził ſię y iawnie przykładem Jgnacego S. ſam im przodkować iak do nieba, tak na mieyſce beſpiecznie á porozdáwawſzy ie po kilkunaſtu uczciwym Matronom, Klaſztory prawie z domow ich poczynił, ſam na ich wſzyſtkich wyżywienie żebrząc; niżeli dla nich formalnie zakonne domy wzbudził. Co o S. Bernardynie piſzą, to y ſámo ſpoyźrzenie na niego, ſáma iego rozmowá, wſzelkie rebellie ciáłá, wſzelkie pokuſy w inſzych poskrámiáłá; niedziw; gdyż y sã nigdy w ciele ſwoim tychże rebellij ſczegulnym á godnym właſnie ſwego Jmięnia przywileiem cále nie znał; w takich okázyách uſtáwicznie zoſtaiąc, práwie iák Anioł; *Cum in corpore eſſet, corpus ſe habere neſcivit*; iako tam o Bazylim S. ktoś powiedział. Anielskiego niegdy Tomaſzá Aniołowie w Anielskiey cnoćie ubeſpieczyli; REGISA mego ſámá Anielská Krolowá; ubeſpieczáiąc go oraz, że nic zdrowiu iego niemiał szkodzić ſamey tylko wody napoy dożywotni, ná ktore ſię umartwienie ſam oſądził; aby był łacnicy tám ten przywiley w ſobie konſerwował. Jako ſám był oſobliwym Anielskiey ſtraży ſtaraniem; za co przy ſzczegulnym affekcie y nabożeńſtwie ſwoim do Aniołá ſtroża na wſpomnienie nawet iego, zdał ſię wſzyſtek od radośći rozpływáć; tak od Aniołow nie ráz w żyćiu zachowany, Anioł prawie w ſwym żyćiu, świętą ich że cnotę w ſobie konſerwował. Na wſpomnienie nawet ſamo śmiertelnego grzechu, omdlewa prawie, y ledwie o ſiłach ſwoich doſtać może: iáko y Anioł náſz Koſtka, na przeciwne niewinności, ſłowo cudze, pod ſtoł záráz upadał. Były takie mniey wſtydliwe oſoby; ktore ráz przynaymniey z nim mowiwſzy albo, ſię iemu ſpowiadáwſzy wielkie odtąd obrzydzenie niewſtydu miáły. Samo iego nawet po śmierći wezwanie, álbo y wſpomnienie, roſpędzało wſzyſtkie mniey przyſtoyne myśli. Za iego ſpráwą w Monſpelium y Anicyum miáſtach, wzbudzone y fundowane Zakonne Domy; gdzie ſwawolne przedtym oſoby, zewſząd od niego zbierane, pod kláuzurą y dozorem Swiętych Zakonnych Oblubienic Boskich, trzymane były; na ktorą fundacyą ſwoię, y do tąd chwalebnie trawáiącą, ſą, mże żebrał. Te Domy S. nazwane od niego *Domus refugij*, domy ucieczki, iako więc w ſtarym Zakonie były *civitates refugij*, dla więkſzego beſpieczeńſtwa: y owſzem ukoronowany

Matth. 21.

Proceſſus Beatif. pag 173

Joſue 21.

Pro-

Prorok dawno Boga o ſam właśnie dom ucieczki proſił, mowiąc: *Eſto mihi in Deum Protectorem, & in Domum refugij, ut ſalvum me facias:* A czyliż cżáſem Chrześcianie moi w Miaſtach náſzych nieták śiłá liczyć pomienionych oſob, żeby dla nich nie iednego tákiego Domu, lecż cáłego miáſtá ucieczki potrzebá było, ale nie tu uchoway BOZE; y owſzem tu ieſt, albo niech będzie *Civitas refugii* miáſto ucieczki, tak pilno dozorne na pomienione oſoby; iák támte S. Domy u cieczki były. Za ták wielką S. ſwoię przysługę, á kto wypowie? iák wiele rázy od roſpuſtnych młokoſow nie tylko deſpekty y pogębki, (y tu z Chryſtuſem), nietylko rożne zelżywoſci y kálumnie, ale y okrutne nawet kiie ponoſił B. moy REGIS, ktore z niewypowiedzianą ćierpliwoſcią BOGU tylko ſwemu, á śiebie ſámego dálſzemu okrućienſtwu chętnie ofiarował. Z błotem nie raz nie tylko słowy, ale y rzeczą ſamą zmieſzany y zelżywie u kopany publicznie od zuchwáłego roſpuſtnika, nic inſzego nie czyni ani mowi; tylko Sociuſzowi ſwemu przybiegaiącen u zikázuie, aby ſię żadną miarą nie ſprzeciwiał: y owſzem przed ſądem, w tey ſprawie Patronem ieſzcze ieſt ták ćieſzko ſiębie zniewazaiących. Nie raz na śmierć ſchodzony, iuz puginał do ſerca, iuż miecz do ſzyi tudzież przymierzony maiąc: od ktorey śmierci cudownie ręką Boską zachowany; co ſámi owi bezbożni przyznawali, znagłá odmienieni, y ná ſpowiedż ſię do niego ućiekáiący. Dopieroż to delikátne, choć niepieſzczone, á codzienne prawie u niego było Męczeńſtwo, cała ſiłą około chwáły Boskiey chodzic; á przecie w oczach ludzkich u wielu nie uchodzić; iáko arcy mądrze mowi Wielki naſz iego Hiſtoryk. Y to ſobie naytrudnieyſzą, nayuprzykrzeńſzą być rzeczą, ſam poufale przed iednym przyznał; że w pobożnych uczynkow prokuracyi, y przeciw wyſtępkom y przeciw cnotom oraz ſprzeciwiaiącym ſię woiować nie iako muſiał. Ták y nie bez Męczeńskiey korony B. moy Regis, (do ktorey ſię nie raz cáłym ſercem dáŕ w tak S. oykázyach;) kiedy nie ná iego o choćie zbywało Męczeńskiey ſmierći; ale tylko ná ſamey śmierći zbywáło iego o choćie ze y ná nowy aż ſwiát miedzy dzikie pogańſtwo gwałtem ſię prawie do niey coraz wydzierał. *Etſi animum gladius perſecutoris non abſtulit, palmam tamen Martyrij non amiſit.* Acz w Prześwietnym Domie iego krom Doktorskich y zwyćieskich na placu Marſowym laurow, nieſchodziło mu y przedtym ná Męczeńskiey nawet koronie: o czym ſzerzey Hiſtorycy. Do- Pſal 30.

brze Liliowy dowcip lauru y wſzelkiey korony godzien, B. REGISA, Lilii Francuskich niezwiędłym nigdy kwiatem, y Liliową Francuskiego Kroleſtwa y oyczyzny ſwoiey nazywá koroną: ale y to iemu, krom pomienionych koron, przyczytác mogę; co tam czyyſiś żywot w pieniach Salomonowych wychwalaią; że *vallatus liliis*, cały otoczony, ukoronowany liliami, y przydaią *Caput tuum ut Carmelus, comæ capitis tui ſicut purpura Regis vincta canalibus.* Głowna zaprawdę B. REGISA mego pochwałá; że S. karmelowi ſzczegulnie iegoż z dobiącemu y wychwalaiącemu podobny. Gora karmel, prawie gora świeta znaczy mnie, wyſoce ſwiętą duſz ſczegulnie Iesusowi Poſlubionych, y karmelu Eliaſzowego Mátkę Tereſſę S. ktorą Chryſtus za Oblubienicę ſwoię (rękę iey dawſzy) onym wierſzem zmowił, *Vera dehinc ut Sponſa meũ zelabis honorem*, za wiano daiąc iey całe niebo, iáko mowi Orátor: Znáczy oraz gorá Kármel y całe niebo wedle częſtego ſtylu Boskiego: ktore w herbownym ſwoim Luminarzu piaſtuie: y ſame włoſy tu wychwalone wedle Tłumaczow Piſma S: Znáczą S. Pańskich przy Chryſtuſie iako przy Głowie ſwoiey zoſtaiących. Ják włoſow prawie na głowie, ták nie iáko wielu S Pańskich y owſzẽ całe niebo, oráz wſzyſtkie Przeſwietnego Domu ſwego ozdoby, w ſwoiey Koronie, w Purpurze Męczeńskiey tak chciwie od ſiebie ſzukáney, S: prawie zwiąskiem zawiązał B. Jan Regis przy pierwſzey ſwoiey Jnauguracyj: iako *electus ex millibus.* Mowić ſię y do niego może *Caput tuũ ut Carmelus, comæ capitis tui ſicut Purpura Regis vincta canalibus. Joannes in vinculis.* Jnſzym S. Pańskim na znak Anielskiey cnoty dochowaney iedną lilią w rękę kościoł S. zwykł dawać, Błogoſławionego mego JANA REGISA iako tego, ktory tak wielu Swiętych y naywyſzſzych niewinnoſci w ſobie zamknął, tak wielą liliami Koronuią. Nietylko niemowlęcy wiek, ale cały iego żywot niewinnemi liliámi otoczony, uKoronowany; *Venter tuus vallatus lilijs.* Sama Oyczyſta Korona Fráncuská, herbowne ſwoie Lilie, na godną prawie troiſtą Koronę, *Florum lilia reges*, iemu konferuie; *dat Gallica Flora coronas.* Jzáprawdę *par generi meritisq; corona.* Acż y ſam ieden B. REGISA liliowy nienaruſzoney nigdy niewinności kwiat, za wieloraką y Jmperialną ſtanie koronę. Rzecz dziwna, że Duch S. mowi? *Sancti florebunt ſicut lilium: Sancti.* á *ſicut lilium.* nie *ſicut lilia?* Ták ieſt, ieden tu kwiat liliowy niewinnoſci u B. REGISA, wielu w ſobie y wyſoko przed BOGIEM kwitnących zawiera, prawie *lilium convallium*, iedna lilia,

Cant 7.

Bruuner in faſtis Marian.

Emm: Sa in annot: Script:

Ovid:

Aurelius Nemesianus

In Offic: Div: de SS. Martiribus Cant 2

lilia, á ták liczne mieyſca *in plurali* napełniaiąca. Spozrzyćie. G. S. na B. REGISA w zimową noc, przed Kościołem na gorącey modlitwie w koło ſniegiem obſypanego, iakby przy upałach miłośći Boskiey, zimy nieczuł; czy przy tym, y niewinnośći ſwoiey oráz kandorze, czy nie lilia y wieloraka? *Sancti florebuut ſicut lilium. Exod.* 25 káże Pan Bog Moyzeſzowi w ſwiątyni ſwoiey wyſtawić *ſphærulas* iakies, oráz y lilie pod tąż liczbą, á wſzyſtko *inſtar nucis*; iákby iedna lilia całey ſferze świát, wyrazaiącey rowna byłá. Przez te drobne ſfery przy liliach, mogłbym ſłuſznie rozumiec owe cudowne drobne ſfery albo *globulos* z grobu B. REGISA formowane o ktorych Hiſtorya Swiętego życia iego; w ktorych Wielki ten Swiety Páński ziemię całą nie iako y świát ſobą poświęcił, ziemi ſamey zá relikwie udzielaiąc, przy tych ſferach świát cały y okrągi niebieskie wyrażaiących; iáko niegdy wielká kſięga *Ilias nucleo nucis* zamknięta, ták liliowy moy B. REGIS czyli nie iák *in nucleo*? zamyká w ſobie całą wielkich SS. Páńskich *Iliadem*? cały prawie *librum vitæ*, kſięgę zywota y zywotow S. *Sphærulæ & ſimul lilia inſtar nucis*: *Venter tuus vallatus lilijs* A czy nie tu odſyłał P. IEZUS Uczniow ſwoich, mowiąc? *Conſiderate lilia agri; nec Salomon coopertus eſt in omni gloria ſua ſicut unum ex iſtis.* Math 6 Ieden liliowy á polny prawie czy rolny kwiát, *lilium agri*, B. REGIS przy proſtych naywięcey rolnikach ſię bawiący, y pochowany w proſtey ziemi iák w roli, przewyſzſza wſzyſtkę krolewską Salomona chwałę y ozdobę, wielu w ſobie y naywyżſzych ozdoby zawieraiąc: *vallatus lilijs.* Lecz y ta nad ſame krolewskie ozdobnieyſza mym zdaniem B. REGISOWI choć proſta od proſtego ludu konferowana korona; o ktorey hiſtorya zyćia iego powiada; że proſty ow lud, u ktorego ten Błogoſławiony dokonał; obawiaiąc ſię áby im byli ſąſiedzi, świętgo ćiałá nie wykradli z grobu; włożyli ie w grube całkie drzewo nakſztáł trunny wydrozone; y wielą w koło otoczyli żelaznemi więzámi, iák koronami; zeby go dobyć łácno niemożano. Ták w ziemię głęboko: (na wiekſze iego pokory y ſwiątobliwoſci wywyſzſzenie) wpuſcili, y. nad nim ieſzcze ołtárz Nayświętſzey Mátki Boskiey poſtawili. A czyli tu dopieroż nie *Ioannes in viuculis* B. moy dziſieyſzy IAN. Wiecie dobrze G. S. że przy koronacyi Ceſarskiey miedzy trzemá koronami má ſwoie y pierwſze mieyſce żelazna korona; ktorą Ceſarza przed ſrebrną, przed złotą koronuią, iákoż pewnie korona y złota nie zoſtoi ſię, y nieutrzyma

bez żelaza. Ale czyliż nie godnieyſze, czy nie licznieyſze y nad troiſtą Ceſarską Koronę, tamte B. Regis zelazne Korony? tak Swiątobliwość iego otaczaiące, y zdobiące: *Joannes in vinculis?* J mało ieſcze na nich Wielkiemu Regisowi ieſzcze nad S. iego ciałem te w Ołtarzu ſwoim składáią, ktora ſię nazywa *Corona Sanctorum omnium*, na iawny dowod założoney odemnie prawdy; że przy pierwſzey B. REGISA Ináuguracyi ieſt wielu oráz y naywyſzſzych, y owſzem wſzyſtkich SS. Páńskich Korona albo konkłúzya *Ioannes in vinculis* Y słuſznie bo tu właśnie mowić moge co pochlebnie komuś powiedział Orator *quæ in alijs fuere ſingula, in te ſunt Singularia*; co ſzczegulnego w rożnych Swietych Páńskich słyſzemy, to wſzyſtko w B. REGISIE do podziwienia y ná wybor być widziemy; że cokolwiek ná świętych Páńskich kánonizacyą heroicznych cnot bydź mogło z ktorych rekwiruią aby iáká na każdego byłá, y dość na iakiey; te wſzyſtkie on w ſobie záwárł w ktorym y wſzyſtkie były, y nie inakſze, tylko arcyheroiczne, iż ktorakolwiek cnotę iego wziąwſzy, każdá zoſobna doſyćby byłá mogła byc do kanonizacyi; poſpolićie w świętych Páńskich iedna ieſt cnota iako characteriſtica albo znamię inſzych cnot nad nie ſię wydaiąca: w B REGISIE ták każda mogłaby być oſobliwym nad inne znamieniem gdyby iey drugie w nim rowne niebyły. Przyznać ci zaprawdę moge wielki moy y naywyzsſzych Swietych Páńskich w ſobie zawieraiący, Generaln'y Patronie. *Quæ diviſa Beatos efficiunt collecta tenes*, prawie korony niebieskiey y Swietych Páńskich *unio* iakoć toż ſámo prawie przyznawa Głowa świata w ſwoim Breve o Tobie mowiąc: *multipliciter vitæ ſanctitate & virtutibus heroicis claruit.* Zatym dobrze nad nim y nad świętym iego ciałem, złozona *Corona Saactorum omnium. Ioannes in vinculis.* Moge prawie słuſznie to o B. REGISIE mowić, co na pochwáłe wielkiego káplána Simona *Eccl.* 50. mowią *Quaſi ſtella matutina & quaſi Luna in diebus ſuis, & quaſi ſol refulgens, & quaſi arcus inter nebulas gloriæ, & quaſi flos Roſarum in diebus vernis, quaſi Lilia* y tam daley, *in aſcenſu altaris Sancti circa illum corona Fratrum amplificare oblationem excelſi REGIS.* Przy ſolennym B. REGISA do Ołtarza Boskiego miedzy SS. Pańskich ingreſſie, przy pierwſzey iego Inauguracyi, tudzież korona, to świętych promieni, to Naywyżſzey Quirinalney Gwiazdy, to Teczy tamże nad naywyżſze Gory miedzy ſáme obłoki chwalebnie ſię podnoſzącey, to Nayiaśnieyſzego słońca to

Iáśnie

láśnie Przeświętnego Xiężyca, to Męczeńskiey prawie Roży, to niewinnych Lilii y nad to tudzież w koło świętych Braci Swoich Elektow Páńskich cała niebieska Koroná. *In aſcenſu altaris S. circa illum Corona Fratrũ amplificare oblationem excelſi Regis.* Więc kto iuż nieprzyzna? że Wielki moy dzisieyszy Ian Franciszek Regis, wieloraka, y Naywyższych, przy pierwszey swoiey Inauguracyi odbiera koronę, y za samo ták wielkie, wzorem Seraficzkiego Franciszká, siebie samego niegdy poniżenie. Ale żebym, y w tym głębokiey iego dogodził pokorze, niechcę go z Serafickim, Franciszkiẽ to iest z Serafinem ziemskim rownać; raczey ták ia sobie krotko, nierozwodząc się imaginuię, że iáko inne SS. zgromadzenia, y zakony rożne, máią rożnych świętych należących do rożnych Chorow Anielskich; ták miedzy dziewiąciu do tąd Swiętemi y Beatyfikowanemi zákonu mego, do pierwszey y naywyższey Aniołow Hierarchii należy ogniſty naprzod Fundator moy IGNACY *S.* iako Serafin; drugi FRANCISZEK XAWERY iáko Cherubin nowego świátá, *Cherub quaſi Magiſter*, wszák go tám y ták zwyczaynie zwano; trzeći do Tronow Anielskich należący FRANCISZEK BORGIASZ iáko Wielki y S. Vicerey. Do drugiey Hierarchii trzech następuiących Chorow, należą trzey SS. Męczennicy nasi Iaponscy, Paweł Ián y Iakub. Do trzeciey Hierarchii strzegącey kroleſtw Państw, y wszystkich ludzi, należą trzey Błogosławieni nasi, pierwszy B. Stanisław Kostká, prawie Anioł stroż korony Polskiey, drugi B. Aloyzy Gonzaga Swiety wielkich Mantuanskich y w naszey Koronie Margrabiow Antenat, y z koroną naszą z kolligowany; trzeci dzisieyszy B. IAN FRANCISZEK REGIS; ktory iáko dziewiąty y ostatni tym czasem do Chorow Anielskich y Swiętych naszych przez publiczną apotheosim teraz przybył, pod Wielkim Michałem Archaniołem, y Aniołem oraz Anielskiey Rzeczypospolitey Generalnym wodzem, naywyższym raiu Prepozytem; iako y w Officium káplánskim mawiámy, *Angelus, Archangelus, Michaël Præpoſitus Paradiſi* y tám daley; ták nieiako z ostatniego dziewiątego Choru iest Aniołem; ktory prawie zawsze był Aniołem strożem zbawienia ludzkiego, ludziom naywięcey prywatnym, podłym, naylizszym służący. Ale coz? oto (iáko Teologia S. uczy) to imię Anioła, ktore generalne iest y pospolite wszystkim dziewiąciu Chorom Duchow SS. szczegulnie się przywłáscza ostatniemu Chorowi Anielskiemu; ktory tym się generalnym imieniẽ

Offic: Div: de S. Michaële.

ſzczegulnie tytułuie; iákby tamte wſzyſtkie Chory SS: w ſobie zamykáł. Ták y Wielki przedtym Przesłániec Páński, Aniołem tylko iákby z oſtatniego Choru S. nazwany; *Ecce Ego mitto Angelum meum*, y B. dziſieyſzy IAN FRANCISZEK REGIS, iák Anioł; choć z oſtatniego Swiętych naſzych, y SS. Páńskich choru; wielu ich y naywyżſzych, owſzem wſzyſtkich w ſobie zawiera y konkluduie; y tu *Ioannes in vinculis*. Lubo oſtatni z Błogosławionych, iák naymnieyſzy *minimæ Societatis* ſyn; iednak o nim mowić mogę co Iſaiæ 60 mowią: *Minimus erit in mille; & parvulus in gentem fortiſſimam.* Wſzák, iákby to tyſiąc w nim iednym było; po tyſiąc kroć ná ſmierć ſię dla Bogá ſwego y miłośći iego wydawáł: zwłáſzcza służąc zapowietrzonym; iako Swiádczy Proces Beatyfikacyi. konkluduie w ſobie całe SS. Páńskich niebo ták właśnie; iáko gdy tám SS. Oycowie y Teologowie Queſtyą formuią, kiedy Aniołowie ſtworzeni? czy przed tym światem ktory widziemy, czy razem z nim? O czym Piſmo S. tylko mowi; *In principio DEUS creavit cælum & terram*: Grzegorz Wielki ſądzi że tu Litera S. przez niebo, Aniołow rozumie; iákby Anioł y z naynizſzego oſtátniego Choru, całe niebo y koronę owe SS. Páńskich w ſobie zawierał. Poſpolite ieſt ieſzcze Teologow zdánie; że *via Angelorum*, albo czas wysługi Anielskiey, był bardzo krotki dwiema tylko momentami zamierzony, przećież ſię y ieden iego moment nazywa, *ævum Angelicum*, wiekiem całym. nie inaczey B. mego dziſieyſzego wcielonego Aniołá, żywot y czas wysługi; prawie *via à via Angelica*, droga Anielská, Miſſionarská; wſzák Anioł iednoż co *Miſſus*; iednak, choć czas iego wysługi był bardzo krotki względem zamysłow ſwoich Apoſtolskich; przecież wiek, y owſzem wieki całe, a za tym wielu y naywyżſzych w ſobie zámknął. A czy nie ták? Smierć ſámá niech świádkiem będźie. wſzák *perditio & mors dixerunt: auribus noſtris audivimus famam ejus* Blisko S. terminu, aby ſię moy REGIS tam narodził niebu gdzie ſię Chryſtus ziemi narodzić raczył; wymodlił uſilną prozbą; że go w bliskiey ſtayni złożano, aby tam dokonał. Ale patrzcie G. S. przy B. REGISIE y ſtaynia ſamá w niebo ſię prawie zamienia! Widzi támże cudownie z pierwſzym Koronatem Páńskim, Szczepanem S. otwieraiące ſię niebo; zſtępuie Swietną Swietych ſwoich koroną otoczony, z Mátką Nayświetſzą SYN Boski; oráz náwiedzáiąc, zapraſza na odebranie korony pracom ſwoim zgotowaney: czym, iuż práwie

Iaia 60

Gen: 1

Iob 28

wie ubeatyfikowany moy REGIS, konaiąc oráz weſoło zawołá; *Video meum IESUM, video meam & ejus Matrem & jam mihi reſerant paradiſum.* Więc záwołáwſzy do Boga ſwego owemi Chryſtuſowemi słowy z Mikołáiem S. *In manus tuas commendo ſpiritum meum* umiera ſzczeſliwie Roku Pańskiego 1640. to ieſt oſtatniego roku, ktorego ſię właśnie pierwſzy wiek Zákonu mego konkludował, y owſzem oſtatniego mieſiąca, oſtátniego nawet y dnia, oſtatniey y godziny, ktorey ſię cały rok konkluduie. Ták urodzony przedtym oſtátniego dnia ſtycznia *ad coronam* tegoż mieſiąca, w zámku nazwánym *Fons coopertus*, y rok pomieniony, y cáłe świete życie ſwoie zapieczętował Imieniem Iezuſowym iáko Jezuickim herbem, tudzież przy tegoż wielkiego Imienia y tytułu naſzego Feſcie dokonywáiąc, prawie *hortus concluſus, fons ſignatus*, święte Roże, Hiacynty, Narcyſſy, Floryanow, y inſze niebieskiego Raiu kwiaty w ſobie konkluduiący. Wnośćieſż iuż ſobie G. S. nie z káznodzieyskiego domyſłu, ale z ſámey rzeczywiſtey á ták pewney hiſtorii świętego żyćiá iego, czyli przy pierwſzey B. REGISA do korony świętych Pánskich Inauguracyi, przy świętym dokonaniu, czyli nie wielu oráz tudzież y naywyżſzych korona y konkluzya? czyli przy chwalebnym iego do SS. Pánskich ingreſſie niemowiano? *Attollite portas principes veſtras & introibit Rex gloriæ*, kiedy ſam Chryſtus P. y Krolowa niebieská, wrota do raiu, iáko drugiemu Eliaſzowi, owſzem do chwáły wiekuiſtey iemu otwieraią y z nieba do niego zſtąpiwſzy znim oráz nazad do chwały wſtępuią. On z wielkim Infułátem Marcinem mowił do Pana, *ſi adhuc populo tuo ſum neceſſarius, non recuſo laborem:* á tu go iako *Gemmam* albo *Unionem Sacerdotum*, całe niebo cała Swiętych Pánskich korona, á przez ſamego Chryſtuſa y Nayświętſzą Mátkę do ſiebie zapráſza; *Mane nobiscum in æternum*: wnoſcie ſobie y konkluduycie przy niebieskiey y naywyżſzych koronie do niego zſtępuiącey, oraz przy zapieczętowaniu świętego iego życia, czy nieprzyznać? że świętym życiem ſwoim wielu w ſobie, y naywyżſzych ozdoby zápieczętował y konkludował. Zaprawdę przy pierwſzey ſwoiey Inauguracyi, wielu oráz y naywyżſzych koronę albo konkluzyą ſamże B. REGIS widział; niebo przyznało, y iáwnie pokázało: *Video meum Ieſum, video meam & ejus Matrem, et jam mihi reſerant paradiſum.* Zakmnął y konkludował przy konkluzyi świętego życia ſwego B. REGIS, y cáły wiek pierwſzy zákonu mego w Ignacym S. Patry-

Vita B. REGIS, hoc anno edita Romæ ip o proceſſus Beatiſ.

Proceſſus Beatif.

Tanner.

Cant 4.

Offic: Div. de S. Martino

rſze zaczęty, y świętych iego; y cały oráz rok niebieski, cáły reieſtr świętych Páńskich zamknął ſobą y w ſobie iák w koronie, właśnie *Corona anni*; ktorą miáł Bog ubłogosławić; iáko ukoronowany Prorok obiecował: *Benedices Coronæ anni Benignitatis.* Y owſzem toż właśnie prorokował znaczny ieden y święty Kápłan; gdy o uczącym ſię ieſzcze Teologii, REGISIE dziſieyſzym, młodym na ten czas Magiſtrze powiedział: że będźie ten czas, kiedy uroczyſtość iego ſolennym świętem obchodzić będą; czegośmy ſię po części ſzczęśliwie za lat naſzych przy ubłogosławieniu albo Beatyfikácyi iego z łáski Klemenſa XI Naywyżſzego Páſterza doczekáli. Tuſze; chociażem ani *Propheta minor*; że dobrotliwy Boże z łáskáwości twoiey doczeká ſię, o! gdyby iák naypredzey.) ták wielki, wielki y Arcywielki Swięty, twoiey tylko iedynie y wſzędzie chwały z tákiemi trudami y pracami, z táką pogardą ſwoią ſzukáiący, doczeká ſię uniwerſalnego po całym Kośćiele Bożym feſtu *Benedices Coronæ anni Benignitatis tuæ.* Inſi częſtokroć do S. korony niebieskiey ſpieſzą; ale coż w iednym wieku ſwoim, w młodym tylko albo dopiero zgrzybiáłym, iákich (w moralnym ſenſie prawie *nox innumeros parit una fungos*: B. moy REGIS y niemowlęcy y dziecinny y dorosły y męski á doyźrzały wiek, zgołá, wſzyſtkie prawie wieki ludzkie w ſobie iáko Chryſtus Pan konſekrował do korony wiekuiſtey *in menſuram ætatis plenitudinis Chriſti*; wſzyſtkich wiekow ludzkich, w ſobie, świątobliwość zamknął, w każdym wieku ná wybor nieodmiennie świętym záwſze bywſzy. Ták y przy pierwſzy B. REGISA mego Inauguracyi ieſt wielu oráz y naywyżſzych, y owſzem wiekow nawet cáłych korona, ktore świętym związkiem w ſobie konkluduie, y koronuie *Ioannes in vinculis: benedices Coronæ anni*: Ubłogosławiona ta prawie *Corona anni Benignitatis* albo *Clementiæ*: iuż tylko dla licznieyſzy naywyżſzych korony, B: REGISOWI memu, niech będźie oráz *Corona Clementiæ* y naywyżſzego KLEMENSA, Páſterza naſzego uniwerſalnego, y zatę ſámę łáskę Beatyfikácyi; iáko należytá właśnie tam, gdzie *Clementia regnat.*

Pſ: 64.

Ad Epheſ. 4

Jakom od konkluzyi prawie zaczął, że mogłby mi ktomowić, *Cæpiſti quà finis erat*, ták przydłuzey dotąd wywiodſzy założona prawdę, ná żadney iuż konkluzyi mowie moiey niezchodzi G. S. M. tylko aby y potym wiekuiſtá korona náſzá ze świętym B. REGISA torem, y protekcyą z nim oráz y przy nim, da Bog byłá, o ktorą káżdemu konkurruiącemu,

mu, albo konkurrować obligowanemu, krotką tę rádę álę tu tylko przy B. Regisie moim niegdzieindziey (uchoway Boże) podaię; *REGIS ad exemplum vive beatus eris:* y teráz áby Korona naſza Polská przy nim, przy iego opiece niewzruſzona ſtała; ktora o publicznych traktatach ſwoich (acz ſię te traktaty prawie w traktamenty, bardzo diminutivè z wielką diminucyą ſławy Polkiey zamieniaią) temi ſámemi dniami konkludować zamyśla: luboć tá konkluzya traktatu ieſt prawie iák u niektorych Filozofow termin, y godziny iedney; ciągnie ſię bez terminu, bez konca, *diviſibilis in infinitum.* Wſzák naywiękſzá u was, Panowie Polacy zwykłá być nadzieia w cudzoziemskiey protekcyi; lubo czaſem tákiey żeby trzeba mowić z Pſalmiſtą, *Protector à quo trepidabo*: do tegoż ſię dziſieyſzego w kraiach naſzych wielkiego Gośćia pod protekcyą choć cudzoziēską udaymy żebyśmy ſię nietrwożyli ſłyſząc y uważaiąc dziſieyſzePrzedwieczney prawdy ſłowa *ex Officio Divi*: iák z powinnośći nam intymowane przy Dziękczynieniu za zwyćięſtwo niegdy Polskie; *Cum audieritis prælia & ſeditiones nolite terreri, oportet primum hæc fieri*: y niemoże bydź zwyćięſtwo y owſzem y pokoy ſtáteczney bez woyny: *cum audieritis prælia & ſeditiones nolite terreri, oportet primū hæc fieri.* Wielki dziſieyſzy Gośćiu, y tu y wewſzyſtkich ſwiątyniach naſzych po całey koronie Polskiey teráz záwitány, ktoryś niezliczone łáski y nieznaiomym, ćiebie wzywaiącym zwykł ſwiadczyć; oczym ſámym cálegoby znowu kázániá potrzebá, ná proſtą tylko relacyą; ktorego, nad to, Dekret Beatyfikácyj ſtanął w ſam dzień Wielkiego naſzego Patrona Koronnego Stánisława Swiętego Męczenniká y Infułatá tutecznego. Drugi tákże Wielki koronny naſz Patron B. Stanisław Koſtká, uſtąpiłći nieiáko tytułu *Beati*, Dekret o ſwoiey kánonizacyi przed twoią Beatyfikácyą otrzymawſzy, albo ćię przyiął przynamniey do ſwego tytułu, ieżelić go ieſzcze nie wcale uſtąpił, że dotąd, iuż, dwie lecie prawie teyże kánonizacyiey exekucya nieſzcześliwie ſię tamuie, przy tákiey nieuczynnośći ku ták wielkiemu Patronowi Koronnemu, tam zwłaſzcá gdzie ieſt nazbyt, y na to, na coby mniey należało łożyć. Támuie ſię oráz y publiczne korony naſzey uſpokoienie, boć iuż y Rzym ſam przyznał y ledwie iuż tego wſzyſcy niewidziemy co wielu za proroctwo miáło, że choć ſię coraz niby na pokoy zanoſi u nas, albo ſię y niby zaczyna, czy raczey konkluduie y konczy; poty ſię realnie, zupełnie, doſtatecznie nieuſpokoi Polska, poki *in effectu* niedoydzie kánonizacya B.

Stanisława Kostki. Ták, co niechcemy na exekucyą kanonizacyi, świętego swego Polaka y ták Wielkiego koronnego Pátroná naszego dobrowolnie łożyć, to stokrotnie, bá y millionami ná rożne y obce y nie bárdzo święte exekucye poniewolnie łożyć musiemy, y mowić się tu może, z Chryzostomem słowo odmieniwszy *Dabis impio militi quod non vis dare pio & Sancto Tutelari.* Ah! gdzieś się podziałá dawna miłośći ku Oyczyznie y szczodrobliwośći Polská Pánská ku świętym, zwłaszczá szczegulnym Patronom swoim? ktora imeś wiecey dla nich sypała; tym ci wiecey Bog oddawał; tym dłużey w śláwie y fortunie konserwował. Co zwyczaynie na kánonizacyą przynaymniey dwuch cudow potrzebuią; y iest ich bez liczby o B. Stanisławie Kostce; iest y ten osobliwy; ktory o nim Kościoł S. głosi z Ekklezyastyká: *Post aurum non abiit, nec speravit in pecunia & thesauris, fecit mirabilia in vita sua*: Uczynił wielkie cudo w żyćiu swoim; że się złotem nieuwiodł, niepokładał nadzieiey y serca w skárbach; y owszem Senatorskich ták wielkiego na ten czas, Domu swego dostatkow precz odbiegł, zostáwuiąc ie niby, y to sámo ich opuszczenie na kánonizácyą swoię; iákoż wielki zaprawdę cud, dopieroż teráz czásow naszych zepsowanych, nie uwieść się złotem, *post aurum non abiitt quis est hic? & laudabimus eum; fecit enim mirabilia in vita sua* chyba to drugiego wielkiego Stanisláwá cudna cnotą: Koronnego od wszystkich pánegiryku, korony y ieszcze wielorákiey przy ták wielorakich niewypowiedzianych na potomne wieki chwalebnych akcyach swoich godna: *post aurum non abiit quis est hic?* niech cały świat zwłaszcza polski *publicâ famâ* pospolite od wszystkich elogium wypowie *quis est hic? & laudabimus & laudamus eum fecit mirabilia in vita sua.* Teraz potrzeba by prawie przeciwnego cudu; áby B. Stanisław, sam *post aurum abeat*; áby złotego *subsidium charitativum* na swoię kánonizácyą sam cudownie szukał, y kwestował o to; co przedtym ták odważnie porzucił, y w koronie naszey zostawił, po żebracku do Rzymu na służbę Boską śpieszac, Y tákże niewiedzieć poki będźie *Similis exspectantibus Dominum?* niewiedzieć poki ná exspektatywie będzie, Pánskiey czyiey szczodrobliwośći? Itákże wiecey iuż *non sperabit in pecunia & thesauris* niebędzie miał żadney iuż nadziei, w dochodach y skárbach naszych Polskich? Ale to tylko z okázyiey. Ty przynaymniey Swięty w kraiach naszych Gościu nowo-Błogosławiony dzisieyszy Cudotworco, o ktorym tá była mie-

Eccl: 31.

dzy

dzy wielu fama; żeś cudownie koſzt ná kanonizácyą ſwoię opátrzył; przywiedź do exekucyiey pomienioną kánonizácyą B. Stánisławá, Koſtki, á iáko on ciebie przyiął do ſwego tytułu *Beati*, przyiął do korony ſwoiey Polskiey y nieiáko do Indygenatu tu ſwego, ták y tę przyimiy przy nim protekcyą, y tey mizerney korony naſzey. Konkluduię do ćiebie affektem y słowy Páńskiego, nieráz tu odemnie wſpomnionego Enteuſzá

Błogosławiony iuż teráz naſz IANIE,
Niechay ſię náſzym nedzom koniec ſtánie
Stanieſz zá wielu cudowny Pátronie,
Licznym upadkiem ſciſnioney koronie.

Wſzák Miſſionarzem będąc *in Campeſtribus* iáko mowi Hiſtoryk, albo w polnych Miſſyach, práwieś *Flos campi & lilia convallium*, kwiátem polnym y Lilią nie iedną doliną napełniaiącą; (iáko wielu w ſobie konkluduieſz;) ſtáń y ná naſzym teraz prawie padole płáczu, w Polſzcze naſzey od pola nazwaney, prawie iák ná dolinie oſtatniego dekretalnego dniá, *in valle Ioſaphat*. Widziano tu niegdy iáko piſze Kromer; że pokázał ſię Ukrzyżowány P. JEZUS nad Krakowem, w wielkiey iaſności, w ręku miecz krwawy y pioruny trzymáiący, z wielkim pędem ku wielkiey Polſzcze po powietrzu bieżąc; ále w puł Polskiey ſtanąwſzy, miecz y pioruny ná ſtronę rzuciwſzy, w iedney ręce laur, w drugiey oliwną roſzczkę znak pokoiu trzymaiąc zniknął: widziano oráz przy tobie B. REGISIE; kiedy dowiedziawſzy ſię na polney ſwoiey miſſyi, że w bliskości cieſzká morowego powietrza plaga Boská przypadłá, á niemogłszy u tamtecznego Páſterzá iáko bácznego; (ktory bał ſię náczey krzywdy czynić poſpolitemu dobru, o Twoię tylko modlitwę za ſobą y zá ludem ſwoim proſił;) niemogſzy mowię żádnemi y gwáłtownemi prożbami wymodlić; abyś był mogł, tám zápowietrzonym służyć; potym przeżegnáwſzy y pobłogosławiwſzy trzema Krzyżámi (prawie iako *Beatiſſimus*) ową kráinę, przepowiedziałeś záráz; że ztamtąd precz ową plaga Bozká wkrotce uſtąpi, widziano że uſtąpiłá záráz. Pobłogoſław y tey mizerney Koronie naſzey Polskiey *benedices Coronæ*, áby przy Twoim błogosławieńſtwie, przy Twoiey Beatyfikácyi, precz gniewu Boskiego plaga od niey odſtąpiłá; aby Ukrzyżowany, prawie teráz miecz krwawy y pioruny w ręku na Polskę naſzę trzymaiący, *adhuc manus ejus extenta*, przy Krzyżu y przeżegnaniu Twoim nád nami, precz pioruny y miecz zarzućił; á laurową zwy-

Proceſſus Beatif. pag. 347

Iſa: 5

Cięska, y oliwna, oráz znaczna pokoiu korona nędze naſze
pospolite konkludował; aby y tu, przy pierwſzey Twoiey
Inauguracyi, y tá wieloráká oráz byłá korona, y tá chwálebna konkluzya. Darmo darmo na zkonkludowanie pokoiu w owych mieć nádzieie, ktorych tám wytknął ná poſmiech, Pułkownik pewny Hiſzpański Ianowi Auſtryakowi; ktory gdy ſię go zpytał, kogoby ſpoſobnym bydź ſądził ná ztraktowanie y zkonkludowanie pokoiu, odpowiedział
Emm. Theſaur: in idea argutæ dictionis nikogo prawi do tego lepſzego nie widzę nad Alfonſa, ktory od woyny bardzo ucieká y ſtroni: czym wytknął iego ucieczkę z przeſzłey batalii, y niekáwálerską inklinacyą, wiekſzą do domátorskich pokoiow niż do Márſowego pola. Tiy raczey iuż Nowo-Błogosławiony Gośćiu y oráz Patronee náſz, konkluduy, ſam nędze naſze; konkluduy iáko naylepi y w Bogu rozumieſz, tráktáty naſze o pokoiu, przy Bogu, przy wierze S. y wolności; konkluduy y zákoncz wſzyſtkie (zwłaſczá miedzy naywyżſzemi) ktorych ták wiele, diffidencye, diſſenſye, y przedáyności publiczne; przez ktore
Luc: 13. Reg: 21 nie ieden *venalis Curio lingvâ venundatus eſt ut faceret malum.* Day tę *primam gratiam*, pierwſzą łáskę przy pierwſzey Inauguracyi ſwoiey, ſuplikuiącey do ciebie koronie naſzey, aby, nie papierowym tylko, albo okázáłym, ſlicznie y Pánsko małowanym, cieſzyłá ſię pokoiem; przy ktorymby ſie przypiſać mogło *dicebant pax pax & non erat pax*:
Jeremia 6 ale żeby przy Tobie, y przy Twoiey protekcyi, zoſtawała zawſze niewzruſzona cáłá Korona naſza. A my Tobie, ktoryś ták wiele wiekow Swietych Pánskich w ſobie zkonkludował; po wſzyſtkie od tąd wieki, y w Tobie krolowi krolow chwálę oddawać będziemy, mowiąc: *Regi ſæculorum honor & gloria in ſæcula ſæculorum Amen.*
1. ad Timoth.

A si ad stomachum vomitiones, si ad aluum, fortem purgationem, velut eam quæ in venis, per vrinas debere vacuari admonet, docens nos diuersos purgãdi modos, variasque partes, quibus repurgari ille humor possit, prout in vna magis, quam in alia abundat parte, & prout ad hanc, non ad illam tẽdere videtur. A liene autem vbi fomes, & minera huius febris, per patentem ductum (de quo tamẽ ambigitur, cum Auicenna velit esse venam stephanicam, seu coronariam dictã, & Gal. in lib. de vsu partium vas dicat esse breue, seu venosum a summo prope lienem ramo ad ventriculi fundum protensum) humorem melancholicum, cuius metropolis lien est, transmitti ad ipsum vẽtriculum, vbi maxime progresso morbo iam multũ extenuatus fuerit, & natura superior, nemo puto inficias ibit. Ex hoc velim obiter intelligas alterius quæsiti solutionem, quoniam & quæ ab
B alijs affertur mihi non vndique placet, vt pote nimis communis, & quæ non tam quartanæ, quam quotidianæ etiam febri conuenire potest; ex qua nimirum causa in quartana appetitus ab initio diminutus sit, & post initium maximus, vt experimento constat, & docuit Hipp. 7. epid. exemplo Onesia nacti, & Polychari; respondetur enim a Mercuriali, & aliis, quia initio ventriculus oppletus est pituita, quæ appetitum hebetat, & qua consumpta, progressu febris, appetitus excitatur; Verum huiusce rei vera causa, ni fallor, est, quia progrediente quartana, humor melancholicus, qui iam incipit a natura expelli, a liene in vẽtriculũ reijcitur, qui cum austerus sit, & frigidus adstringendo, & corrugãdo ventriculi os, appetẽtiam excitat, quæ torpet ante commeatum humoris, propter causas non ita supra allatas; ex sola enim pituitosorum succorum consumptione anorexia
C quidẽ cessaret, sed nõn tã magna excitaretur appetentia. Qua propter puto ego Gal. imperare ea, quæ vomitum prouocant in quartana, vt per os quoq; melancholici humoris febrem producentis portio extra feratur, ideoque ad validum, etiam vomitorium ex veratro albo deuenit, quod forte nimis alicui videri posset, si de expurgandis solum humoribus pituitosis in ventre contentis intelligi vellet. Addamus, quod si Gal. ad expurgandas tantum vẽtriculi cruditates vomitorium in quartana imperasset, multo ante morbi statum id feciſſet, nec coctionis notas expectasset. Præterea id factum ab eo esset, ante quam diuretica præscriberet, non post, quia cum diuretica calida sint, tenuiumque partiũ, ideo non prius sunt adhibenda, quam prima regio dicta excrementis vndique expiata sit, ne secum illa rapiant, obstructionemque augeant. Confirmat nostram
D sententiam quod subiungit Gal eos, qui ad vomitum nõ sunt idonei, quales qui presso, anguttoque sunt pectore quique vomere non consueuerunt, vehementius per inferiora purgandos esse, supplendumq; per infernum ventrem, quod per vomitiones negatum est. Nam & hæc clare indicant ipsum ad humorem melancholicum respicere, non ad crudos primarum viarum succos, quem pariter humorem deorsum semper ducendum esse vult, iuxta id quod supra ex eo, & Hipp. ostensum fuit, nisi tamen adeo feratur, quia tũc quo natura vergit, eo deducere oportet, quod miror non animaduertisse viros Clarissimos. Ad id vero, quod obijci posset, quartanarios multos liberari vomitibus pituitosis non me-

lancho-